

§ 6: Miljöbokslut för Gävle kommun 2017

Delges:

Samtliga nämnder och bolag.

Dnr 18KS116

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag

besluta att godkänna miljöbokslut för 2017.

Ärendebeskrivning

Miljöstrategiska programmet antogs av Kommunfullmäktige i juni 2013. Arbetet med implementering och genomförande har nu pågått i drygt fyra år. I detta miljöbokslut är det 2017 års arbete som följs upp. Uppföljningen av programmet är uppdelad efter de sju målområdena i miljöstrategiska programmet. Det övergripande visionen med miljöstrategiska programmet är att Gävle ska bli en av Sveriges bästa miljökommuner. Under 2017 rankades Gävle kommun som tvåa av tidskriften Aktuell hållbarhet. (fd Miljöaktuellt och Miljörapporten)

Inlägg görs av

Patrik Stenvard (M), Jörgen Edsvik (S), Therese Metz (MP), Isabella Bexell (V), Elin Lundgren (S), Erik Holmestig (C), Daniel Olsson (S), Stefan Pettersson (V), Evelyn Klöverstedt (L), Mattias Eriksson Falk (SD), Inger Schörling (MP), Seppo Laine (V) och Helene Åkerlind (L).

Yrkanden

Patrik Stenvard (M), Isabella Bexell (V) och Erik Holmestig (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsunderlag

- §79 KS Miljöbokslut för Gävle kommun 2017, dnr 18KS116-7
- Tjänsteskrivelse - Miljöbokslut Gävle kommun 2017, dnr 18KS116-5
- Miljöbokslut för Gävle kommun 2017 kortversion, dnr 18KS116-3
- Uppföljning Miljöstrategiska programmet 2017, dnr 18KS116-4
- Svar på frågor om miljöbokslut KS 2018-04-10, dnr 18KS116-6

Justerare	Uppdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum 2018-05-28

Justerare			Uppdragsbestyrkande

§ 79: Miljöbokslut för Gävle kommun 2017

Dnr 18KS116

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår enligt ordförandens förslag Kommunfullmäktige att besluta att godkänna miljöbokslut för 2017.

Ärendebeskrivning

Miljöstrategiska programmet antogs av Kommunfullmäktige i juni 2013. Arbetet med implementering och genomförande har nu pågått i drygt fyra år. I detta miljöbokslut är det 2017 års arbete som följs upp. Uppföljningen av programmet är uppdelad efter de sju målområdena i miljöstrategiska programmet.

Det övergripande visionen med miljöstrategiska programmet är att Gävle ska bli en av Sveriges bästa miljökommuner. Under 2017 rankades Gävle kommun som tvåa av tidskriften Aktuell hållbarhet. (fd Miljöaktuellt och Miljörapporten)

Inlägg i ärendet

Jan Myléus (KD), Therese Metz (MP), Tord Fredriksen (V), Hans Wahlström (S), Gin Akgül Hajo (V), Patrik Stenvard (M), Jörgen Edsvik (S), Daniel Olsson (S), Måns Montell (M).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Miljöbokslut Gävle kommun 2017, dnr 18KS116-5
- Uppföljning Miljöstrategiska programmet 2017, dnr 18KS116-4
- Miljöbokslut för Gävle kommun 2017 kortversion, dnr 18KS116-3
- Svar på frågor om miljöbokslut KS 2018-04-10, dnr 18KS116-6

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Miljöbokslut 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att besluta att godkänna miljöbokslut för 2017.

Ärendebeskrivning

Miljöstrategiska programmet antogs av Kommunfullmäktige i juni 2013. Arbetet med implementering och genomförande har nu pågått i drygt fyra år. I detta miljöbokslut är det 2017 års arbete som följs upp. Uppföljningen av programmet är uppdelad efter de sju målområdena i miljöstrategiska programmet.

Det övergripande visionen med miljöstrategiska programmet är att Gävle ska bli en av Sveriges bästa miljökommuner. Under 2017 rankades Gävle kommun som tvåa av tidskriften Aktuell hållbarhet. (fd Miljöaktuellt och Miljörapporten)

Beslutsunderlag

18ks116-3 Kortversion av miljöbokslut

18ks116-4 Uppföljning av miljöstrategiska programmet 2017

Katarina Johansson

Miljöstrateg

Övergripande planering, Kommunledningskontoret

Lars Wedlin

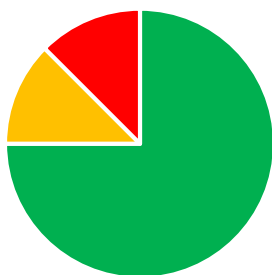
Planeringschef

Övergripande planering, Kommunledningskontoret

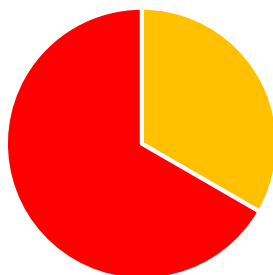
Miljöbokslut 2017 - kortversion

Fördelningen av måluppfyllelse för delmålen i Miljöstrategiska programmet 2017

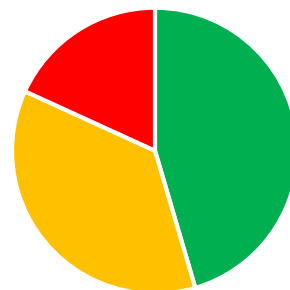
Energi

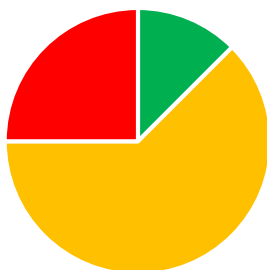
Transporter

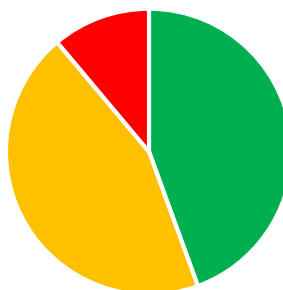
Konsumtion och avfall

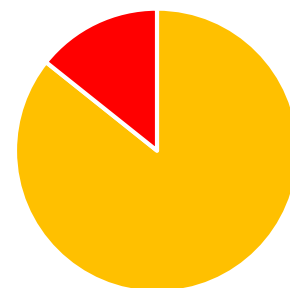
Mark och bebyggd miljö

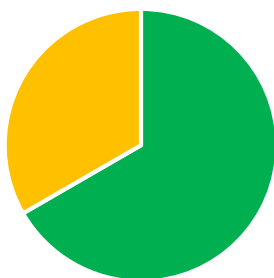
Natur

Vatten

Information och utbildning

Bedömningsgrunder:

Röd - Trenden går åt fel håll och/eller det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att vi ska uppnå målet i tid.

Gul - Arbete har påbörjats, ett fortsatt arbete krävs för att nå målet men vi har kommit en bit på väg.

Grön - Målet har uppnåtts eller är nära att uppnås.

Vad är miljöbokslut 2017 - kortversion?

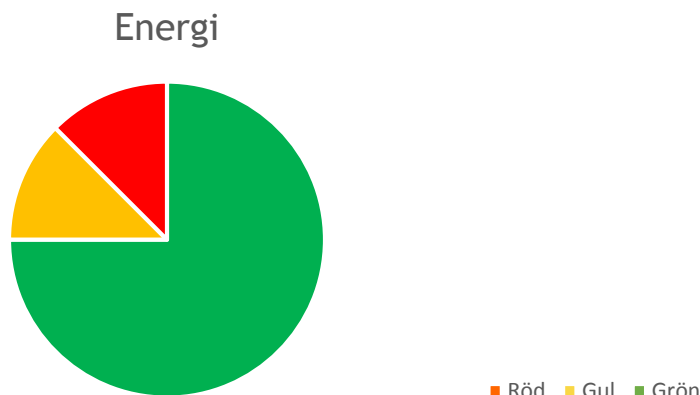
Miljöstrategiska programmet beslutades i juni 2013 och 2017 är fjärde helåret med programmet. Resultatet från 2017 års arbete följs upp i ett miljöbokslut. Uppföljningen av programmet är uppdelad efter målområdena i miljöstrategiska programmet. I den fullständiga uppföljningen går det att läsa om alla mål och delmål. Graden av måluppfyllelsen för respektive delmål, samt information om det fortsatta arbetet med dessa, är mer utförligt beskrivet i den fullständiga versionen jämfört med i kortversionen.

Hur går arbetet?

Det är ett stort engagemang för miljöstrategiska programmet i Gävle kommunkoncern och ett stort antal aktiviteter har genomförts under 2017. Det stora arbete som lagts ner i kommunen i enlighet med det miljöstrategiska programmet har gett utdelning, och 2017 blev Gävle kommun 2:a i Sveriges Miljöbästa kommun i tidningen Aktuell hållbarhets kommunranking. Det visar att det miljöstrategiska programmets åtgärder och avsatta resurser till miljöarbetet givit resultat. Under 2017 har särskilda satsningar gjorts kring de målområden som tidigare varit röda.

I miljöbokslutet för 2017 har 18 av 53 delmål bedömts som gröna eller är mycket nära att uppnås. För 23 delmål har arbete påbörjats och ett fortsatt arbete krävs för att nå målen, men vi har en plan för att nå våra mål. 11 delmål har bedömts som röda, dvs. utvecklingen för dessa delmål går åt fel håll och/eller det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att vi ska uppnå målen i tid. Jämfört med 2016 har ytterligare 8 delmål bedömts som gröna.

I miljönätverket och i programmets styrgrupp finns goda möjligheter för utvärdering, samverkan och ständig förbättring av struktur och arbetssätt. En gemensam verksamhetsplanering har skett för 2017. Framåt behöver vi bygga vidare på det stora engagemang för frågorna som finns i förvaltningarna och bolagen och ha uthållighet i det fortsatta arbetet. Det finns en koppling mellan avsatta resurser och verksamheternas prioritering och resultat. Där det finns en eller flera utsedda att arbeta på heltid med miljömålen genereras fler aktiviteter som bidrar till att uppnå miljömålen, än i de verksamheter som inte har möjlighet att avsätta personal som arbetar med frågorna.

Energimålet har åtta delmål. Sex av dessa har fått bedömningen grönt, ett har fått bedömningen gult och ett av dem har fått bedömningen rött. Jämfört med 2016 är det fyra delmål fler som blivit gröna. Nedan sammanfattas delmålen status.

GRÖN Mellan 2009 - 2017 har den totala elanvändningen (kWh/m²) minskat med ca 21 %. Detta betyder att vi redan nått vårt mål om en minskning med 20%. Under samma tidsperiod har värmeanvändningen i kommunkoncernens fastigheter, lokaler och bostäder minskat med 12 %, vilket betyder att vi redan har nått vårt mål om en 10% minskning.

Näringslivets och gävlebornas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri 2030. Koldioxidutsläppen från energisystemet fortsätter minska. Gävle Energi AB erbjuder gävlebor och företag fjärrvärme som består av 99,9 % förnybar energi år 2017. Dessutom erbjuds el som är 100 % förnybar. Detta skapar goda förutsättningar för gävlebor och verksamma i Gävle att använda förnybar energi. Energi och klimatrådgivning på kommunledningskontoret arbetar med full kraft för att vi ska nå vårt mål.

Produktionen av biogas ska öka med 400% till år 2017 jämfört med år 2012. Produktionen av biogas ökade inte i den omfattningen till 2017 pga att biogasanläggningen togs i drift först under hösten 2017. Nu när den nya produktionsanläggningen har startat kommer dock produktionen öka i snabb takt.

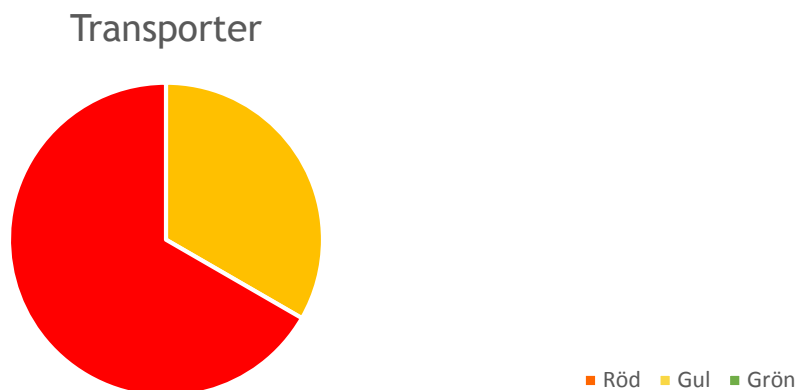
Gävle kommunkoncern ska vara fossilfritt 2018. Kommunkoncernen har enbart elavtal med energibolag som levererar förnybar el, så målet på 100% förnybar energi är på god väg att nås till år 2018.

Primärenergifaktorn för fjärrvärme ska inte överstiga 0,05. Den ligger nu på 0,03 vilket betyder att vi når målet med god marginal. Primärenergifaktorn är ett mått på hur effektivt naturresurser omvandlats innan energin når användaren. Ju lägre siffra desto bättre.

GUL Produktionen av förnybar energi ska öka i Gävle kommun. Produktionen av solenergi inom Gävle Kommunkoncern fortsätter öka. Solproduktionen har ökat med 436% jämfört med vårt målvärde på 600% till år 2020. Den stora ökningen beror till stor del på solcellsinstallationer på Gavlehovs tak. Energitillgången från Gävle Energis vattenproduktion är något lägre för 2017.

RÖD Energianvändningen hos Näringslivet och gävleborna ska bli 25% effektivare år 2020 jämfört med 2009. Den senaste statistiken (2015) visar att energianvändningen gått ner något jämfört med föregående år. I forumet energirådet har flera förvaltning och bolag arbetat strategiskt med att genomföra energiplanen och se till att kommunen når energimålet.

Transporter

Transportmålet har sex delmål. Två av dessa har fått bedömningen gult och fyra av dem har fått bedömningen rött. Detta är samma antal som 2016, men två av målen har bytt färg. Nedan sammanfattas statusen av delmålen.

GUL Resor, transporter och användning av drivmedel inom kommunkoncernens verksamheter ska minska. För anställda och förtroendevalda i kommunkoncernen har körda km med privat bil minskat med drygt 200 000 km. Detta beror bland annat på att Gavlegårdarna har gjort en stor minskning av sina körda km. Flera andra bolag och förvaltningar har också lyckats minska körda km med privat bil. Antal korta flygresor under 50 mil har ökat markant jämfört med 2016. Dock är antalet lägre än 2015. Den totala flygsträckan i km har minskat markant, vilket också medför att CO₂-utsläppen från flyget har minskat till 453 ton jämfört med 677 ton 2016. Antalet resor med tåg har minskat med ca 33 %.

Gävle kommunkoncerns resor och transporter ska vara fossilfria 2020. Andel fordon som kan drivas med i huvudsak fossilfria drivmedel har ökat från 35 % 2016 till 44 % 2017. Under 2017 tillkom fler laddplatser för elbilar. Andelen biogas, el och etanol i jämförelse med den totala drivmedelsanvändningen har ökat till 26 % 2017 jämfört med 17 % 2016.

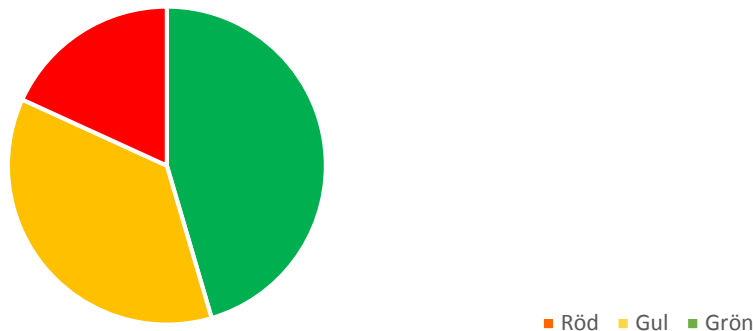
RÖD Körsträckan med bil i Gävle kommun ska år 2025 ha minskat med 25% per invånare jämfört med 2012. Data från SCB visar dock att bilresandet i Gävle kommun har ökat sedan 2013.

Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommun ska fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande. Antalet resande med X-trafik visar en svag minskning (2 %) under 2017. Av detta har busstrafiken minskat med 2,4 % och tågtrafiken ökat med 5 % jämfört med 2016.

Antalet resor med cykel ska fördubblas, men mätningar år 2017 visar att cykelresandet i Gävle minskar. Flera åtgärder har gjorts under 2017 men mer insatser behövs.

Gävlebornas och näringslivets resor och transporter ska vara fossilfria år 2030. Utsläppen har minskat något mellan 2013 och 2015. Andelen fordon som i huvudsak kan drivas på förnybart drivmedel för hela Gävle kommun som geografiskt område, har ökat från 6,2 % 2015 till 6,3 % 2017. Gävle kommun vann 2017 Laddguld och var bästa elbilskommun. Vi behöver öka insatserna på området för att säkerställa att vi når målet till 2030.

Konsumtion och avfall

Målet för konsumtion och avfall har tolv delmål. Fem av dessa har fått bedömningen grönt, fyra har fått bedömningen gult och två har fått bedömningen rött. Ett delmål har inte gått att bedöma. Nedan sammanfattas statusen av delmålen.

GRÖN Under 2017 var Gävle kommunkoncerns ekologiska livsmedelsinköp 42 %, vilket är en liten ökning jämfört med 2016. (målet är 50 % år 2020).

Matavfallet från regionen rötas från och med 2017, vilket uppfyller delmålet om att matavfallet från regionen ska användas som en resurs år 2017. Mängden matavfall som slängs inom vård, omsorg och skola inom kommunkoncernen ska minska med 20% år 2017 jämfört med 2012. Mätningen av totalt matsvinn per portion i skolan visar att matsvinnet har minskat med 10 % från 2016 till 2017.

Samhällsbyggnad Gävle bedriver kontinuerligt arbete för att minska nedskräpning, vilket är ett annat delmål. Förutom det löpande arbetet med sopkorgar och städning av staden pågår projektet Håll Gävle Rent. Dessutom finns möjlighet till källsortering i alla förvaltningar och bolag. Ännu kan dock inte *alla* fraktioner källsorteras vilket innebär att mer arbete återstår gällande källsortering.

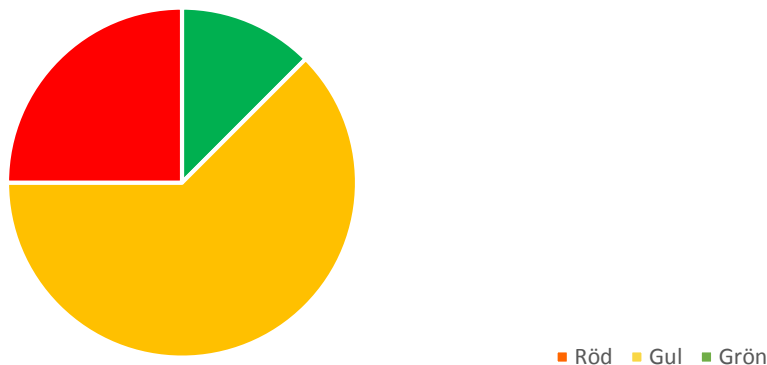
GUL Ett annat delmål är att gävlebornas användning av, och exponering för, miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska. Exempel på åtgärder är arbete med ”kemikaliesmart förskola”, användning av hållbara material vid nybyggnation, kemikalienätverket samt kemikaliekrav i upphandlingar.

Produkter och tjänster som upphandlats av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara. Under 2017 har arbetet fortsatt med att ställa miljökrav vid upphandlingar av produkter och tjänster. För att uppnå målet krävs mer resurser för uppföljning av ställda miljökrav, samt för att ställa miljökrav i alla upphandlingar. Omvårdnad Gävle har under 2017 genomfört en förstudie/kartläggning av arbete med upphandling, inköp och miljökrav i Omvårdnad Gävle verksamhet.

RÖD Gävlebornas konsumtion ska vara resurseffektiv och hållbar. Under de senaste fjortonde åren har den totala avfallsmängden ökat. Förpackningsåtervinningen ökar vilket är bra, men det finns fortfarande ca en tredje del kvar som hamnar i restavfall. Det är en fortsatt utmaning med den ökade konsumtionstakten, och den miljöpåverkan det medför både i produktion och distribution nationellt och globalt.

Slam och restprodukter ska användas som en resurs på bästa miljömässiga sätt år 2017. En Slamstrategi och handlingsplan för fortsatta utredningar och aktiviteter togs fram 2015. Bästa lösningen som är tillgänglig för närvarande med dagens slam används. Deponi för Duvbackens slam och deponitäckning för övrigt slam. En mindre mängd slam används för test av ny teknik för slam (Biokol).

Mark och bebyggd miljö

Målet för mark och bebyggd miljö innefattar åtta delmål. Ett av delmålen har fått bedömningen grönt, fem har fått bedömningen gult och två har fått bedömningen rött. Det är en liten förbättring jämfört med 2016, då ett mål förbättrats från rött till gult. Nedan sammanfattas statusen av delmålen.

GRÖN Vid byggande och underhåll ska material och metoder som är resurssnåla och sunda användas. Det finns goda möjligheter för att vi ska nå målet för kommunala fastigheter år 2020. Gavlefastigheter certifierar sina nybyggnader enligt Miljöbyggnad silver och Gavlegårdarna strävar efter denna nivå vid nybyggnation men certifierar inte byggnaderna.

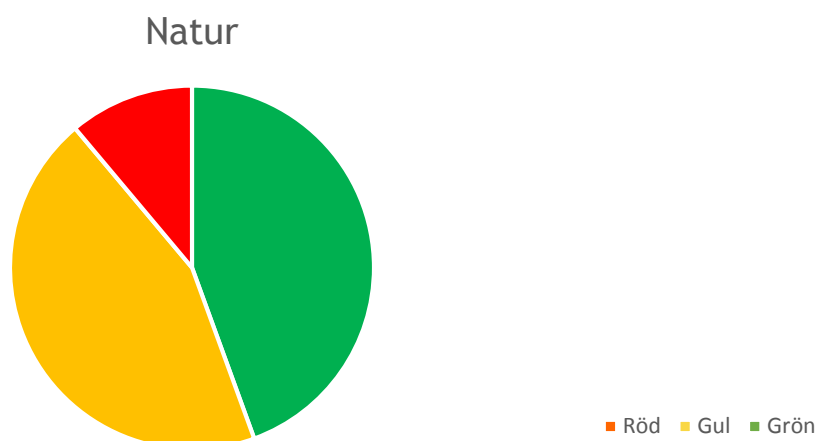
GUL Mark ska återanvändas i större utsträckning för att bebyggelsen inte ska spridas ut. 3 och 6 lucktomter har bebyggts. Prioriteringsgrunder gällande ianspråktagande av mark har tagits med som riktlinje i den nya översiktsplanen. Kompensationsåtgärder ska genomföras när värdefull parkmark eller värdefull naturmark exploateras. Arbete med kompensationsåtgärder aktualiseras i översiktsplanen för Gävle kommun. 2017 har inga ärenden angående kompensationsåtgärder hanterats, vilket är positivt.

Kommunkoncernens mark för jord- och skogsbruk ska brukas långsiktigt hållbart senast år 2020. Andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt har ökat till 69 % 2017 jämfört med 17 % 2016. En ny skogspolicy är antagen under 2017.

Nya byggnader och anläggningar ska lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat år 2020. En ny VA-plan antogs i början av 2016. En aktivitetslista för delstrategier finns framtaget och åtgärder enligt denna genomförs. En ny översiktsplan för Gävle kommun antogs i slutet av 2017 och som innehåller riktlinjer för klimatrisker och anpassningsåtgärder. För att nå delmålet att all nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet krävs nya rutiner och uppföljning i form av stickprovskontroller. Rutiner finns framtagna för och dialog kommer att ske mellan Samhällsbyggnad och Gästrike återvinnare för att se hur rutiner och samarbete kan förbättras

RÖD För att uppnå delmålet minskade negativa effekter av buller och vibrationer måste planering och åtgärder för utsatta områden göras, exempelvis genom minskat biltrafikflöden i bullerstörda områden, ökat antal elfordon i stadstrafiken, sänkta hastigheter och genomförande av bullersanerande åtgärder. Vid den senaste bullerkartläggningen i Gävle kommun var det över 2500 fastigheter som överskred 55 dB(A) vid fasad. En ny kommuntäckande bullerkartläggning påbörjades under 2017 som kommer att vara klar i mars 2018

Luften ska vara så ren att människor, djur, växter och kulturvärden inte skadas. 2017 överskreds miljökvalitetsnormen för PM10 på fyra gator, vilket är en mer än 2016. Totalt är det 9 gator inom övre utvärderingströskeln avseende dygnsmedelvärden, dvs en gata mer än 2016. När det gäller miljökvalitetsnormen för kvävedioxider så överskreds den på totalt 13 gator dvs lika många som 2016.

Naturmålet har nio delmål. Fyra av dessa har fått bedömningen grönt, fyra har fått bedömningen gult och ett har fått bedömningen rött. Jämfört med 2016 har ytterligare tre delmål fått bedömningen grönt, och ett av delmålen har fått bedömningen rött. Nedan sammanfattas statusen av delmålen.

GRÖN Arealen ängs- och betesmark som brukas ska inte minska jämfört med arealen år 2011. Tio örtbackar har hävdats i kommunens regi under 2017. Den totala betesarealen har ökat de senaste fyra åren och ligger 2017 på 697 hektar.

Användningen av parkområden för närrekreation ska öka till år 2020. Antal besökare vid parkområdena T-udden, Sätterskogen och Valls Hage var 2017 totalt 9341 besökare per månad jämfört med 6062 besökare per månad 2016. År 2015 ska det finnas ett stadsbad i Gävleån. Delmålet är uppfyllt. År 2020 ska Gävles arboretum Valls Hage vara komplett och välbesökt med inhemska träd- och buskarter. Besöksmätningar har genomförts som visar att 44 475 besök gjorts i Valls Hage under 2017. Detta innebär 3706 besökare per månad. Den färdiga planen för efterlevnad och skötsel är framtagen under 2017 och håller på att implementeras.

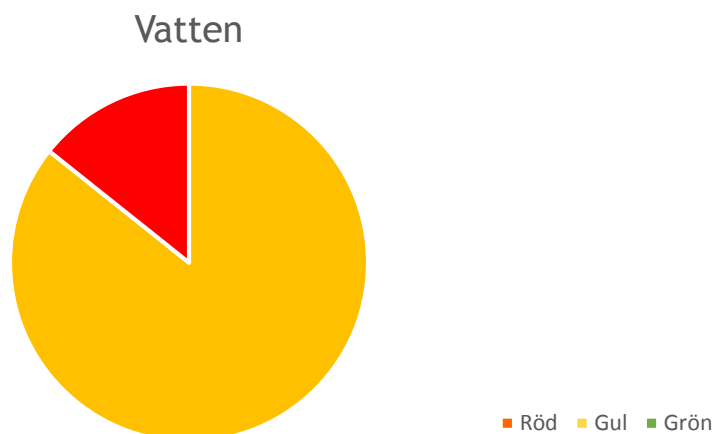
GUL År 2020 ska ytterligare 1000 hektar värdefulla natur- och rekreationsområden vara skyddade, jämfört med 2011. Inga naturreservat bildades under 2017 och utfallet ligger kvar på 617,5 ha. Arbetet med att färdigställa bildandet av Limöns naturreservat skjuts till 2018 pga hög arbetsbelastning. Ett annat delmål är att alla åtgärdsprogram, som berör kommunen, för hotade arter ska vara implementerade i kommunkoncernens verksamhet senast år 2020. Arbetet med att identifiera vilka åtgärdsprogram som är aktuella för Gävle kommun samt utföra åtgärder kommer att göras under 2018.

Tysta områden som är värdefulla för rekreation och friluftsliv ska bevaras. En ny kommuntäckande översiktsplan med ställningstagande för tysta område beslutades av Kommunfullmäktige i december 2017.

En strandpromenad med natur- och kulturinformation ska finnas längs Norrlandet år 2020. Större delen av strandpromenaden längs Norrlandet anlades under 2017. De tre delområden som kvarstår kommer att färdigställas under våren 2018. Under 2018 kommer det att utreda på vilket sätt och i vilken omfattning informationsinsatser ska göras.

RÖD År 2020 ska alla tätortspark- och naturområden i Gävle främja biologisk mångfald och vara väl tillgängliga. En framgångsfaktor för målet är att kommunen antar styrande dokument där det fastläggs vilka park- och naturområden som har betydelse för tätorterna.

Alla värdefulla park- och naturområden behöver också en framtagen skötsel- och utvecklingsplan som följs. För nya parker som anläggs finns underlag för arbetet, men för de befintliga parkerna går arbetet långsamt och har inte varit prioriterat under 2017.

Vattenmålet har sju delmål. Sex av dessa har fått bedömningen gult och ett har fått bedömningen rött. 2016 fick ett mål bedömningen grönt, tre gult och två rött. Nedan sammanfattas statusen av delmålen.

GUL Befintliga vattentäkter och blivande vattentäkter ska skyddas och säkras senast år 2020. Andelen skyddade vattentäkter var 25% år 2017, vilket är samma som 2016.

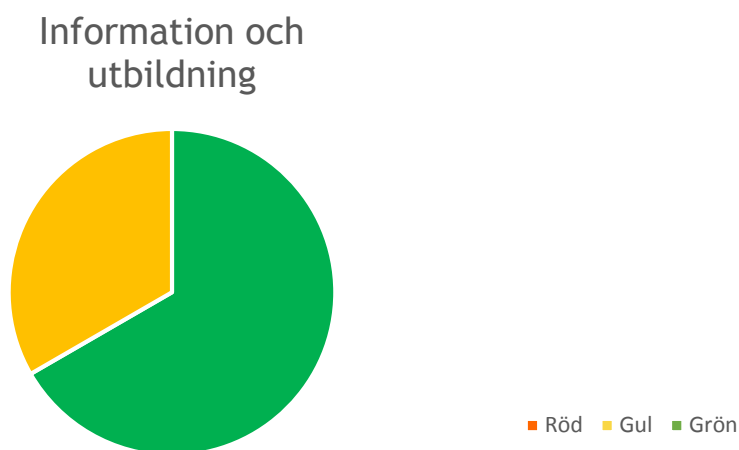
Gävle kommunkoncern ska minimera risken för negativ miljö- och hälsoeffekter vid översvämningar och ökade flöden (till följd av ändrat klimat). I arbetet med översiktsplanen har klimatanpassning integrerats. Klimatanpassningsfrågorna har även inkluderats i risk- och sårbarhetsanalysen samt i VA-planen för Gävle kommun. För att nå målet behöver även dessa styrdokument implementeras i kommunens verksamhet i god tid innan 2020. Ett annat delmål är att förorenat vatten och avloppsvatten inte ska släppas ut till sjöar, vattendrag eller kustområden. Det har gjorts inventeringar av dagvattenledningar under mark i samband med underhåll/skador och under 2017 har 9 km av ledningsnätet förnyats. De dagvattenanläggningar som finns ovan mark, tex dammar, har inventerats under 2017. Gävle kommun deltar i EU-projektet Iwater och i och med detta har en ny dagvattenpolicy tagits fram som är ute på remiss. Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering kommer att tas fram under våren 2018.

Miljöbelastningen från spillvatten ska minska. Andelen åtgärdade pumpstationer som är utrustade med provtagningsmöjlighet och bräddflödesberäkning ligger på samma nivå som 2016, dvs 85 %. Under 2017 har 372 enskilda avlopp anslutits till kommunalt VA (Norrlandet 340 st, Forsby 20 st och Rörberg 12 st). Därutöver har 39 st enskilda avlopp åtgärdats under 2017. Totalt sett har 411 enskilda avlopp åtgärdats.

Äldre deponier ska vara åtgärdade senast år 2025 så att spridning av farliga ämnen från dessa minimeras. Sluttäckning av Åbyfors f.d. deponi är projekterad och klar för upphandling av entreprenör. För deponin på Avan har undersökningar genomförts och riskbedömningen visar att deponin inte utgör en uppenbar risk för människors hälsa eller. För deponierna i Bergby och Norrsundet har det under 2017 pågått uppföljande undersökningar för att utreda om vidtagna åtgärder varit tillräckliga eller om ytterligare åtgärder är nödvändiga. För Norrsundet har dessutom en inventering och provtagning av enskilda brunnar nedströms deponiområdet genomförts.

RÖD I alla vattendrag, sjöar och hav ska det finnas goda reproduktionsmöjligheter och livskraftiga bestånd för fiskar och andra vattenlevande djur år 2020. Dessvärre är andelen sjöar och vattendrag som uppnår god ekologisk och kemisk status i Gävle kommun var bara 25 % år 2016, vilket är den senaste statusklassningen. Under 2017 har en vattensamordnare anställts på Kommunledningskontoret. För att nå målet till 2020 behöver insatser göras samordnat inom vattenförvaltningen.

Information och utbildning

Målet Information och Utbildning har tre delmål. Två av dem har fått bedömningen grönt och ett har fått bedömningen gult. Det är något bättre än 2016 då ett delmål var grönt och två gula. Nedan summeras statusen av delmålen.

GRÖN Gävlebor och näringsliv ska kunna ta del av information och verktyg för att kunna agera hållbart. Information om kommunens miljöstrategiska program sprids genom en årlig miljögala (Gävle Miljögala) och genom en hemsida. Gävle Miljögala 2017 är dock framflyttad till mars 2018. På hemsidan kan besökare hitta information om programuppföljning, Miljöbokslut och sidan marknadsför även kampanjer och evenemang med koppling till miljömässig hållbarhet. På hemsidan finns också tips och råd för hur gävlebor och näringslivet kan bidra till att nå miljömålen. Gävle kommun använder även sociala medier för att sprida information kring miljö och hållbarhet. Under 2017 har nätverket Hållbart näringsliv startats med 50 företag. I nätverket har bland annat tematräffar och utbildning i Hållbarhetredovisning anordnats.

Gävle kommun har undersökt hur nöjda gävleborna är med kommunens miljöarbete och resultatet visar att de är nöjda (andra betyg är: godkänt och mycket nöjd). Resultatet är något bättre än 2016.

GUL Alla elever ska ha kunskap och handlingskompetens, i förhållande till sin ålder, för att kunna agera hållbart. För att nå målet bedriver Utbildning Gävle ett kontinuerligt arbete som kallas Lärande för Hållbar Utveckling, LHU. Ett annat exempel är att fler skolor under 2017 har påbörjat ett arbete mot **Grön Flagg** (ett program som hjälper lärare och pedagoger att väcka upptäckarglädje kring hållbarhetsfrågor hos barn och unga) och utmärkelsen Skola för Hållbar Utveckling. **Totalt har nu 56% av skolorna påbörjat arbetet.**

Tack vare extra ekonomiskt bidrag från miljöstrategiska programmet har antalet skolträdgårdar mer än fördubblats sedan 2016. Nu har mer än hälften av verksamheterna en skolträdgård.

Alla medarbetare och politiker ska i förhållande till sin roll ha tillräcklig kunskap i miljöfrågor för att kunna agera hållbart. Ankalet används för att nå ut till de anställda. Ett antal kampanjer har genomförts under året som tex Kampanj för att åka kollektivt där 100 medarbetare fick åka gratis kollektiv under 1 månad. Kampanjen Vintercyklisten har genomfört 2017 med 20 medarbetare inom Gävle kommun och 20 gävlebor. På Utbildning Gävle har ett "utvecklingsverktyg" för lärande för hållbar utveckling tagits fram, som alla medarbetare nu tar del av under läsåret 2017/2018 där bl.a. kunskap om miljöfrågor, kännedom om miljöstrategiska programmet och resepolicyn ingår.

Uppföljning Miljöstrategiska programmet 2017

Kommunfullmäktige

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Syfte.....	4
3 Målanalys	5
3.1 Energi.....	5
3.2 Transporter	11
3.3 Konsumtion och avfall.....	20
3.4 Mark och bebyggd miljö	30
3.5 Natur.....	38
3.6 Vatten	45
3.7 Information och utbildning	51
4 Slutsatser	57

1 Inledning

Det är ett stort engagemang för miljöstrategiska programmet i Gävle kommunkoncern och ett stort antal aktiviteter har genomförts under 2017. Det stora arbete som lagts ner i kommunen i enlighet med det miljöstrategiska programmet har gett utdelning, och 2017 blev Gävle kommun 2:a i Sveriges Miljöbästa kommun.

Sammantaget är arbetet på god väg, men vissa delar av genomförandet är fortfarande i startgroparna. Under 2017 har arbetet fokuserat kring de målområden som varit röda. Ett antal projekt har startats upp för att snabbare komma till rätta med dessa mål.

Bland annat har följande projekt genomförts under 2017:

- En undersökning om hur man kan resa hållbart till och från det planerade bostadsområdet i Hemlingby har genomförts.
- Särskilda utredningar har gjorts kring de gator som inte uppnår en god luftkvalitet.
- En särskild satsning har gjort kring ekologisk odlad mark för ta fram en definition vad som avses med ekologisk odling samt att ta reda på vilka odlingar arrendatorer har på kommunens mark.
- Kemikalier i förskolan.
- Delfinansiering av uppstart av projekt gällande inköpsprocessen på Omvårdnad Gävle.
- En utredning har gjorts kring centraliserat cykelansvar där man tagit fram underlag för ett genomförande av detta.
- En solkarta för Gävle kommun har påbörjats där allmänheten kan gå in och se möjligheter till solenergiproduktion.

I miljönätverket och i programmets styrgrupp finns goda möjligheter för utvärdering, samverkan och ständig förbättring av struktur och arbetsätt.

I miljöbokslutet för 2017 har 18 delmål uppnåtts eller är nära att uppnås. För 23 delmål har arbetat påbörjats men ett fortsatt arbetet krävs för att nå målet, men vi har kommit en bit på väg.

11 delmål har bedömts som röda, dvs att utvecklingen för dessa delmål går åt fel håll och/eller så räcker inte de insatser som hittills genomförts för att vi ska uppnå målet i tid.

1 delmål har inte kunnat bedömas då underlag för bedömningen har saknats för 2017.

2 Syfte

Miljöstrategiska programmet beslutades i juni 2013. År 2017 är fjärde helåret med programmet och det är 2017 års arbete som följs upp i denna uppföljning. Syftet med uppföljningen är att följa hur arbetet i det miljöstrategiska programmet fortlöper samt se var vi behöver lägga extra resurser.

Uppföljningen av programmet är uppdelad efter målområdena i miljöstrategiska programmet.

Vad betyder färgerna?

Målbedömningen finns i grönt, gult och rött. I de fall det saknas underlag står ett streck istället för en färgbedömning. Målen är bedömda utifrån följande bedömningsgrunder:

Grön - målet är nära att uppnås eller har uppnåtts

Gul - arbete har påbörjats, ett fortsatt arbete krävs för att nå målet men vi har kommit en bit på väg

Röd - trenden går åt fel håll och/eller det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att vi ska uppnå målet i tid

3 Målanalys

3.1 Energi

Energianvändningen ska minska och energin ska användas mer effektivt

Näringslivet och gävleborna ska ha 25 % effektivare energianvändning till år 2020 jämfört med 2009

Målanalys

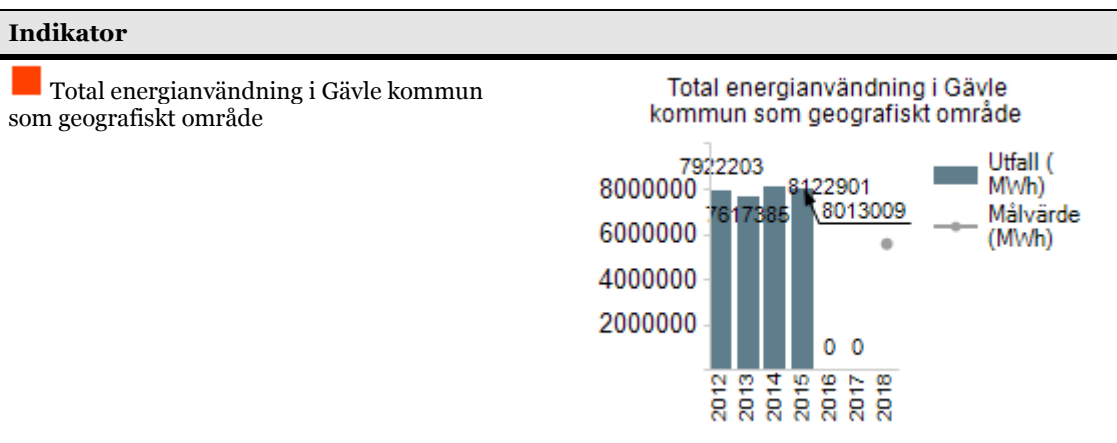
Statistiken från 2015, vilket är den senast tillgängliga statistiken, pga eftersläpning av data från Statistiska Centralbyrån, visar att energianvändningen har gått ner något sedan föregående år.

Energianvändningen varierar med industrins produktion och energianvändning. Eftersom industrin står för ca 60 % av den totala energianvändningen så får den ett stort genomslag på den totala användningen.

Forumet energiråd startades upp som ett mötesforum med representanter från KLK, Gavlegårdarna, Gavlefastigheter och Gävle Energi. Syftet med energirådet är att få helhetsbild på energifrågorna och att arbeta strategiskt med att genomföra energiplanen med fokus på våra målnivåer i det miljöstrategiska programmet.

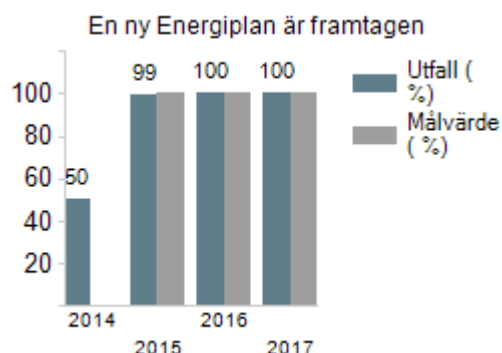
Exempel på utåtriktade aktiviteter under året är att energi- och klimatrådgivaren har bedrivit rådgivning till gävlebor och företag. Särskilda informationsinsatser med fokus på energieffektivisering har bedrivits mot företag och bostadsrättsföreningar. Under året har flera utåtriktade aktiviteter genomförts med fokus på solenergi, transporter och elfordon. Gävle Energi har fortsatt arbetat med att utveckla energitjänster till sina kunder.

För kommande år ser vi ett ökat fokus på energieffektivisering. Vi har under 2017 antagit belysningsutmaningen för att effektivisera vår egen elanvändning kopplat till belysning men också för att inspirera andra företag och privatpersoner till att effektivisera sin belysning.

Indikator

● En ny Energiplan är framtagen

Elanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 20 % effektivare till år 2020 jämfört med 2009

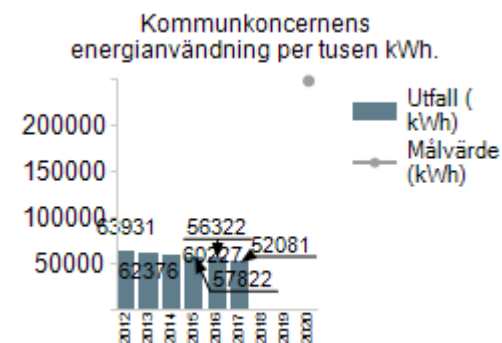

Målanalys

Mellan 2009-2017 har den totala elanvändningen (kWh/m²) minskat med ca 21 %. Detta betyder att vi redan nått vårt mål om en minskning med 20%.

Indikator

● Kommunkoncernens energianvändning per tusen kWh.

Värmeanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 10 %effektivare till år 2020 jämfört med 2009

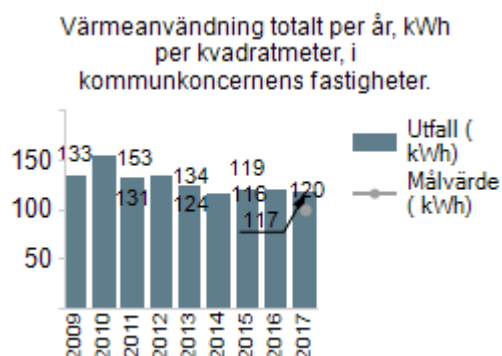
Målanalys

Mellan 2009-2017 har värmevändningen (kWh/m²) minskat med 12 %, vilket betyder att vi redan har nått vårt mål om en 10% minskning.

Indikator

Indikator

● Värmeanvändning totalt per år, kWh per kvadratmeter, i kommunkoncernens fastigheter.

Gävle kommun som geografiskt område ska vara klimatneutral år 2050

Näringslivets och Gävlebornas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030

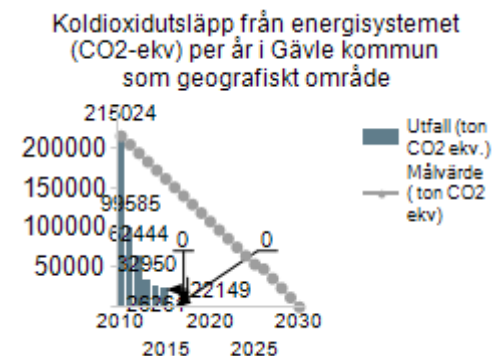

Målanalys

Gävle Energi AB erbjuder gävlebor och företag fjärrvärme som består av 99,9 % förnybar energi år 2017. Dessutom erbjuds el som är 100 % förnybar. Detta skapar goda förutsättningar för gävlebor och verksamma i Gävle att använda förnybar energi. Energi och klimatrådgivning på kommunledningskontoret arbetar med full kraft för att vi ska nå vårt mål.

Indikator

● Koldioxidutsläpp från energisystemet (CO₂-ekv) per år i Gävle kommun som geografiskt område

Produktionen av förnybar energi inom Gävle kommun som geografiskt område ska öka

Målanalys

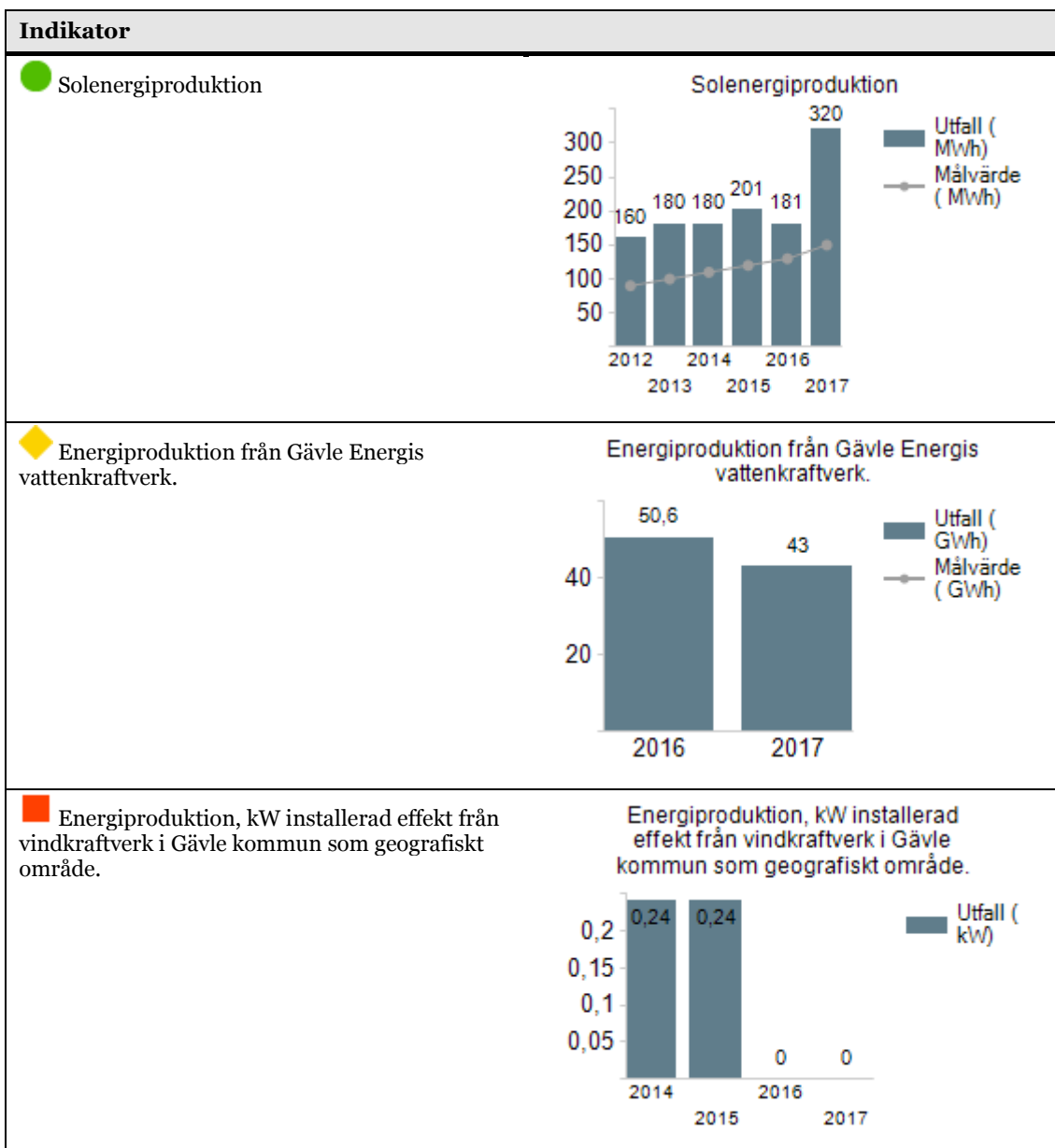
Produktionen av solenergi inom Gävle Kommunkoncern fortsätter öka. Vi har idag ökat solproduktionen med 436% jämfört med vårt målvärde på 600% till år 2020. Den stora ökningen beror till stor del på solcellsinstallationer på gavlehovs tak.

I dagsläget har det inte byggts några vindkraftsparker vid Kvissjaberget och Hittsjön där tillstånd finns. Deras miljöbalkstillstånd förfaller 2019-05-23 respektive 2020-05-14.

Svea Vind offshore undersöker några platser för havsbaserade vindkraftsparker bla utanför

norrundet.

Energiproduktionen från Gävle Energis vattenproduktion är något lägre för 2017. Detta beror på väldigt låga flöden i Gavleån ända till oktober samt att turbinen i Strömdalens vattenkraftverk byttes under året för att säkerställa och effektivisera driften. Detta mål är väldigt väderberoende.

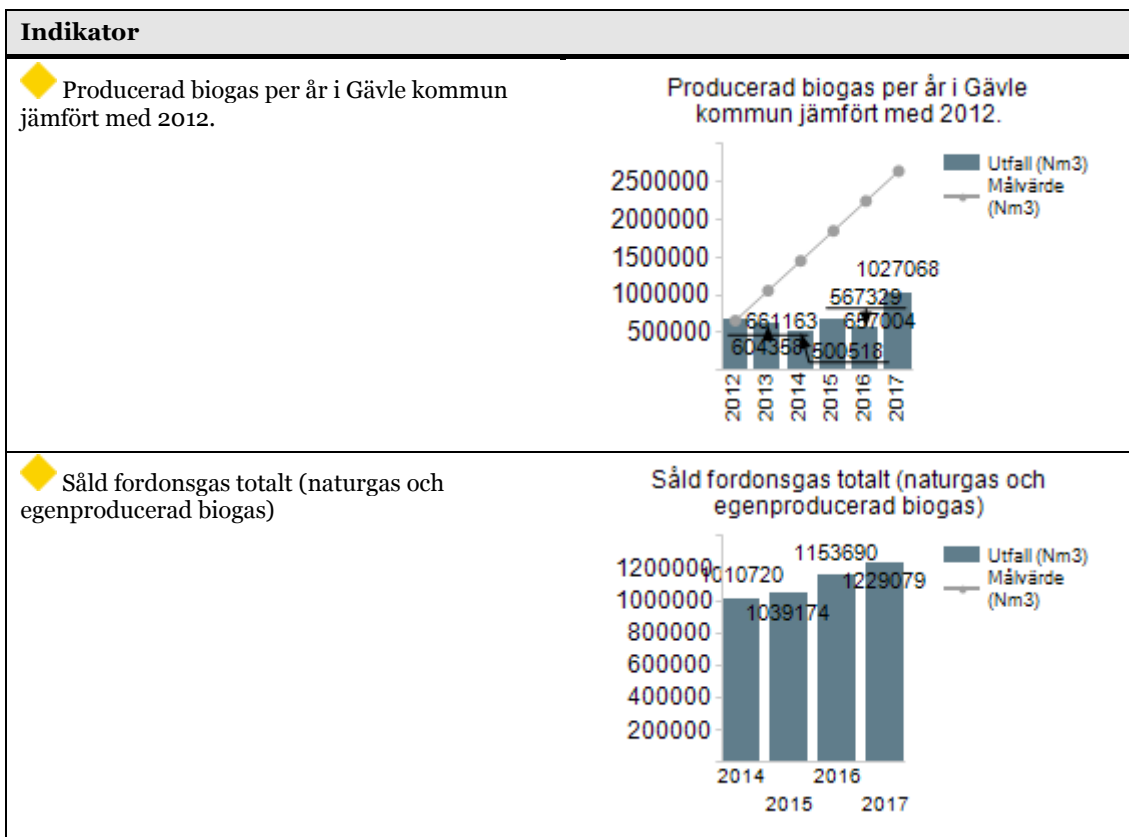
Produktionen av biogas ska öka med 400 % till år 2017 jämfört med år 2012

Målanalys

Produktionen av biogas ökade inte med 400% till 2017 pga att biogasanläggningen togs i drift först under hösten 2017. Nu när den nya produktionsanläggningen har startat kommer dock produktionen öka i snabb takt. En förutsättning för att vi ska komma upp i de volymer som produktionsanläggningen är dimensionerad för krävs att efterfrågan ökar och att det finns fler tankställen. Det här måste lyftas starkt för annars kan konsekvensen bli mer produktion av

biogas än vad som kan distribueras!!

Gävle kommunkoncerns energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2018

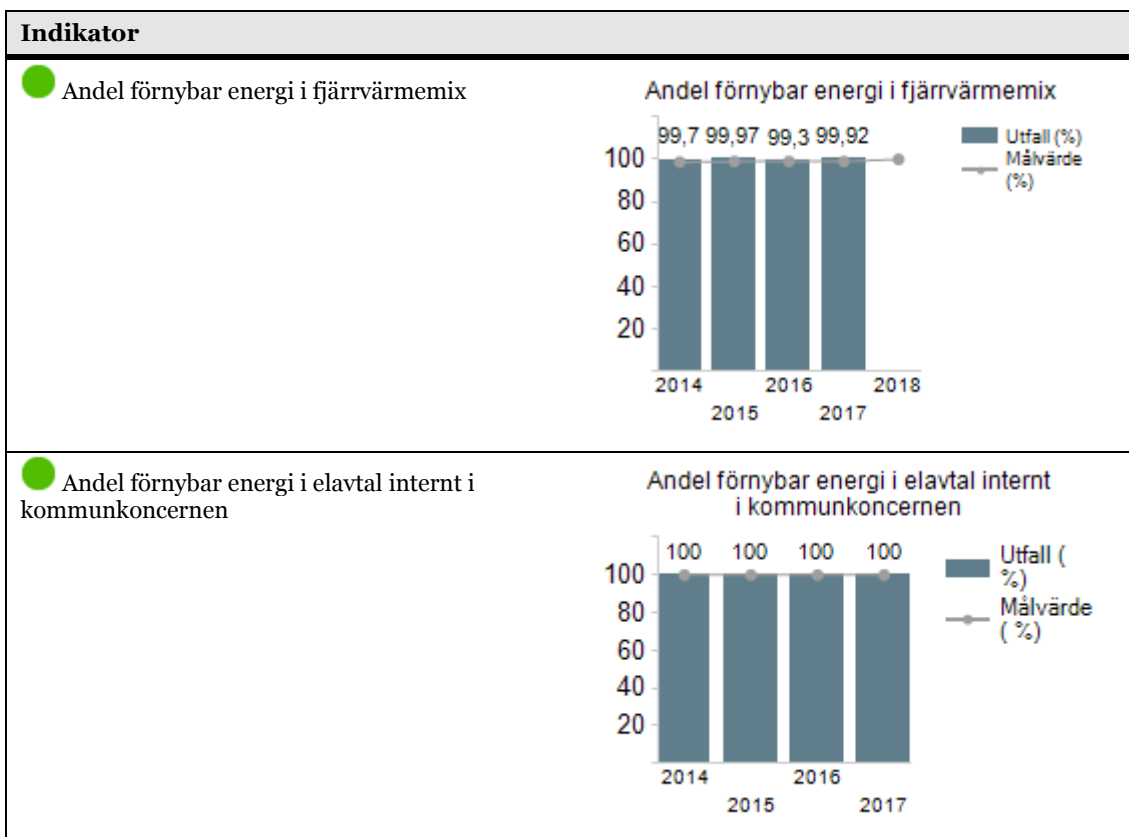
Målanalys

Gävle kommunkoncern bedöms ha goda möjligheter att nå målet om att energianvändningen i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfria år 2018.

Gävle Energi AB har under en längre period arbetat med att öka andelen förnybar energi i fjärrvärmerna. Bolaget är på god väg att nå målet att ha 100 % förnybar energi till år 2018. Gävle kommunkoncern har enbart elavtal med förnybar el och inga oljeuppvärmda fastigheter finns kvar.

Däremot kan den fossila andelen i fjärrvärmerna (0,01 % år 2017) variera mellan år beroende på om det är ett kallt år eller varmt eftersom den fossila andelen som är kvar är s.k. spetsolja som måste användas under kalla perioder. Därför arbetar Gävle Energi för att Gävle kommunkoncern ska säkra 100 % förnybar energi oavsett temperaturväxlingar.

Indikator

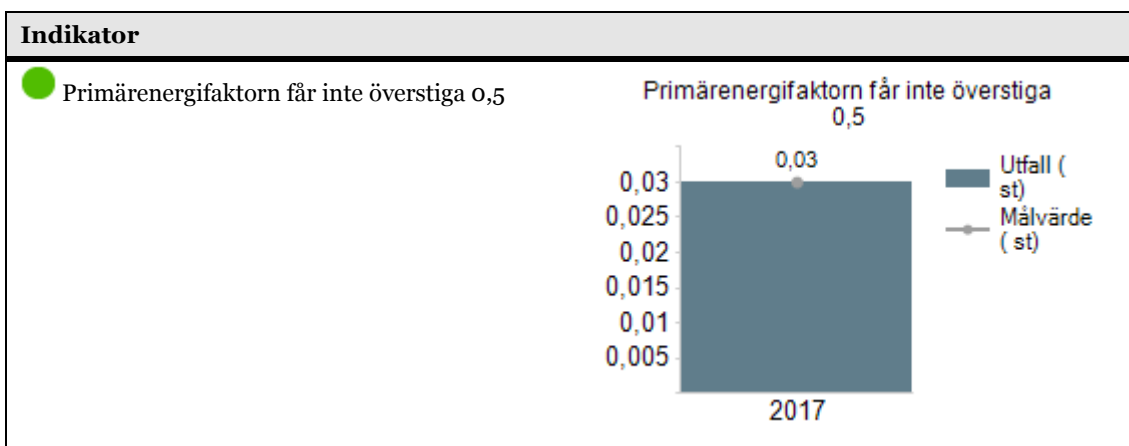
Primärenergianvändningen för fjärrvärmemix ska inte överstiga 0,05

Målanalys

Primärenergifaktorn är på 0,03 vilket betyder att vi når våra mål med god marginal.

Primärenergi är energi som finns i naturresurser och som inte omvandlats av människan. I primärenergifaktorn inkluderas energin innan den omvandlats, men även energi som gått åt till att framställa energin i den form vi använder den. Primärenergifaktorn visar hur effektivt ett system är. Ju lägre siffra desto bättre.

3.2 Transporter

Minska resor och transporter

Körsträckan med bil i Gävle kommun ska år 2025 ha minskat med 25 % per invånare och år, jämfört med 2012

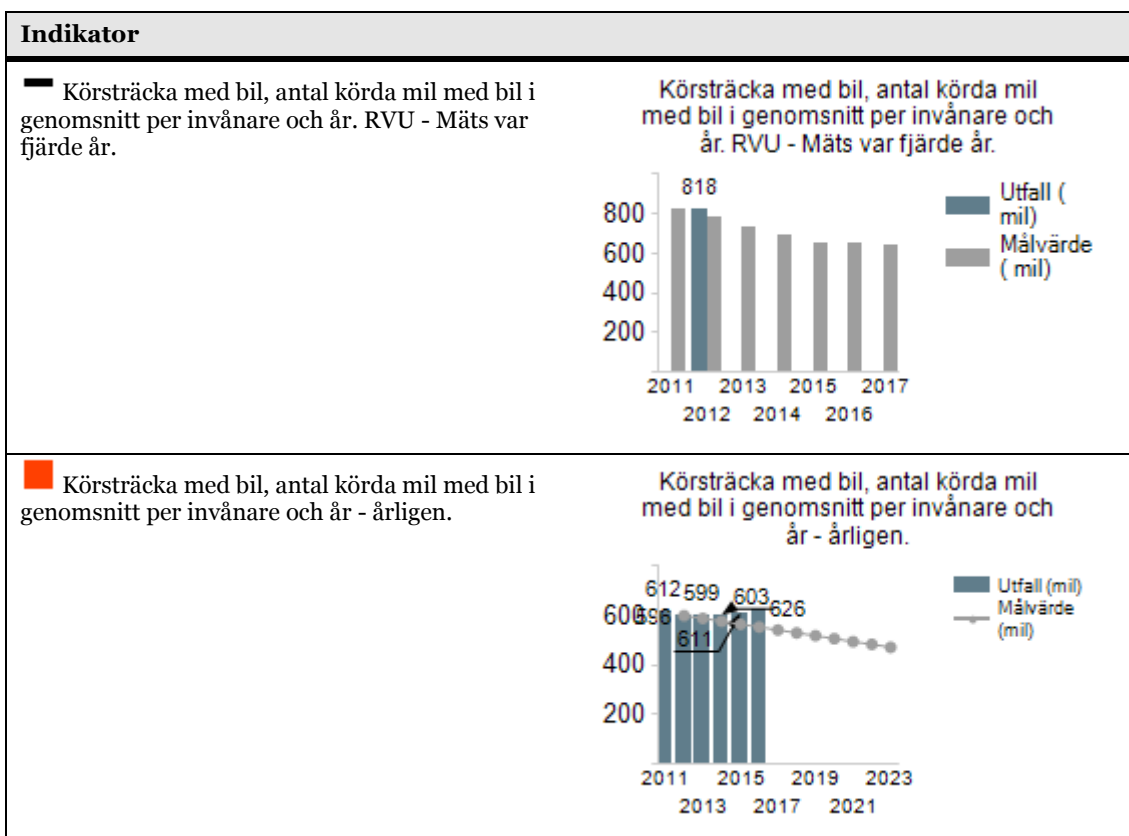

Målanalys

Det finns ännu inget utfall för 2017 på körsträcka med bil i genomsnitt per invånare. Bilresandet fortsatte öka under 2016, då senaste data från SCB publicerades. För 2016 var genomsnittet 626 mil per invånare vilket kan jämföras med 611 mil per invånare för 2015. Trenden fortsätter åt fel håll (från 2013) och årets ökning är den största hittills.

Vägtrafikens utsläpp påverkar klimatet, bidrar till övergödning, försurning och bildning av marknära ozon. Bilarnas avgaser, buller och slitagepartiklar har stora hälsoeffekter. Trafiken tar också naturresurser och utrymme i anspråk.

Transportbehovet och resandet med bil behöver också minskas för att våra lokala och nationella mål ska kunna nås. Befintliga och beslutade åtgärder och styrmedel är inte tillräckliga för att de externa transportmålen i MSP kan nås.

Resor, transporter och användning av drivmedel som kommunkoncernens verksamheter genererar ska minska

Målanalys

Under 2017 har arbete med transporter fortsatt varit i fokus genom arbete med fordonscentraliseringen och med aktiviteter för att minska kommunkoncernens resor och transporter samt drivmedelsanvändningen.

För tjänsteresor med lätta lastbilar och personbilar har körsträckan minskat hos samtliga grupper. För att relatera körsträckan till att Gävle kommun växer i antal invånare och därmed kommunkoncernens verksamhet, finns indikatorn som visar totalt körda km med kommunkoncernens fordon per invånare. Relaterat till befolkningsökningen har körsträckan per invånare minskat med ca 7 % från 2016 till 2017.

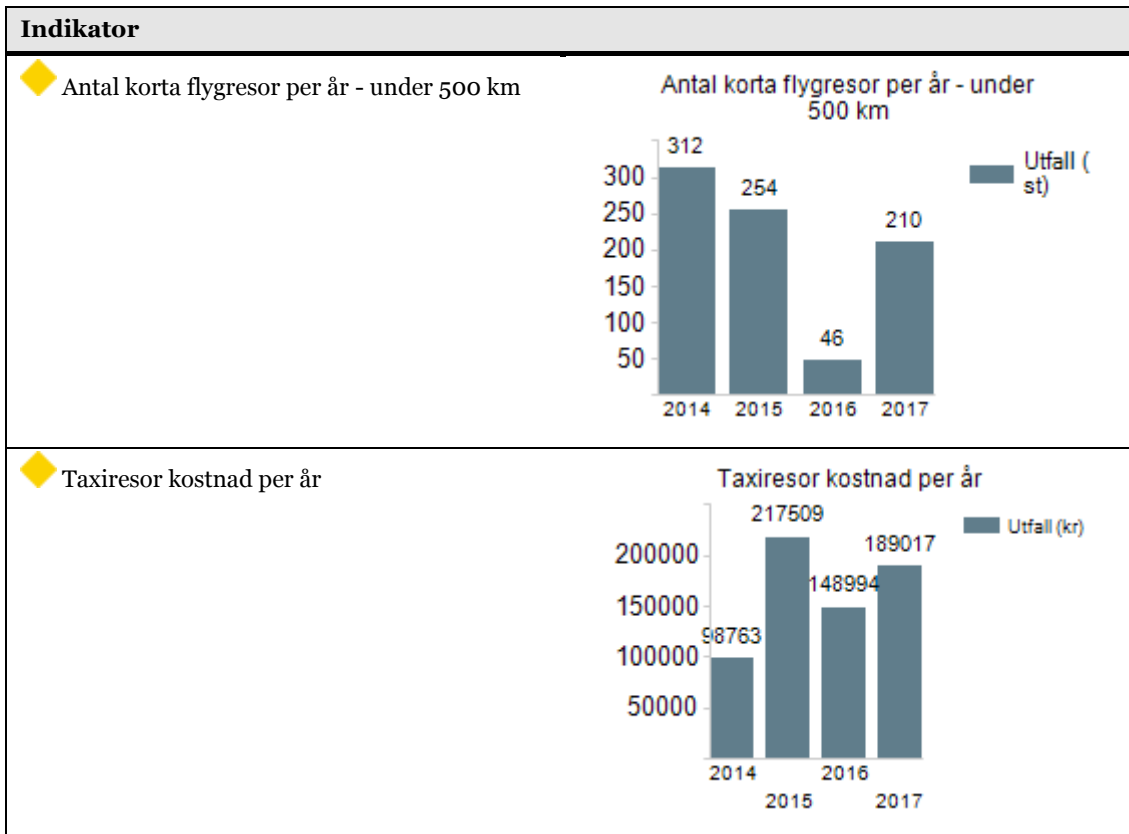
För anställda och förtroendevalda i kommunkoncernen har körda km med privat bil minskat med drygt 200 000 km. Detta beror bland annat på att Gavlegårdarna har gjort en drastisk minskning av sina körda km. Flera andra bolag och förvaltningar har också lyckats minska körda km med privat bil.

Antal korta flygresor under 50 mil fortsätter minska från år 2014.

Den totala flygsträckan i km har minskat markant, vilket också medför att CO₂-utsläppen från flyget har minskat till 453 ton jämfört med 677 ton 2016.

Antalet resor med tåg har dock minskat med ca 33 %. Kostnaden för taxiresorna har ökat med ca 27 %.

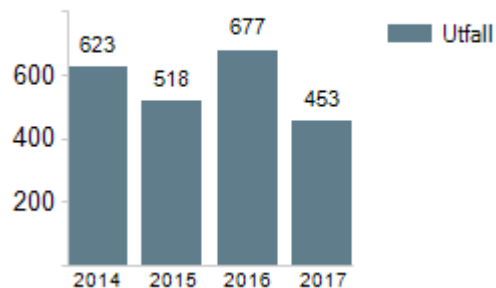
25 utbildningstillfällen kring resfria möten har hållits och informationen har nått ut till ca 230 personer. Man kan nu även få en viss support för programvaran Skype för företag från IT-service. Ett 30-tal arbetsplatsbesök har gjorts för att samtala om hållbart resande och resepolicy samt besök i lednings- och chefsgrupper. Under 2017 har ett flertal fordonsträffar genomförts med ansvariga i fordonscentraliseringen. Fordonsstatistik har också tagits fram.

Indikator

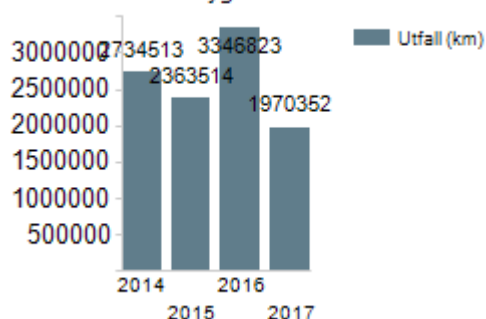
◆ CO2-utsläpp från flygresor internt i kommunkoncernen

CO2-utsläpp från flygresor internt i kommunkoncernen

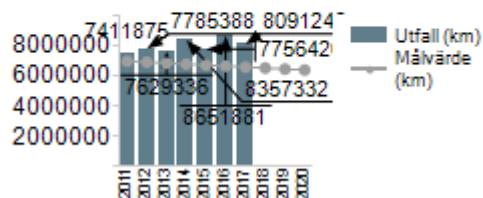
◆ Total flygsträcka i km

Total flygsträcka i km

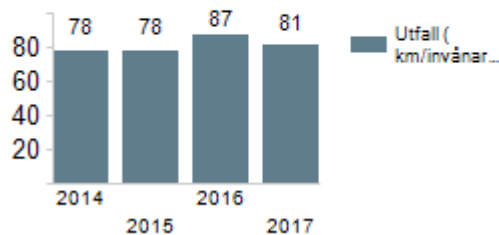
◆ Total körsträcka med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)

Total körsträcka med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)

◆ Total körsträcka som kommunkoncernens verksamhet genererar per invånare i Gävle kommun (km/invånare)

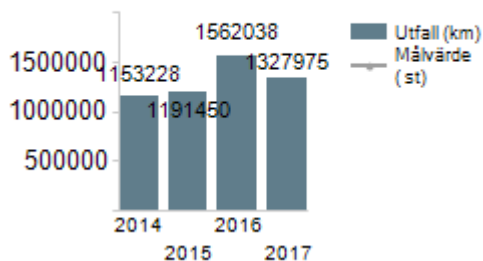
Total körsträcka som kommunkoncernens verksamhet genererar per invånare i Gävle kommun (km/invånare)

Indikator

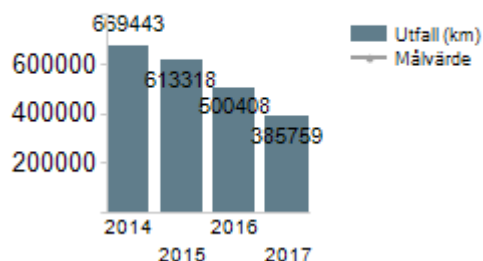
◆ Total körsträcka med privata bilar per år för alla transporter som Gävle kommuns verksamhet genererar

Total körsträcka med privata bilar per år för alla transporter som Gävle kommuns verksamhet genererar

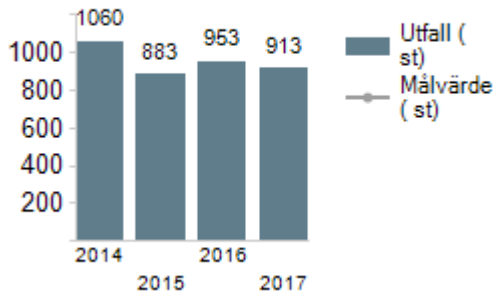
◆ Total körsträcka med privata bilar för anställda och förtroendevalda inom Gävle kommunkoncern

Total körsträcka med privata bilar för anställda och förtroendevalda inom Gävle kommunkoncern

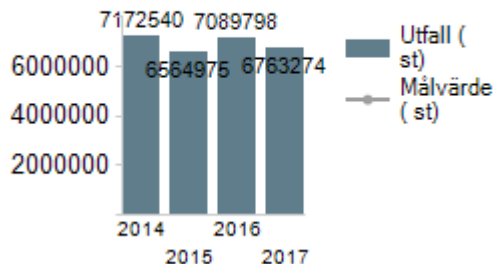
◆ Total körsträcka per årsarbetare (km/årsarbetare)

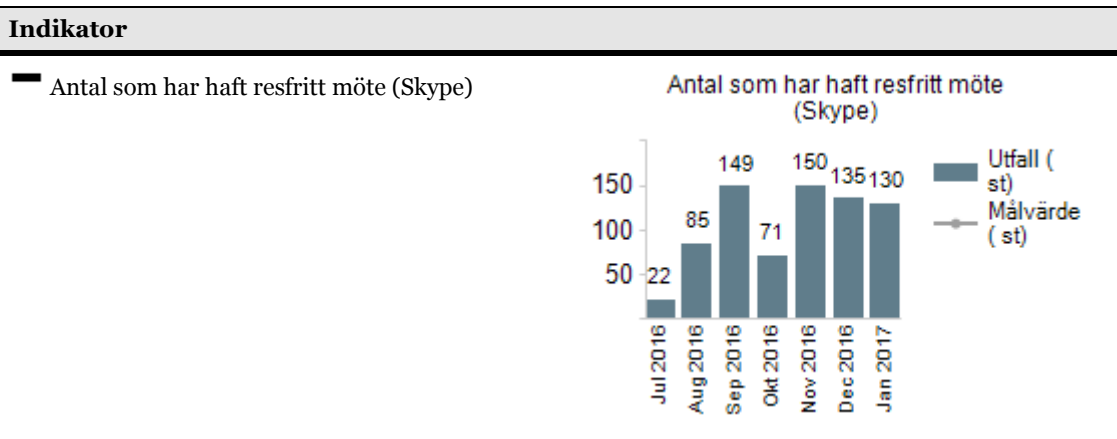
Total körsträcka per årsarbetare (km/årsarbetare)

◆ Total körsträcka med tjänstebilar för anställda inom Gävle kommunkoncern

Total körsträcka med tjänstebilar för anställda inom Gävle kommunkoncern

Öka andelen resor och transporter med hållbara färdmedel

Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommun skall fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande

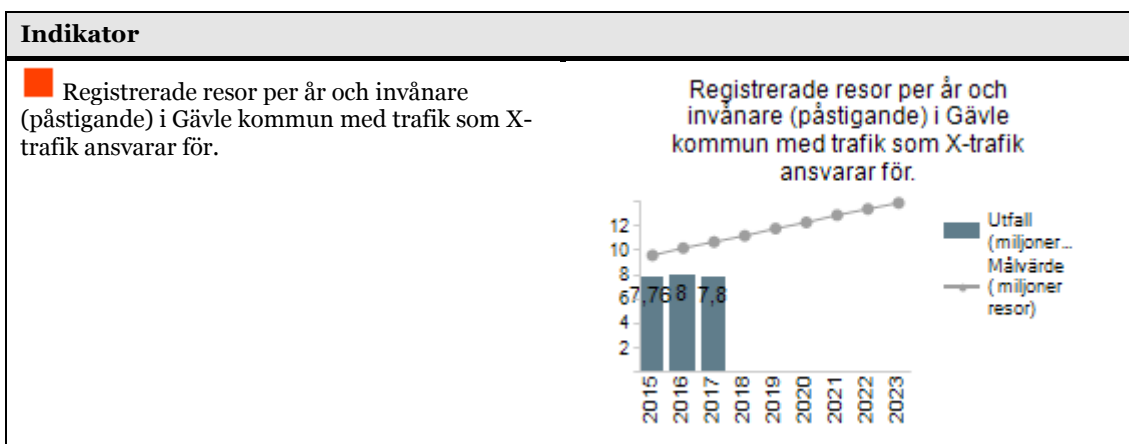
Målanalys

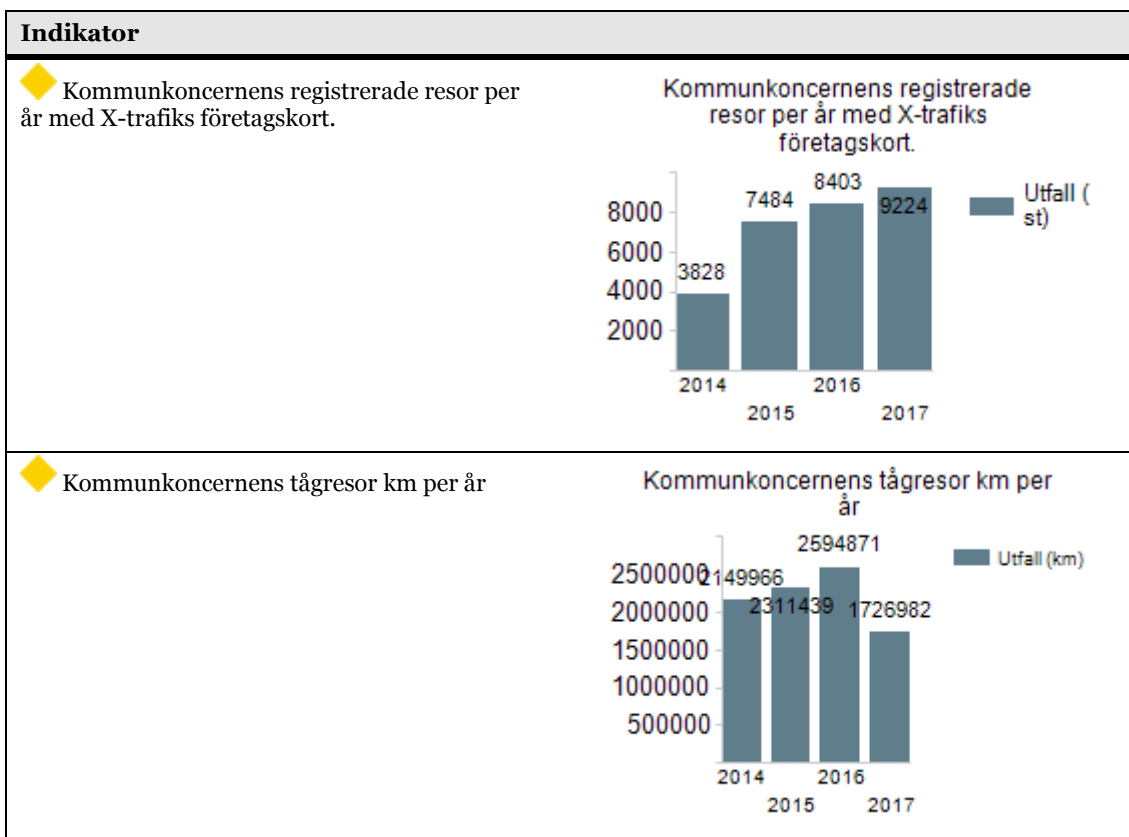
Gävlebornas resande med kollektivtrafik i kommunen mäts genom antalet genomförda resor med X-trafik. Antalet resande med X-trafik visar en svag minskning (2 %) under 2017. Av detta har busstrafiken minskat med 2,4 % och tågtrafiken ökat med 5 % jämfört med 2016.

Under 2017 har en hel del ombyggnationer påverkat kollektivtrafiken med buss i Gävle, vilket kan vara en anledning till att bussresandet minskat.

Internt i kommunkoncernen har antal registrerade resor med företagskort ökat med nästan 800 i antal och kostnaden knappt med 1000 kr mellan 2016 och 2017. Antalet resor med tåg har dock minskat med ca 33 %.

Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommun ska fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande. Bedömningen är att stora insatser måste tillsättas för att målet ska nås.

Antalet resor med cykel ska fördubblas fram till år 2025

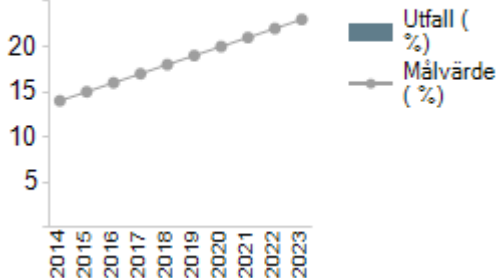
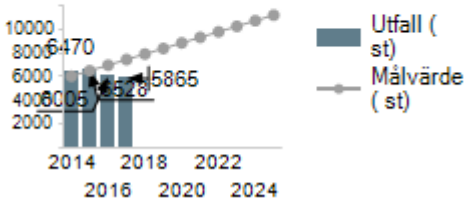
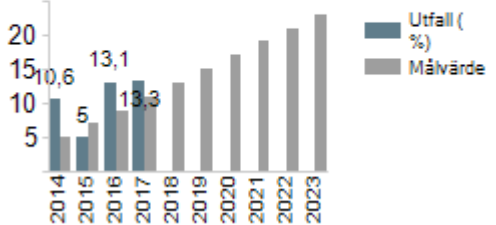
Målanalys

Indikatorn antalet cyklister i Gävle stad baseras på antalet cyklister vid tre mätpunkter i Gävle, vid Centralbron, Kvarnparken och Teatern. För 2017 var det totalt 5865 st cyklister som passerade dessa per vardagsmedeldygn, jämfört med 6004 st 2016. Indikatorn pekar på att resandet med cykel fortsätter att minska i Gävle. Under 2017 har flera ombyggnader skett i närheten av mätpunkterna vilket också kan vara en del av orsaken. Insatser behövs dock på flera områden för att fördubblingsmålet av cykelresorna ska nås.

Statistik om andelen resor med cykel som kommer från X-trafiks resvaneundersökning som görs i Gävle visar en minskning med 5 % jämfört med 2016. Ett nytt företag genomför nu undersökningen vilket eventuellt kan påverka resultatet. Ingen ökning går att spåra i befintlig statistik. Betydligt större insatser behövs om vi ska nå målen om att cykel ska stå för en tredjedel av resorna.

Enligt resvaneundersökningen internt i kommunkoncernen ligger andelen resor med cykel för anställda på 13 % 2017, vilket är likartat med 2016. Resvaneundersökningen sker i december/januari så andelen resor med cykel är sannolikt högre under andra delar av året.

Indikator

Indikator	
<p>■ Andel resor med cykel i Gävle kommun som geografiskt område.</p>	<p>Andel resor med cykel i Gävle kommun som geografiskt område.</p>
<p>■ Antal cyklister vid fasta mätpunkter, vid Teatern, Kvarnparken och Centralbron. Beräknat till årsdygnstrafik för vardagar, Vardagsmedeldygn.</p>	<p>Antal cyklister vid fasta mätpunkter, vid Teatern, Kvarnparken och Centralbron. Beräknat till årsdygnstrafik för vardagar, Vardagsmedeldygn.</p>
<p>◆ Andel tjänsteresor med cykel från mätning i resvaneundersökning - det huvudsakliga färdmedlet vid den senaste tjänsteresan</p>	<p>Andel tjänsteresor med cykel från mätning i resvaneundersökning - det huvudsakliga färdmedlet vid den senaste tjänsteresan</p>

Miljöanpassa resor och transporter

Gävlebornas och näringslivets resor och transporter ska vara fossilfria år 2030

Målanalys

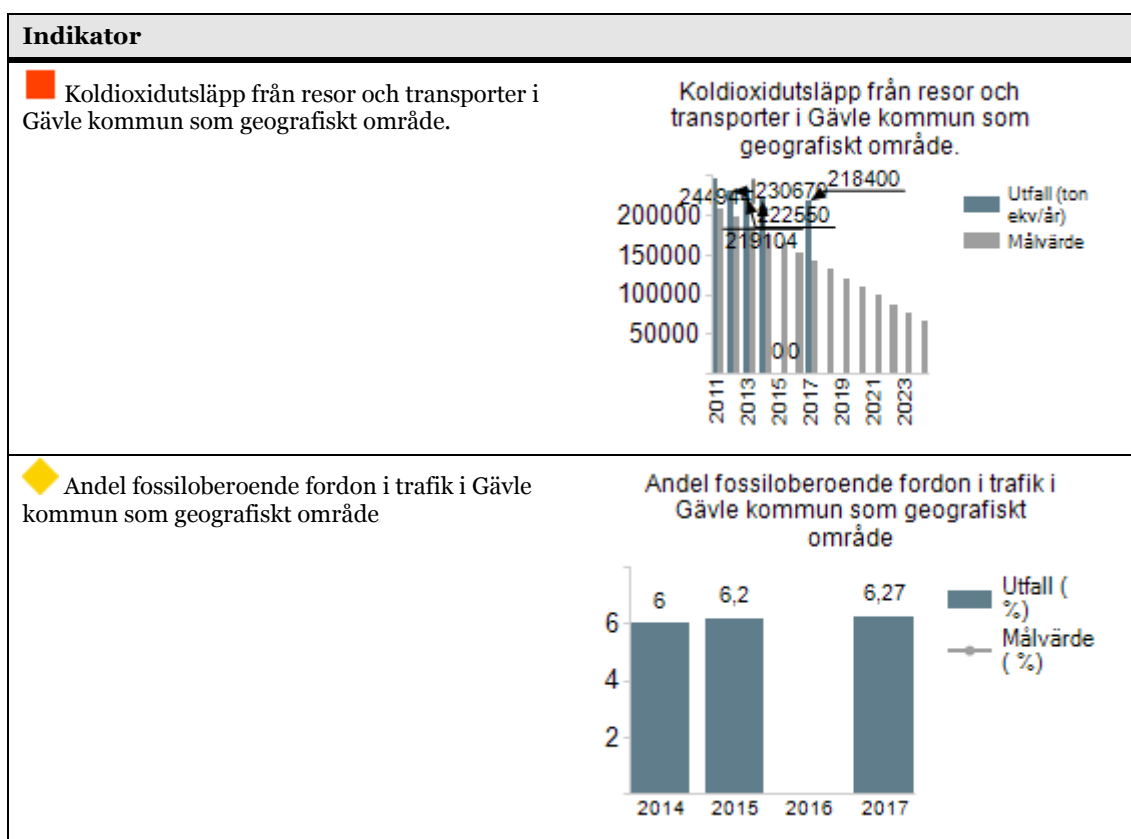
Koldioxidutsläppen från resor och transporter i Gävle kommun har minskat med något mellan 2013 och 2015. Den senaste statistiken från den nationella emissionsdatabasen är från 2015 och visar på 218 400 ton ekvivalenter/år.

Andelen fordon som i huvudsak kan drivas på förnybart drivmedel för hela Gävle kommun som geografiskt område, har ökat från 6,2 % 2015 till 6,3 % 2017, vilket är en alltför långsam ökning för att målet om fossilfritt 2030 ska nås.

Gävle kommun var 2017 bästa elbilskommun och vann Laddguld med motiveringen "med en

gedigen historia och en tydlig vision om en fossilfri kommun år 2020, och ett mål att ha flest laddstolpar i landet".

Gävle kommun deltar i projektet School chance som syftar till att ta fram en strategi som klargör hur skoltrafikfrågorna ska hanteras i kommunen. Genom strategin förväntas man uppnå en ökad andel hållbara elevresor till och från skolan och därmed en minskad klimatpåverkan. Positiva mervärden av att fler går, cyklar och åker kollektivt till skolan är att barnens hälsa förbättras, inlärningsförmågan ökar och ju färre elever som skjutsas med bil till skolan desto tryggare och säkrare blir själva trafikmiljön runt skolan. Åtgärderna för att nå resultatet kommer att tas fram genom ökat samarbete mellan de deltagande organisationerna lokalt och utifrån erfarenhetsutbyte och goda exempel från övriga deltagande städer i projektet.

Gävle kommunkoncerns resor och transporter ska vara fossilfria år 2020

Målanalys

Andel fordon som kan drivas med i huvudsak fossilfria drivmedel har ökat från 35 % 2016 till 44 % 2017. Omvårdnad Gävle, som har flest antal bilar har nu över 50 % miljöbilar (el, laddhybrider, biogas, etanol och hvo).

Under 2017 tillkom fler laddplatser för elbilar, effekter av detta tros bli synligt i 2018 rapportering. Biogastillverkning kom igång under 2017, det behövs dock fler tankställen för att ge stor effekt i ökning av antalet gasbilar.

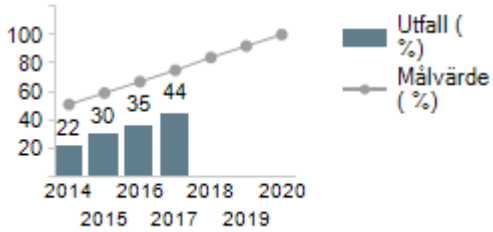
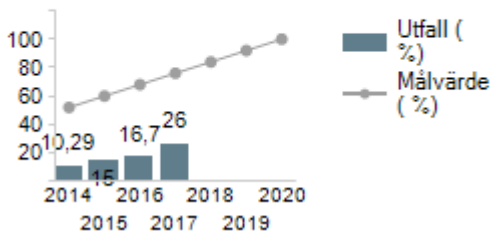
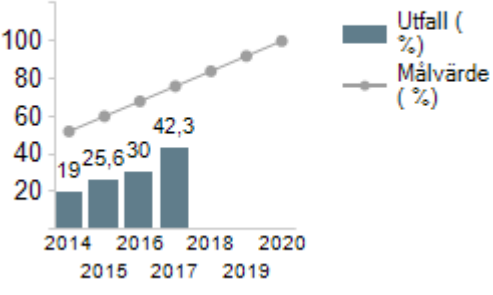
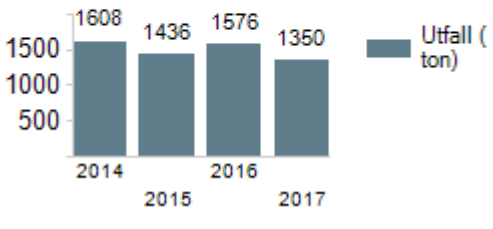
Andelen biogas, el och etanol i jämförelse med den totala drivmedelsanvändningen har ökat till 26 % 2017 jämfört med 17 % 2016. Andelen ökar, men behöver öka i snabbare takt för att nå målen fossilfri fordonsflotta år 2020.

Andelen förnybarbränslen totalt har ökat till 42 % 2017 jämfört med 30 % 2016.

Totalt CO₂-utsläpp från lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen

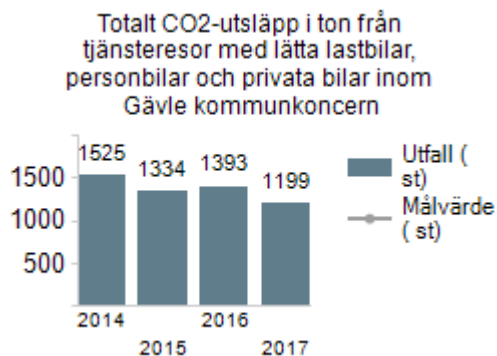
genererar har minskat med 14 % till 1350 ton 2017.

Totalt CO₂-utsläpp från tjänsteresor med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar inom Gävle kommunkoncern har minskat med 14 % till 1199 ton 2017.

Indikator																									
<p>◆ Andel fordon (personbilar och lätta lastbilar) som kan drivas med i huvudsak förnybart drivmedel enligt resepolicyen</p>	<p>Andel fordon (personbilar och lätta lastbilar) som kan drivas med i huvudsak förnybart drivmedel enligt resepolicyen</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2014</td><td>22</td><td>50</td></tr> <tr><td>2015</td><td>30</td><td>55</td></tr> <tr><td>2016</td><td>35</td><td>60</td></tr> <tr><td>2017</td><td>44</td><td>65</td></tr> <tr><td>2018</td><td></td><td>70</td></tr> <tr><td>2019</td><td></td><td>75</td></tr> <tr><td>2020</td><td></td><td>80</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2014	22	50	2015	30	55	2016	35	60	2017	44	65	2018		70	2019		75	2020		80
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																							
2014	22	50																							
2015	30	55																							
2016	35	60																							
2017	44	65																							
2018		70																							
2019		75																							
2020		80																							
<p>◆ Andel drivmedel som i huvudsak innehåller förnybart bränsle enligt resepolicyen; i dagsläget biogas, el och etanol.</p>	<p>Andel drivmedel som i huvudsak innehåller förnybart bränsle enligt resepolicyen; i dagsläget biogas, el och etanol.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2014</td><td>10,29</td><td>50</td></tr> <tr><td>2015</td><td>15</td><td>55</td></tr> <tr><td>2016</td><td>16,7</td><td>60</td></tr> <tr><td>2017</td><td>26</td><td>65</td></tr> <tr><td>2018</td><td></td><td>70</td></tr> <tr><td>2019</td><td></td><td>75</td></tr> <tr><td>2020</td><td></td><td>80</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2014	10,29	50	2015	15	55	2016	16,7	60	2017	26	65	2018		70	2019		75	2020		80
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																							
2014	10,29	50																							
2015	15	55																							
2016	16,7	60																							
2017	26	65																							
2018		70																							
2019		75																							
2020		80																							
<p>◆ Förnybar andel totalt i alla drivmedel; diesel, bensin, etanol, biogas etc.</p>	<p>Förnybar andel totalt i alla drivmedel; diesel, bensin, etanol, biogas etc.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2014</td><td>19</td><td>50</td></tr> <tr><td>2015</td><td>25,6</td><td>55</td></tr> <tr><td>2016</td><td>30</td><td>60</td></tr> <tr><td>2017</td><td>42,3</td><td>65</td></tr> <tr><td>2018</td><td></td><td>70</td></tr> <tr><td>2019</td><td></td><td>75</td></tr> <tr><td>2020</td><td></td><td>80</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2014	19	50	2015	25,6	55	2016	30	60	2017	42,3	65	2018		70	2019		75	2020		80
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																							
2014	19	50																							
2015	25,6	55																							
2016	30	60																							
2017	42,3	65																							
2018		70																							
2019		75																							
2020		80																							
<p>◆ Totalt CO₂-utsläpp i ton från lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)</p>	<p>Totalt CO₂-utsläpp i ton från lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (ton)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2014</td><td>1608</td></tr> <tr><td>2015</td><td>1436</td></tr> <tr><td>2016</td><td>1576</td></tr> <tr><td>2017</td><td>1350</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (ton)	2014	1608	2015	1436	2016	1576	2017	1350														
År	Utfall (ton)																								
2014	1608																								
2015	1436																								
2016	1576																								
2017	1350																								

Indikator

◆ Totalt CO₂-utsläpp i ton från tjänsteresor med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar inom Gävle kommunkoncern

3.3 Konsumtion och avfall

Konsumtionen i Gävle kommun är resurseffektiv och hållbar

Gävlebornas konsumtion ska vara resurseffektiv och hållbar

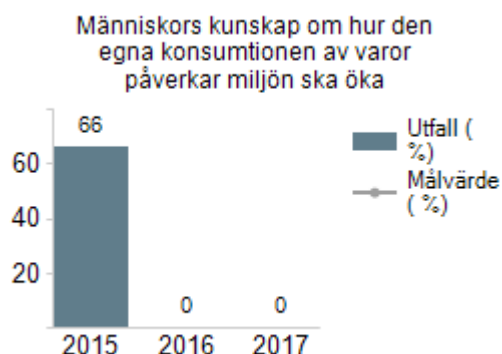
Målanalys

Det är svårt att mäta i vilken omfattning gävleborna faktiskt konsumerar resurseffektivt och hållbart. Ett sätt är att mäta är den totala avfallsmängden per år, där en minskad avfallsmängd visar på en mer resurseffektiv och hållbar konsumtion. Under de senaste fjortonde åren har den totala avfallsmängden ökat. Förpackningsåtervinningen ökar vilket är bra, men det finns fortfarande ca en tredje del kvar som hamnar i restavfall.

Det är en fortsatt utmaning med den ökade konsumtionstakten, och den miljöpåverkan det medför både i produktion och distribution nationellt och globalt.

Indikator

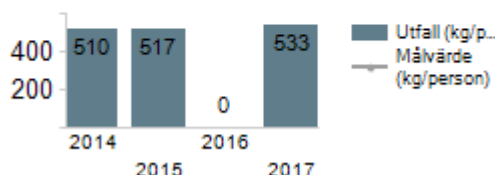
■ Människors kunskap om hur den egna konsumtionen av varor påverkar miljön ska öka

Indikator

♦ Mätning total avfallsmängd kg per person. Metall, plast, glas, returpapper, kartong, wellpapp, matavfall och elavfall, då ingår säck och kärlavfall och grovavfall från Återvinningscentralen.

Mätning total avfallsmängd kg per person. Metall, plast, glas, returpapper, kartong, wellpapp, matavfall och elavfall, då ingår säck och kärlavfall och grovavfall från Återvinningscentralen.

Gävlebornas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska

Målanalys

Gävle kommun, och andra, arbetar på olika sätt med att minska exponeringen för miljö- och hälsofarliga ämnen. En indikator för att följa upp detta är att titta på halterna av organiska ämnen och metaller i rötslam.

Mängden nonylfenol i rötslam vid Duvbackens reningsverk har minskat med 32 % till 8,2 mg/kg 2017. Mängden koppar i rötslammet har minskat med ca 5 % till 963 mg/kg 2017, men mängden är ändå högre än målvärdet.

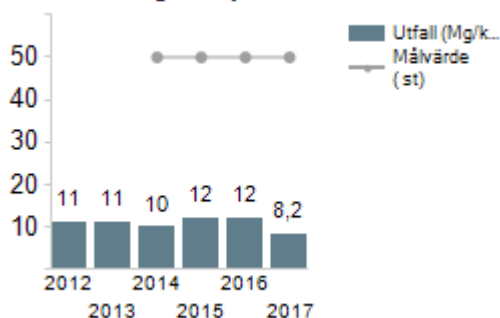
Inom Utbildning Gävle har man arbetat med Kemikaliesmart förskola. Inom detta arbete har man gjort inventeringar av alla kommunala förskolor, hälften av de kommunala familjedaghemmen samt flera fristående förskolor och familjedaghem. Fortsatta åtgärder med t.ex. egenkontroll och tvättrutiner pågår samt arbeten med ersättningsinköp för att byta ut plasttallrikar osv.

Under 2017 breddades arbetet till att innefatta även kemikaliearbete gentemot våra medborgare och medarbetare, där det finns flera olika initiativ och arbeten som pågår, såväl inom kommunkoncernen och i samarbete med externa aktörer.

Indikator

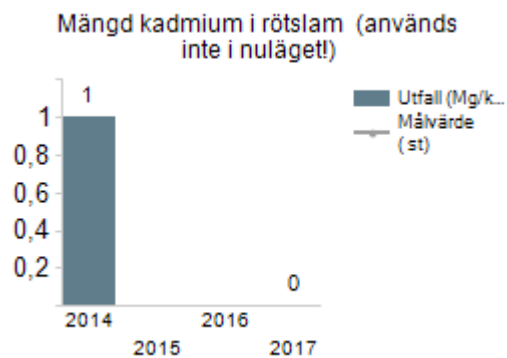
● Mängd nonylfenol i rötslam

Mängd nonylfenol i rötslam

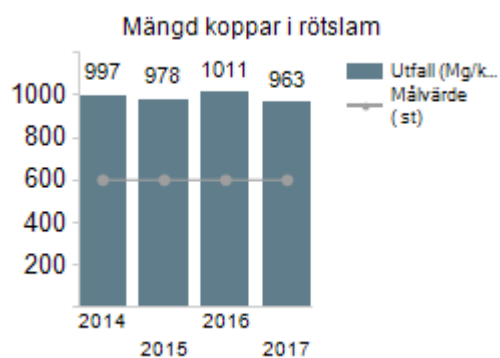

Indikator

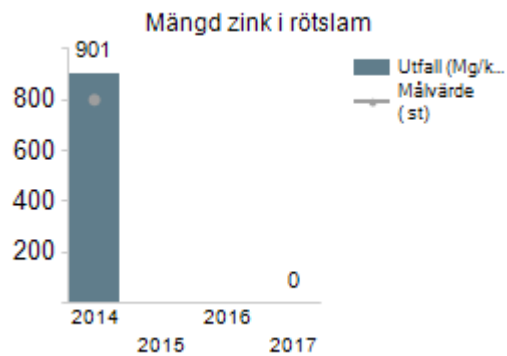
■ Mängd kadmium i rötslam (används inte i nuläget!)

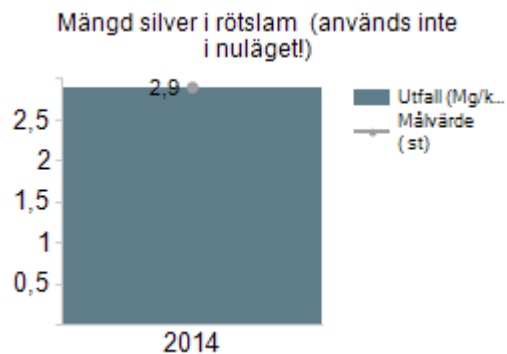
■ Mängd koppar i rötslam

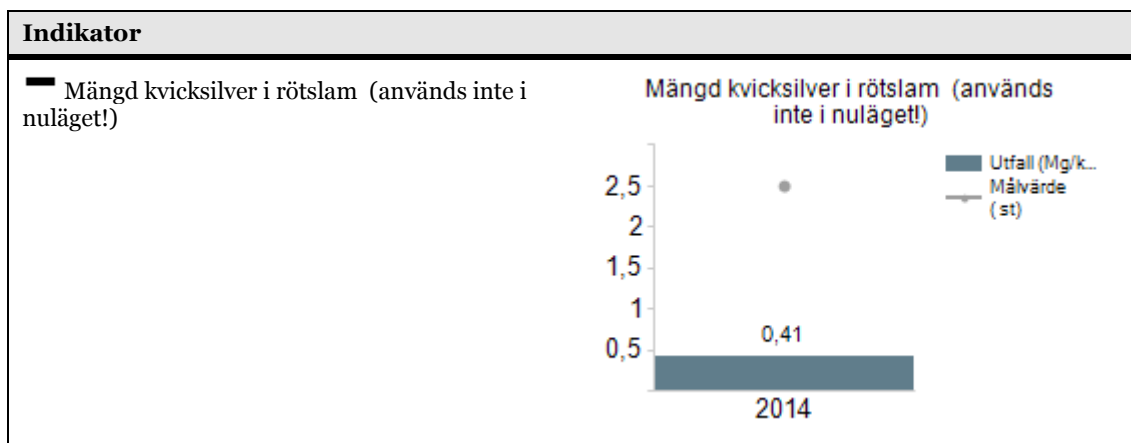

■ Mängd zink i rötslam

■ Mängd silver i rötslam (används inte i nuläget!)

Gävle kommunkoncerns och gävlebornas inköp av närproducerade produkter och tjänster ska öka

Målanalys

Det saknas vid rapporteringstillfället uppgifter om utvecklingen på området i form av mätbara indikatorer. Vi ser svårigheter i att mäta andelen närproducerade produkter och tjänster.

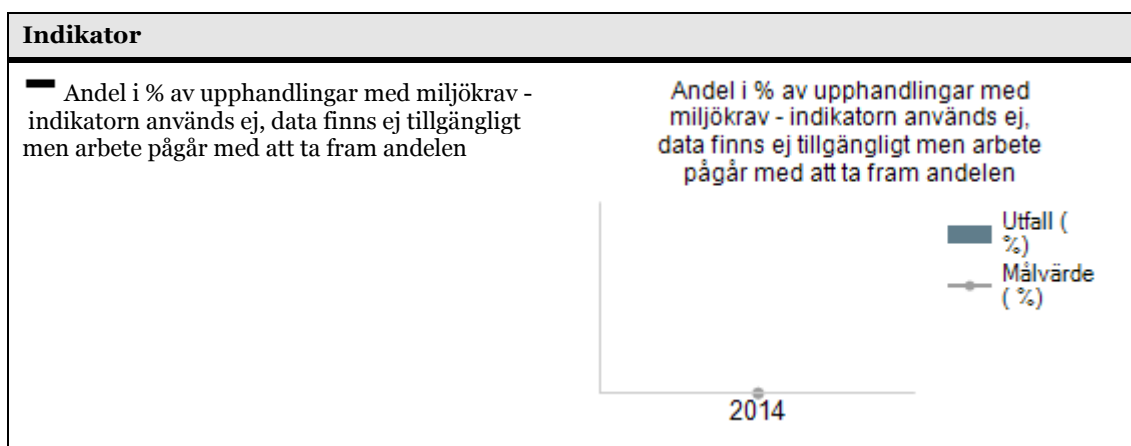
Produkter och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara

Målanalys

Indikatorn har inte gått att följa upp då uppgifter om miljökrav i upphandling inte gått att få fram.

Under 2017 genomfördes en förstudie/kartläggning inom Omvårdnad Gävle av arbetet med upphandling, inköp och miljökrav i Omvårdnad Gävles verksamheter. Resultatet av förstudien kommer att ligga till grund för hur förvaltningen kan utveckla arbetet med förfrågningsunderlag och insamling av erfarenheter från verksamheterna gällande tidigare avtal.

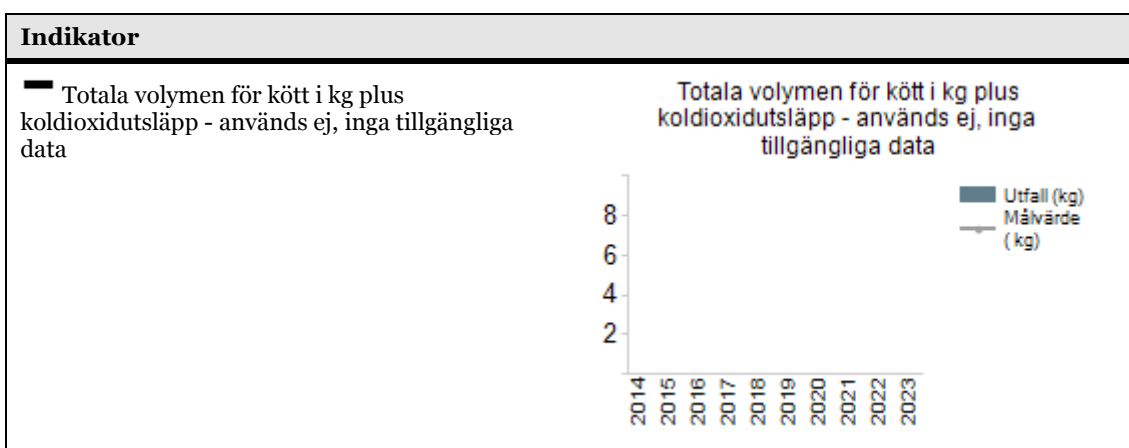
Matens negativa miljöpåverkan ska minska

Köttkonsumtionen ska minska och andelen vegetabiliska proteiner ska öka i Gävle kommunkoncerns verksamhet

—

Målanalys

Statistik för delmålet saknas vid uppföljningstillfället för 2017 och det går därför inte att bedöma om målet kommer att uppnås.

50 % av Gävle kommunkoncerns livsmedelsinköp ska vara ekologiska år 2020

●

Målanalys

Andelen ekologiska livsmedelsinköp var 2017 42 %, vilket är i paritet med målvärdet för 2017.

I Miljöstrategiska programmet står det att Gävle kommunkoncern behöver ta fram en kostpolicy. Arbetet med framtagandet av kostpolicyn startade 2017 och fortsätter in på året 2018. Kostpolicyn anses vara en framgångsfaktor och kommer fungera som ett verktyg för att uppnå antagna mål i Miljöstrategiska programmet

Utbildning Gävles egna kokkar i förskolan (35 förskolor med egna tillagningskök) ligger nu på 70% ekologisk andel i snitt, och detta till en relativt billigare kostnad.

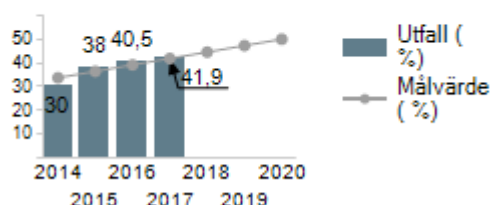
Målet är på god väg att uppnås 2020. Den nya kost- och städupphandlingen är avgörande för om målet kommer att nås.

Indikator

Indikator

● Andel ekologiska livsmedelsinköp, inklusive MSC-märkt fisk (Marine Stewardship Council, certifierat hållbart fiske), av totala livsmedelsinköpen i SEK.

Andel ekologiska livsmedelsinköp, inklusive MSC-märkt fisk (Marine Stewardship Council, certifierat hållbart fiske), av totala livsmedelsinköpen i SEK.

Mängden matavfall som slängs inom vård, omsorg och skola inom Gävle kommunkoncern ska år 2017 ha minskat med 20 % jämfört med år 2012

Målanalys

Mätningen av totalt matsvinn per portion i skolan visar att matsvinnet har minskat med 10 % från 2016 till 2017 och vi ligger nu under målvärdet för 2017.

Mätning av matsvinn i förskolan är nu startad. Preliminära resultat visar på en stor skillnad mellan mängden matsvinn med leverantör (Sodexo) jämfört med egna kockar i förskolan (med tillagningskök). Det blir mer matsvinn med leverantören när det gäller kategorierna tidigt i produktionskedjan (ej tallrikssvinn).

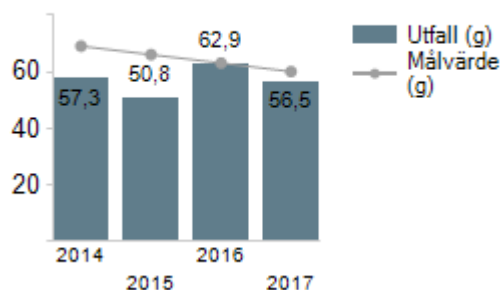
Omvårdnad Gävle väger mängden svinn vid respektive enheten inom vård- och omsorgsboenden två gånger per år. Inför höstens vägningsomgång reviderades inrapporteringen vilket har inneburit att höstens resultat inte blivit heltäckande.

Målet med en 20 % minskning jämfört med år 2012 är uppnått sedan tidigare.

Indikator

● Totalt matsvinn i skolan (g) per portion.

Totalt matsvinn i skolan (g) per portion.

Avfallet ska tas tillvara som en resurs och kretsloppet ska vara giftfritt

Gävlebor och verksamma i Gävle kommun ska bli ännu bättre på källsortering

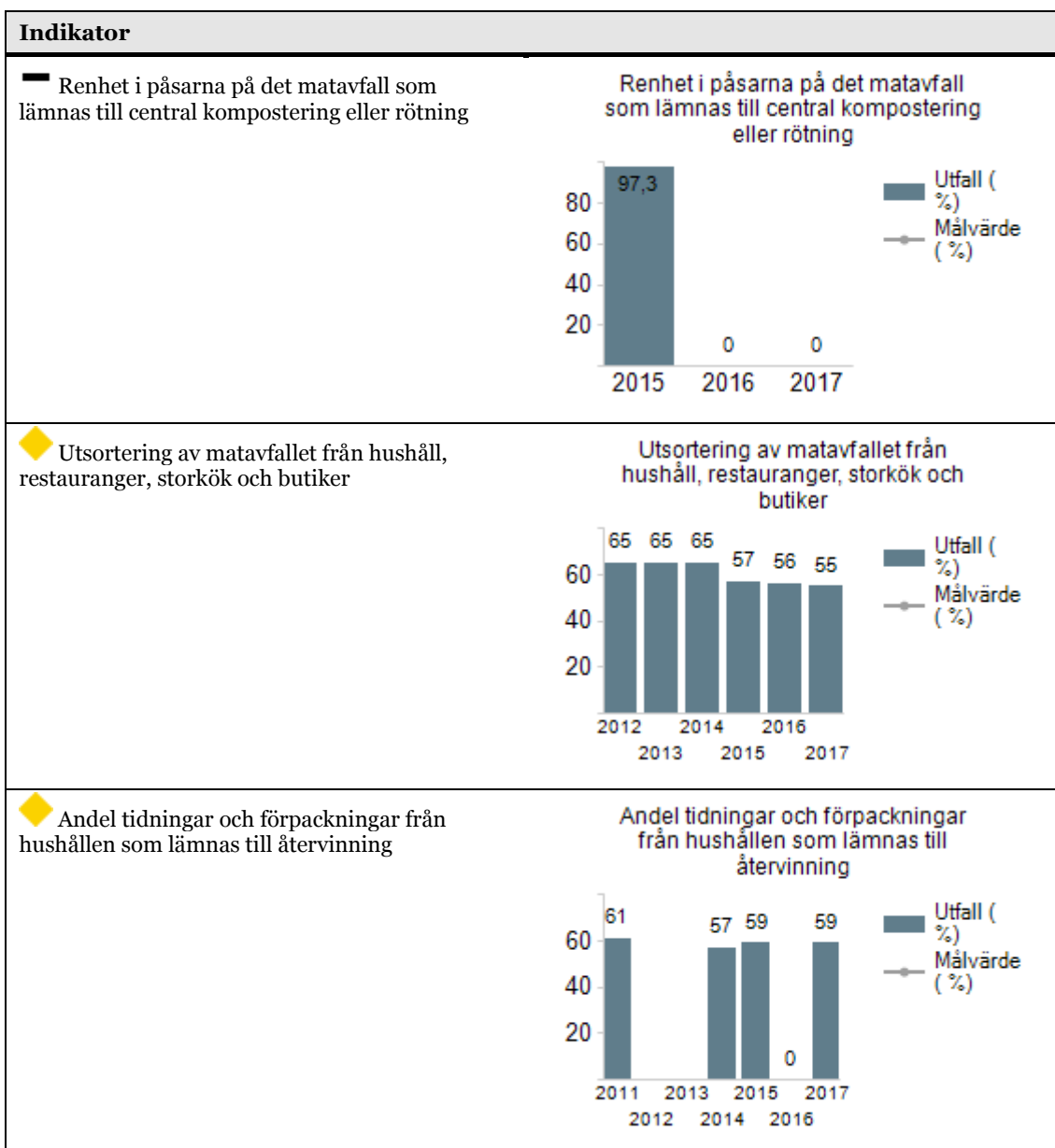
Målanalys

Andelen farligt avfall i hushållssoporna minskade från 1,5 % 2011 till 0,8 % 2015. Ingen mätning utfördes 2017.

Utsorteringen av matavfall har inte förbättrats sedan 2014, och ligger nu på 55 %. Målnivån i den kommunala avfallsplanen är 80 %. Det är alltså en lång väg kvar till att nå målet i avfallsplanen och fler aktiva åtgärder krävs. Under året har även en större kampanj genomförts för att skapa fokus på sortering av matavfall till biogasanläggningen.

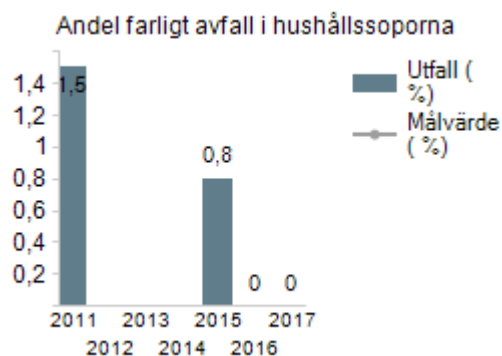
Utsorteringen av tidningar och förpackningar från hushållen som lämnas till återvinning har förbättrats något och ligger nu på 59 %. Som ett led i att förbättra källsorteringen har Gästrike återvinnare förstärkt med två till miljöpedagoger under 2017. De har tillsammans träffat över 5 000 elever och 4 000 vuxna i olika sammanhang.

Gästrike återvinnare har under året även drivit ett projekt tillsammans med Gavlegårdarna för att öka kunskapen om vilka åtgärder och arbetssätt som behövs för att öka sorteringen i mångfaldsområden. Utifrån lärdomarna i projektet ska nu åtgärder testas.

Indikator

■ Andel farligt avfall i hushållssoporna

Gävle kommunkoncern ska bedriva kontinuerligt arbete som bidrar till minskad nedskräpning

Målanalys

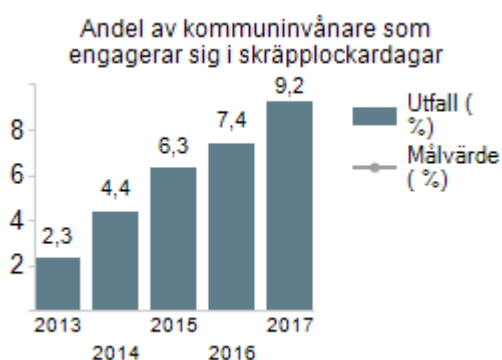
Förutom det löpande arbete som bedrivs av Samhällsbyggnad med sopkorgar och städning av staden pågår projektet Håll Gävle Rent. En projektledare har tillsatts som samordnar arbetet. Under 2017 har omvärldsbevakning av andra kommuner och organisationers erfarenheter skett. Skräpmätningar har genomförts och fältexperiment för att öka insamlingen av skräp i experimentområdena. Mängden skräp har minskat till hälften jämfört med 2016.

Gävle kommun deltog också i Skräpplockardagarna som Håll Sverige rent anordnar. Under 2017 medverkade över 9 000 personer i Gävle, en ökning från 2016 som hade drygt 7 500 personer.

Det arbete som lagts ner resulterade att Gävle kommun kom på tredje plats i Årets Håll Sverige Rent kommun 2017. Det var en stark förbättring jämfört med 12 plats 2016.

Indikator

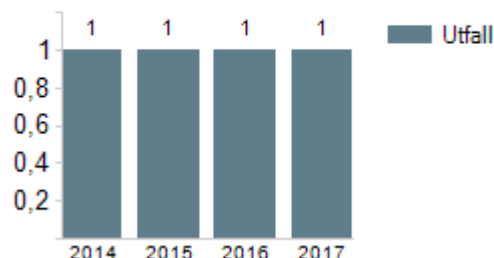
● Andel av kommuninvånare som engagerar sig i skräpplockardagar

Indikator

● Kommunkoncernen ska delta årligen i Håll Sverige Rents skräpplockardagar

Kommunkoncernen ska delta årligen i Håll Sverige Rents skräpplockardagar

Slam och restprodukter används år 2017 som en resurs på bästa miljömässiga sätt i regionen

Målanalys

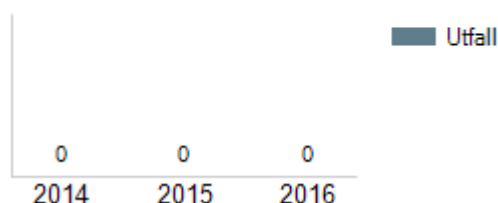
Slamstrategi och handlingsplan för fortsatta utredningar och aktiviteter togs fram 2015. Bästa lösningen som är tillgänglig för närvarande med dagens slam används. Deponi för Duvbackens slam och deponitäckning för övrigt slam. En mindre mängd slam används för test av ny teknik för slam (Biokol).

Uppströmsarbete pågår för att minska föroreningarna i Duvbackens slam för att möjliggöra fler användningsområden för slammet. Under 2015-2017 är det uppströmsarbete som varit aktiviteten i handlingsplanen samt nätverkande och bevakning av nya rön och tekniker för omhändertagande av slam. Även deltagande i det lokala projektet Biokol har pågått.

Indikator

■ Genomförd utredning på hur slam och restprodukter bäst används, utredningen ska inkludera tidsplan för föreslagna åtgärder. • Vidtagna åtgärder enligt utredning.

Genomförd utredning på hur slam och restprodukter bäst används, utredningen ska inkludera tidsplan för föreslagna åtgärder. • Vidtagna åtgärder enligt utredning.

Matavfallet ska senast år 2017 användas som en resurs på bästa miljömässiga sätt

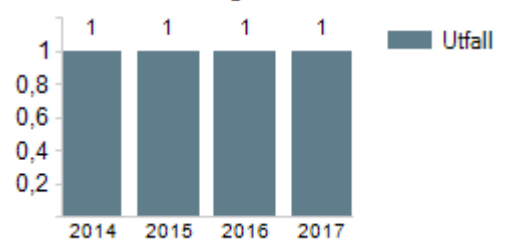
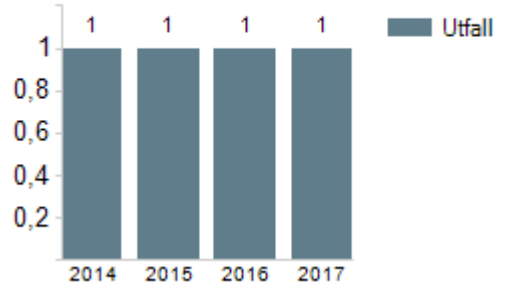
Målanalys

Under juli 2017 driftsattes röt-kammaren och produktionen av biogödsel och biogas påbörjades. Bolaget har under året fortsatt att arbeta för en etablering av tankstation vid Teknikparken, där en detaljplan nu antagits som tillåter en etablering av tankstationen.

Samarbetet med Söderhamn Nära har fortskridit för att etablera Biogasmack i Söderhamn. Fyra

nya klimatklivetansökningar har gjorts för två biogasmackar i Gävle, en i Sandviken och en i Bollnäs, besked om stöd väntas i januari/februari 2018.

Målet är där med uppfyllt.

Indikator											
<p>● Genomförd utredning på hur matavfallet bäst används, utredning ska inkludera tidsplan för föreslagna åtgärder.</p>	<p>Genomförd utredning på hur matavfallet bäst används, utredning ska inkludera tidsplan för föreslagna åtgärder.</p> <table border="1"> <caption>Genomförd utredning på hur matavfallet bäst används, utredning ska inkludera tidsplan för föreslagna åtgärder.</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	1	2016	1	2017	1
År	Utfall										
2014	1										
2015	1										
2016	1										
2017	1										
<p>● Vidtagna åtgärder enligt utredning av hur matavfallet bäst används.</p>	<p>Vidtagna åtgärder enligt utredning av hur matavfallet bäst används.</p> <table border="1"> <caption>Vidtagna åtgärder enligt utredning av hur matavfallet bäst används.</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	1	2016	1	2017	1
År	Utfall										
2014	1										
2015	1										
2016	1										
2017	1										

Källsortering för samtliga fraktioner ska finnas i alla verksamheter inom Gävle kommunkoncern år 2015

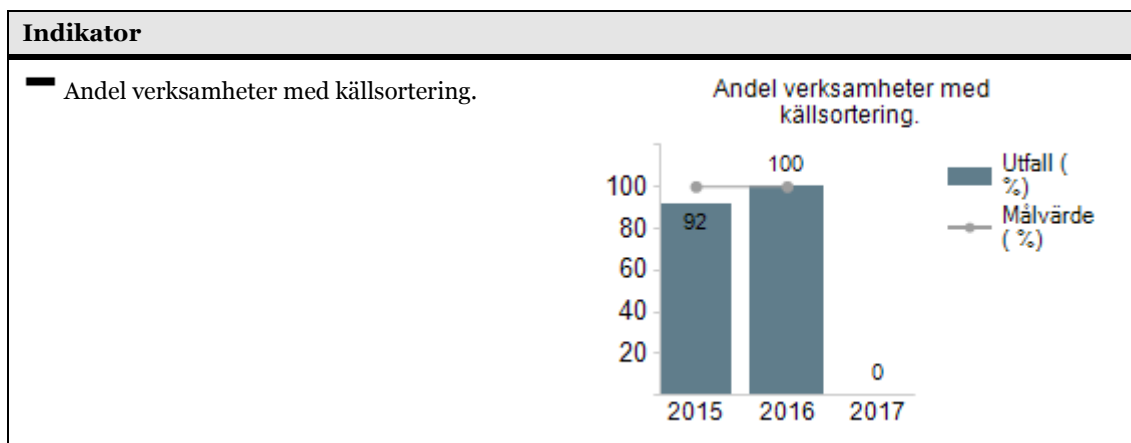

Målanalys

Ingen mätning har gjorts under 2017 om alla verksamheter inom kommunkoncernen har källsortering för samtliga fraktioner.

2016 fanns möjlighet att källsortera på alla förvaltningar och bolag. Det återstår dock ett arbete med att säkerställa att alla verksamheter har möjlighet att källsortera alla fraktioner.

Indikator

3.4 Mark och bebyggd miljö

Mark och naturresurser ska användas hållbart

Mark ska återanvändas i större utsträckning för att minska bebyggelsens negativa utspredningseffekter

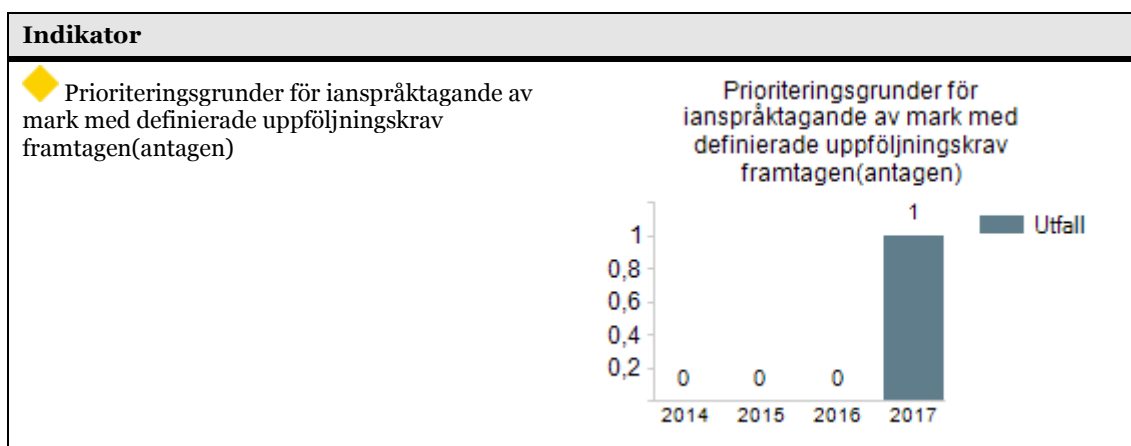
Målanalys

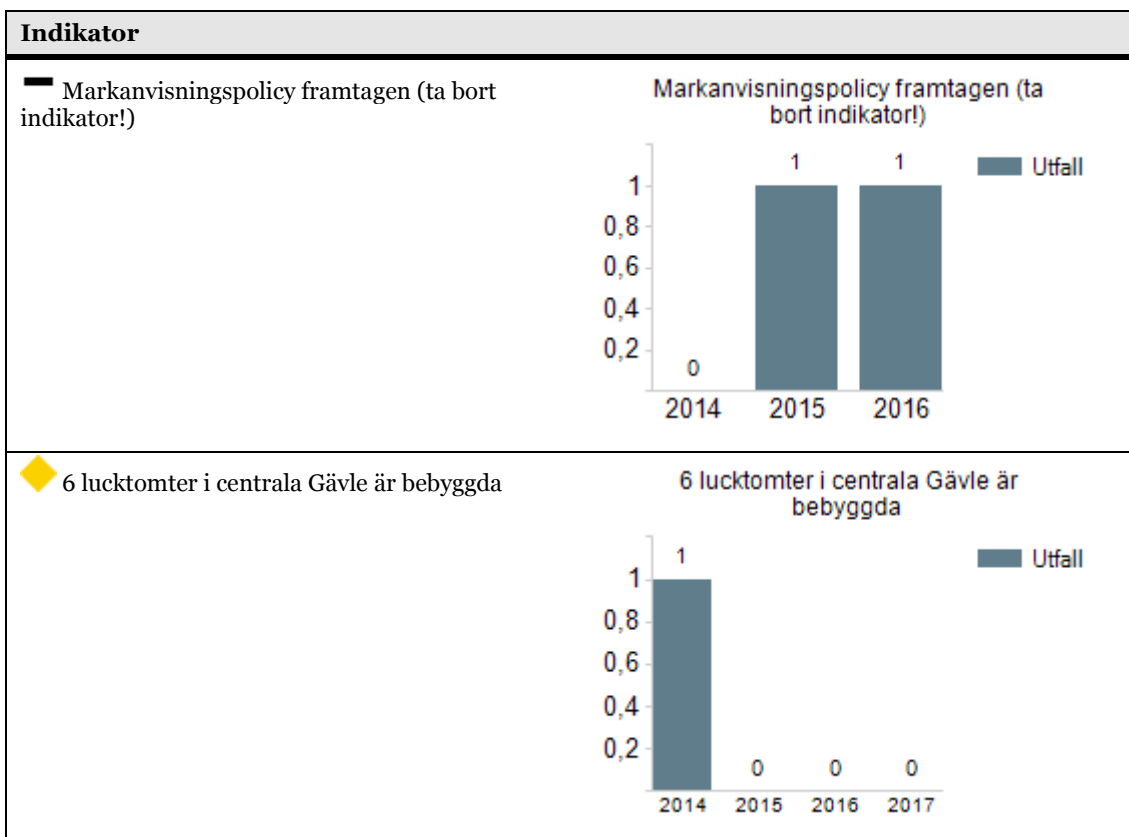
För att använda mark och naturresurser på ett hållbart sätt krävs att Gävle kommun hushållar med mark och använder marken till det den är mest lämpad för. Ett steg i det arbetet är att ta fram prioriteringsgrunder för ianspråktagande av mark och att förtäta bebyggelsen genom att återanvända och bebygga redan exploaterad marks om tex lucktomter.

Prioriteringsgrunder gällande ianspråktagande av mark har tagits med som riktlinje i nya översiktsplanen som antogs i slutet av 2017. Någon uppföljning av användandet av prioriteringsgrunderna har inte gjorts.

3 av 6 lucktomter är bebyggda, och ytterligare en har planbesked.

Sammantaget bedöms målet vara på rätt väg men fler insatser krävs för att målet ska nås.

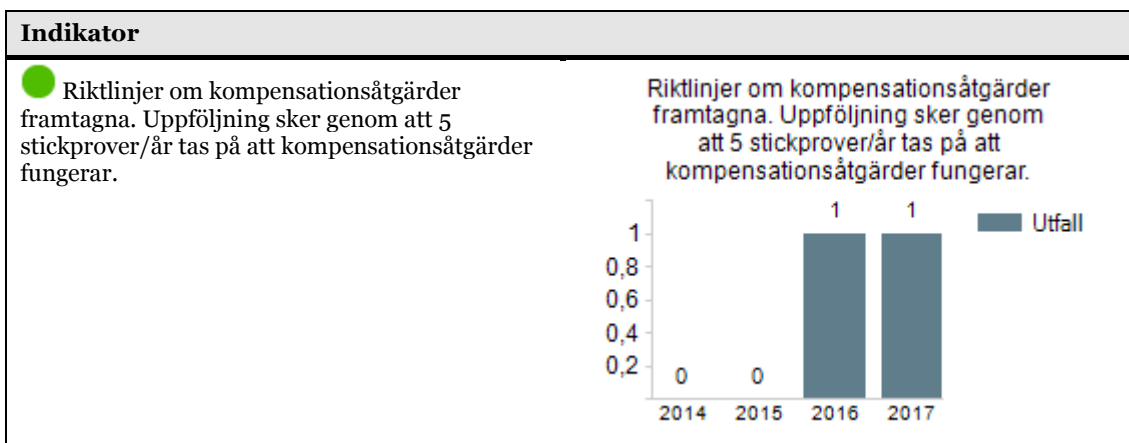
Kompensationsåtgärder ska genomföras i de undantagsfall då värdefull parkmark eller värdefull naturmark exploateras

Målanalys

Arbete med kompensationsåtgärder aktualiseras i översiktsplanen för Gävle kommun. Det handlar om att planera så att värdefull parkmark och värdefull naturmark sparas. I slutet av 2016 beslutade kommunfullmäktige om riktlinjer för kompensationsåtgärder. Under 2017 har inga ärenden angående kompensationsåtgärder hanterats.

Målet bedöms vara på rätt väg genom att riktlinjer finns framtagna. I riktlinjerna har en process tagits fram som syftar till att kompensationsåtgärder inte ska bli nödvändiga.

Gävle kommunkoncerns mark för jord- och skogsbruk ska brukas långsiktigt hållbart senast år 2020

Målanalys

Andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt har ökat till 69 % 2017 jämfört med 17 % 2016.

Det har gjorts riktade insatser under året där alla jordbruksarrenden har inventerats avseende ekologisk odling. Andelstalet har därför höjts markant jämfört med föregående år. Dock är förändringen mestadels inte en reell skillnad, utan skillnad i kunskap.

En definition vad ekologiskt brukande är har tagits fram. Med ekologisk odling menas här att man minst uppfyller de nationella riktlinjerna för ekologisk produktion. Det har visat sig att det är finns flera arrendatorer som bedriver ekologisk odling trots att det inte finns inskrivet som ett krav i arrendeavtalet.

Även om planerade insatser genomförs enligt framtagen handlingsplan bedöms det bli svårt att helt nå upp till målet om 95 % till år 2020.

En ny skogspolicy är antagen. Gävle kommuns skogsbruk är certifierat genom två certifieringssystem, FSC & PEFC. Genom dessa certifieringar görs uppföljningar av hur skogsbruket bedrivs. Kraven enligt certifieringarna är i paritet med eller oftast högre än skogspolicyns mål.

Indikator																			
Andel kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt	<p>Andel kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>19</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>16,5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>16,5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>69</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td></td> <td>95</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2014	19		2015	16,5		2016	16,5		2017	69		2020		95
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																	
2014	19																		
2015	16,5																		
2016	16,5																		
2017	69																		
2020		95																	
Ny skogspolicy (alternativ del i markanvisningspolicy eller grönstrukturprogram) för Gävle kommuns skog framtagen. Uppföljning: att 100% av kommunägd skogsmark ska följa skogspolicy.	<p>Ny skogspolicy (alternativ del i markanvisningspolicy eller grönstrukturprogram) för Gävle kommuns skog framtagen. Uppföljning: att 100% av kommunägd skogsmark ska följa skogspolicy.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2014	0	2015	0	2016	0	2017	1								
År	Utfall (%)																		
2014	0																		
2015	0																		
2016	0																		
2017	1																		

Lokalisera, utforma och underhåll hållbart

Nya byggnader och anläggningar lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat

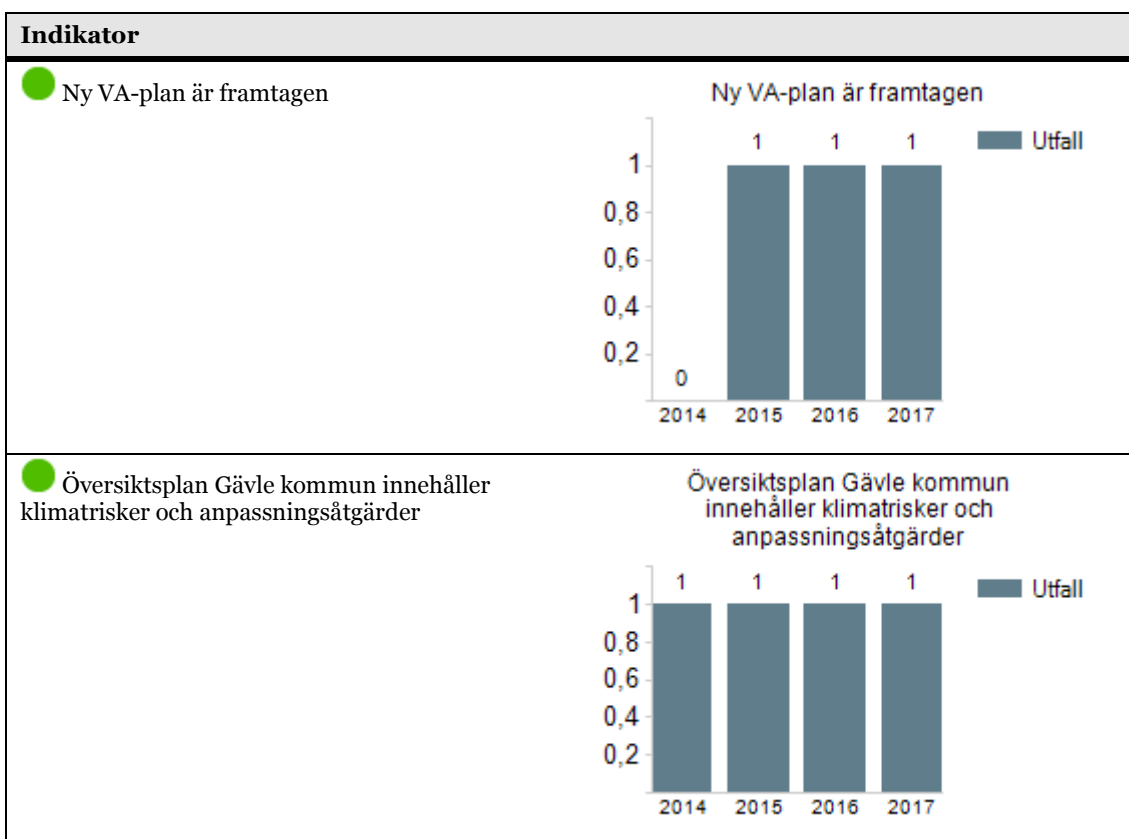
Målanalys

För att nå målet behöver styrdokument implementeras i kommunens verksamhet i god tid innan 2020, så att vi använder och följer de strategier som satts upp för att säkerställa att nya byggnader och anläggningar lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat.

En ny VA-plan antogs i början av 2016. En aktivitetslista för delstrategier finns framtaget och åtgärder enligt denna genomförs.

En ny översiktsplan för Gävle kommun antogs i slutet av 2017 och som innehåller riktlinjer för klimatrisker och anpassningsåtgärder.

Sammantagen bedöms målet vara på god väg genom att riktlinjer och planeringsstöd finns framtagna, men mer arbete i enlighet med dessa krävs för att målet ska uppnås fullständigt.

Vid byggande och underhåll används material och metoder som är resurssnåla och sunda

Målanalys

För att nå målet behövs ett aktivt arbete med att öka andelen miljöanpassade och resurseffektiva

underhålls- och byggprojekt. Det sker bl.a. genom information, utbildning och samverkan.

Miljöklassningssystem är tillsammans med livscykelanalyser och livscykelkostnader viktiga verktyg.

Gavlefastigheter arbetar med Miljöbyggnad vid nyproduktion där syftet är att certifiera byggnaderna. Man har också energikrav som ständigt bidrar till utmaningar i projekten. Gavlefastigheter deltar aktivt i utveckling av LCA-modeller tillsammans med andra aktörer i branschen och arbetar även med "gröna lån" och de krav som är kopplade till det.

Gavlefastigheter har tagit fram riktlinjer för ny- och ombyggnation av kemikaliesmarta förskolor, samt byggt Gävle kommuns första kemikaliesmarta förskola – Östers förskola, som öppnade i februari 2017.

Gavlefastigheter arrangerar själva, och deltar i olika nätverk och forum, som är kopplade till Miljöklassningssystem för fastigheter.

Under 2017 har Gavlefastigheter certifierat 4 st nybyggnader enligt Swedish Greenbuilding Council. Det är Kustbevakningen, Östers Förskola, Stigslundsskolan och Solgläntan. En nybyggnad har inte kunnat certifieras på grund av vissa funktionskrav på utformningen av byggnaden.

Gavlegårdarna har beslutat att sträva mot nivå Miljöbyggnad Silver vid nybyggnation, men utan krav på certifikat.

Under 2017 har Gavlegårdarna genomfört en konsult och entreprenörsträff med ett hundratal deltagare från branschen.

Gavlegårdarna har på flera sätt deltagit i arbetet med hållbart byggande genom möten med Bygginfo, och deltagit i Byggherrrådet. För att öka sin kunskap om hållbara städer har man deltagit i konferens om socialt hållbara städer och varit till Bomässan i Linköping.

Gavlegårdarna deltar i ett EU-projekt, samarbete med högskolan i Gävle om hållbara utemiljöer sk "Augmented urbans". De orter som är med i projektet är Stockholm, Helsingfors, Viimsi, Tallinn och Riga och Gävle. Det handlar om så kallad "place-making" att skapa attraktiva, hållbara utemiljöer i våra städer.

Gavlegårdarna har även anordnat ympningskurs för att försöka säkerställa överlevnaden av våra lokala äppelsorter.

På Samhällsbyggnad arbetar man med en Vinnova-ansökan om träbyggande som syftar till att bygga mer i trä och se möjligheter och miljövinster med träbyggande. De deltar i 7-stads samarbete som handlar om nätverk och erfarenhetsutbyte där bland annat Miljöanpassat byggande diskuteras.

I flera planer arbetar man med miljöanpassat byggande:

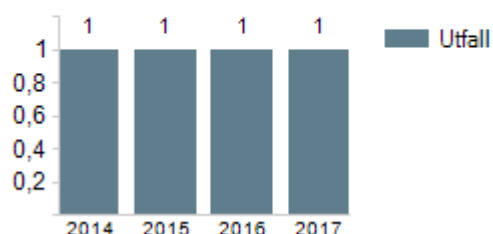
- Kungsbäck som har fått anpassa konstruktion och utformning för att inte äventyra dricksvattentäkten.
- I Kvarteret Runstenen används bland annat gröna tak och andra miljöanpassade lösningar.
- I framtiden planerar vi för en stadsdel på Näringen som kommer ha tydligt fokus på innovationer och miljötank

Indikator

Indikator

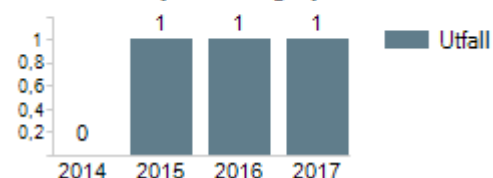
● Gävle kommunkoncern är delaktig i minst 4 projekt per år som ökar kunskapen om miljöanpassat och resurseffektivt byggande.

Gävle kommunkoncern är delaktig i minst 4 projekt per år som ökar kunskapen om miljöanpassat och resurseffektivt byggande.

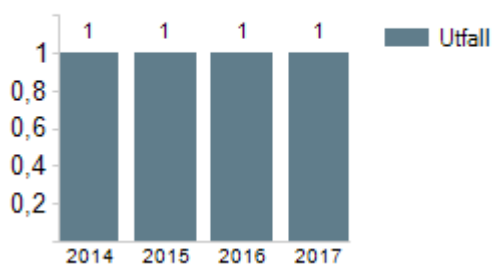
● Gävle kommun inbjuder aktuella aktörer internt och externt till minst 2 seminarier per år som ökar kunskapen om miljöanpassat och resurseffektivt byggande samt miljöklassningssystem.

Gävle kommun inbjuder aktuella aktörer internt och externt till minst 2 seminarier per år som ökar kunskapen om miljöanpassat och resurseffektivt byggande samt miljöklassningssystem.

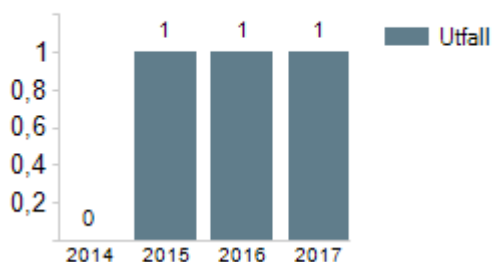
● GFAB bygger alla nybyggnader med miljöklassningssystemet Miljöbyggnad i minst nivå Silver.

GFAB bygger alla nybyggnader med miljöklassningssystemet Miljöbyggnad i minst nivå Silver.

● ABG har beslutat om vilket miljöklassningssystem bolaget ska använda senast år 2015.

ABG har beslutat om vilket miljöklassningssystem bolaget ska använda senast år 2015.

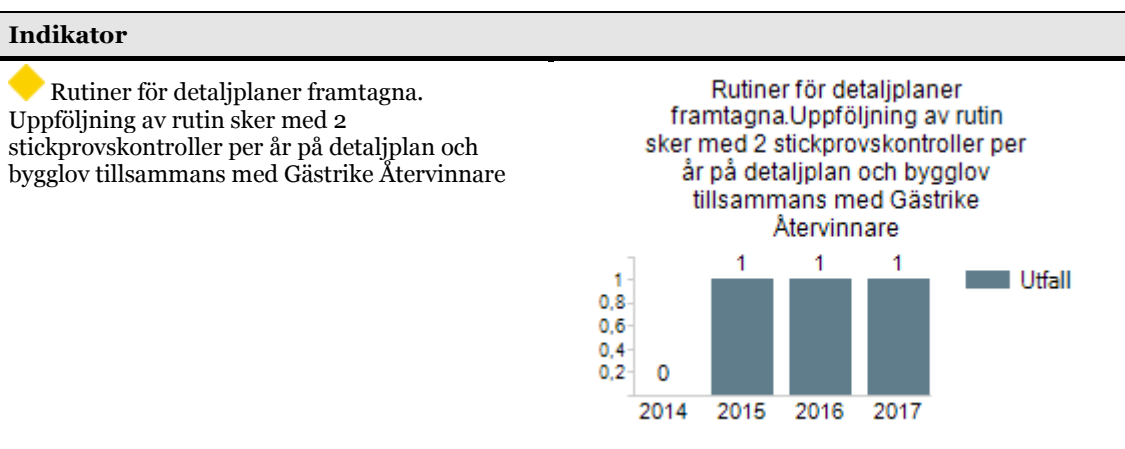
All nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet

Målanalys

För att nå målet att all nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet krävs nya rutiner och uppföljning i form av stickprovskontroller.

Rutiner finns framtagna för arbetet så målet är på god väg att uppnås till 2020. Några stickprovskontroller har inte genomförts. Dialog kommer att ske mellan Samhällsbyggnad och Gästrike återvinnare för att se hur rutiner och samarbete kan förbättras.

Livsmiljön i Gävle kommun ska främja en god hälsa

Negativa effekter av buller och vibrationer ska minska

Målanalys

För att uppnå målet att negativa effekter av buller och vibrationer ska minska måste antalet bullerstörda medborgare minska genom planering och åtgärder för utsatta områden. Det kan ske genom att minska biltrafikflöden i bullerstörda områden, sänka hastigheter och bullersanerande åtgärder. Ökad mängd elfordon i stadstrafik skulle ha en positiv verkan för att nå våra mål.

De nationella riktvärdena vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur är 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad). Detta riktvärde ger en vägledning kring vilken ljudnivå som bör eftersträvas generellt vid fasad. Vid den senaste bullerkartläggningen i Gävle kommun var det över 2500 fastigheter som överskred 55 dB(A) vid fasad. En ny kommuntäckande bullerkartläggning påbörjades under 2017 som kommer att vara klar i mars 2018. Det är en utmaning att nå målet, fler aktiviteter behöver göras för att det ska vara möjligt.

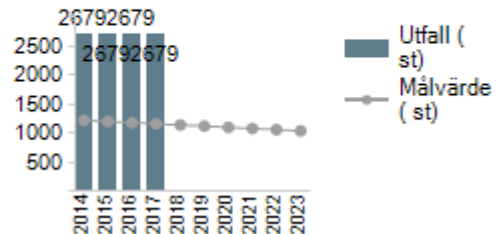
Gävle kommun har nått en befolkningsnivå på över 100 000 invånare 2017 och då omfattas kommunen av miljö kvalitetsnormen för buller. Det innebär att Gävle kommun vart femte år ska göra bullerkartläggningar och därefter ta fram och fastställa åtgärdsprogram för att minska bullerstörningar. I samband med detta bör nya målnivåer föreslås som preciserar det nuvarande delmålet.

Indikator

Indikator

Antal fastigheter där den ekvivalenta ljudnivån vid fasad överskrider 55 dB(A) ska vara högst 1200 st. år 2015 och högst 1000 st år 2025

Antal fastigheter där den ekvivalenta ljudnivån vid fasad överskrider 55 dB(A) ska vara högst 1200 st. år 2015 och högst 1000 st år 2025

Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas

Målanalys

För att nå målet behöver Gävle kommun hålla uppsikt över gator med värden i gränsintervallet för PM10 och kvävedioxider med uppföljande mätningar, utreda och vid behov vidta åtgärder. Åtgärder kopplade till målområde Transporter bidrar till målet, t.ex. minska andelen resor, sparsam körning och fler icke-fossildrivna bilar.

Enligt Sveriges Luftvårdsförbunds beräkning för år 2015 så överskreds miljö kvalitetsnormen för PM10 på Norra Rådmansgatan och Norra Kungsgatan (mellan Teatern och Gavleån) samt på Södra Kungsgatan (mellan Södermalmstorg och Kålhagsgatan). Det är samma gator som överskred miljö kvalitetsnormen 2016. Utöver dessa överskreds miljö kvalitetsnormen även på Spängersleden 2017. Totalt är det 9 gator inom övre utvärderingströskeln avseende dygnsmedelvärden, dvs en gata mer än 2016.

När det gäller miljö kvalitetsnormen för kvävedioxider så överskreds den på totalt 13 gator dvs lika många som 2016.

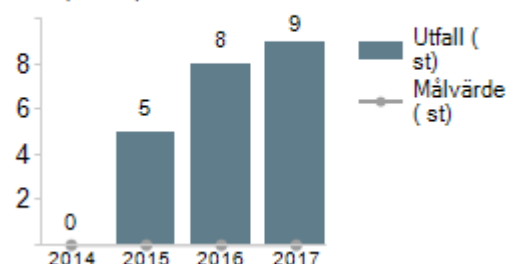
Utsläppen av flyktiga organiska ämnen har minskat med 9 % mellan år 2012 och 2015 (släpande statistik).

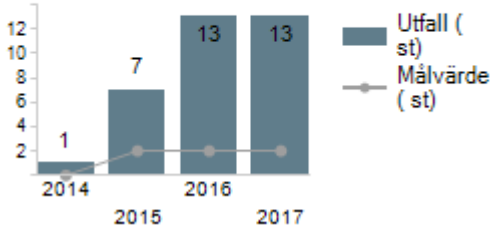
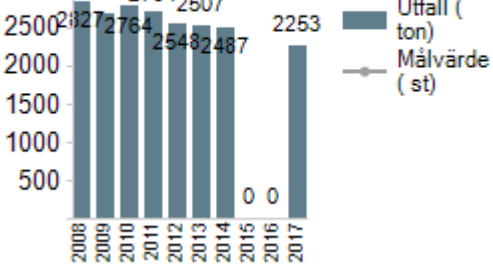
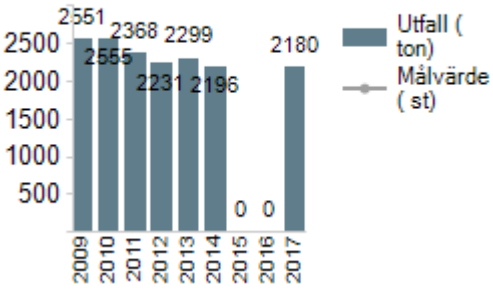
Utsläpp av kvävedioxider för 2015, som är den senaste statistiken, ligger likartat som 2014.

Indikator

Antal gator inom gränsintervallet för miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) ska senast år 2015 vara 0 st.

Antal gator inom gränsintervallet för miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) ska senast år 2015 vara 0 st.

Indikator																																		
<p>◆ Antal gator inom gränsintervallet för miljö kvalitetsnormen för kvävedioxider (NO₂) ska år 2015 vara högst 2 st och år 2025 vara 0 st.</p>	<p>Antal gator inom gränsintervallet för miljö kvalitetsnormen för kvävedioxider (NO₂) ska år 2015 vara högst 2 st och år 2025 vara 0 st.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (st)</th> <th>Målvärde (st)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>7</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>13</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>13</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (st)	Målvärde (st)	2014	1	2	2015	7	2	2016	13	2	2017	13	2																		
År	Utfall (st)	Målvärde (st)																																
2014	1	2																																
2015	7	2																																
2016	13	2																																
2017	13	2																																
<p>◆ Emissioner av luftföroreningar, flyktiga organiska ämnen</p>	<p>Emissioner av luftföroreningar, flyktiga organiska ämnen</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (ton)</th> <th>Målvärde (st)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2008</td> <td>2327</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>2670</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>2704</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>2704</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>2548</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>2507</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>2487</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>2253</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (ton)	Målvärde (st)	2008	2327	0	2009	2670	0	2010	2704	0	2011	2704	0	2012	2548	0	2013	2507	0	2014	2487	0	2015	0	0	2016	0	0	2017	2253	0
År	Utfall (ton)	Målvärde (st)																																
2008	2327	0																																
2009	2670	0																																
2010	2704	0																																
2011	2704	0																																
2012	2548	0																																
2013	2507	0																																
2014	2487	0																																
2015	0	0																																
2016	0	0																																
2017	2253	0																																
<p>◆ Emissioner av luftföroreningar - Kväveoxider</p>	<p>Emissioner av luftföroreningar - Kväveoxider</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (ton)</th> <th>Målvärde (st)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2009</td> <td>2551</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>2555</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>2368</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>2231</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>2299</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>2196</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>2180</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (ton)	Målvärde (st)	2009	2551	0	2010	2555	0	2011	2368	0	2012	2231	0	2013	2299	0	2014	2196	0	2015	0	0	2016	0	0	2017	2180	0			
År	Utfall (ton)	Målvärde (st)																																
2009	2551	0																																
2010	2555	0																																
2011	2368	0																																
2012	2231	0																																
2013	2299	0																																
2014	2196	0																																
2015	0	0																																
2016	0	0																																
2017	2180	0																																

3.5 Natur

Den biologiska mångfalden ska bevaras och förstärkas

Ytterligare minst 1000 ha värdefulla natur- och rekreationsområden ska vara långsiktigt skyddade år 2020 jämfört med 2011

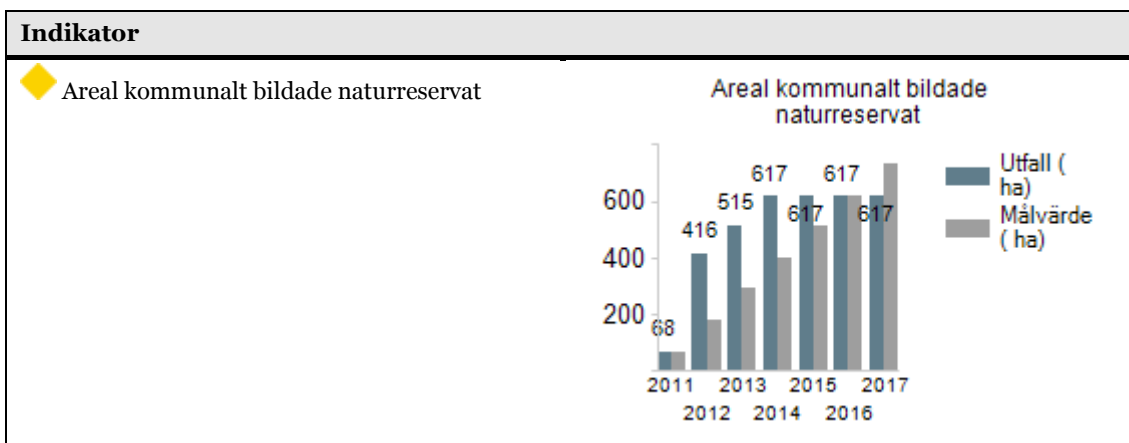
Målanalys

Inga naturreservat bildades under 2017 och utfallet ligger kvar på 617,5 ha (målvärde 1000 ha). Arbetet med att färdigställa bildandet av Limöns naturreservat måste skjutas till 2018 pga hög arbetsbelastning.

Den 7 juni 2016 beslutade Kommunstyrelsen (dnr 16KS181) att uppdra åt

Samhällsbyggnadsnämnden att utreda Holmsundskogen och Fjärdön för naturreservat senast år 2020.

Sammantaget bedöms ändå målet om minst 1000 ha till år 2020 uppnås, om Samhällsbyggnad Gävle fortsätter med bildandet av naturreservat.

Alla Gävles tätortsnära parker och naturområden ska år 2020 skötas och utvecklas på ett sådant sätt att biologisk mångfald och god tillgänglighet främjas

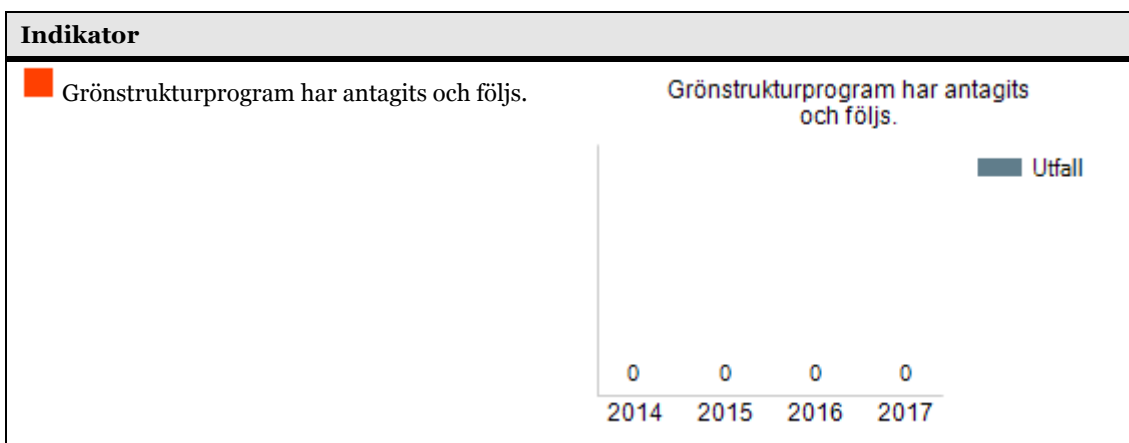
Målanalys

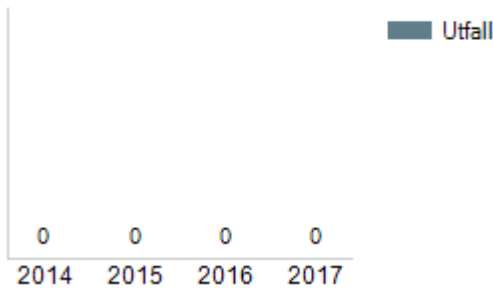
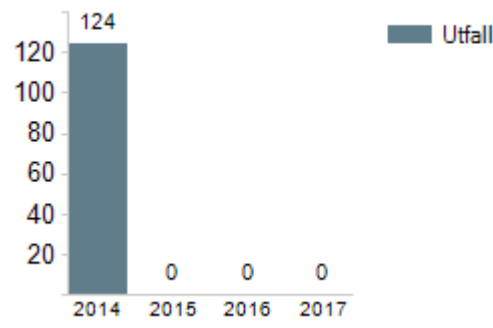
En framgångsfaktor för målet är att kommunen antar styrande dokument där det fastläggs vilka park- och naturområden som har betydelse för tätorterna i form av ekologisk funktion, allmänhetens tillgänglighet och gynnande av folkhälsan.

Alla värdefulla park- och naturområden behöver också en framtagen skötsel- och utvecklingsplan som följs. För nya parker som anläggs finns underlag för arbetet, men för de befintliga parkerna går arbetet långsamt och har inte varit prioriterat under 2017.

Naturskyddsföreningens ranking av Bästa naturvårdskommun är ett sätt att mäta hur Gävle kommuns naturvårdsarbete står sig jämfört med andra kommuner. För närvarande finns bara resultat från 2014. Gävle kommun låg 2014 på plats 124 av 208 kommuner, vilket indikerar att vi behöver göra mer insatser på naturvårdssidan.

För att uppnå målet behöves mer resurser. Tveksamt om målet kommer att uppnås med dagens resurser.

Indikator											
<p>◆ Andel parker/naturområden med fastlagd skötsel- och utvecklingsplan.</p>	<p>Andel parker/naturområden med fastlagd skötsel- och utvecklingsplan.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	0	2015	0	2016	0	2017	0
År	Utfall										
2014	0										
2015	0										
2016	0										
2017	0										
<p>■ Bästa naturvårdskommun i Sverige</p>	<p>Bästa naturvårdskommun i Sverige</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>124</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	124	2015	0	2016	0	2017	0
År	Utfall										
2014	124										
2015	0										
2016	0										
2017	0										

Arealen ängs- och betesmark som brukas ska inte minska jämfört med arealen år 2011

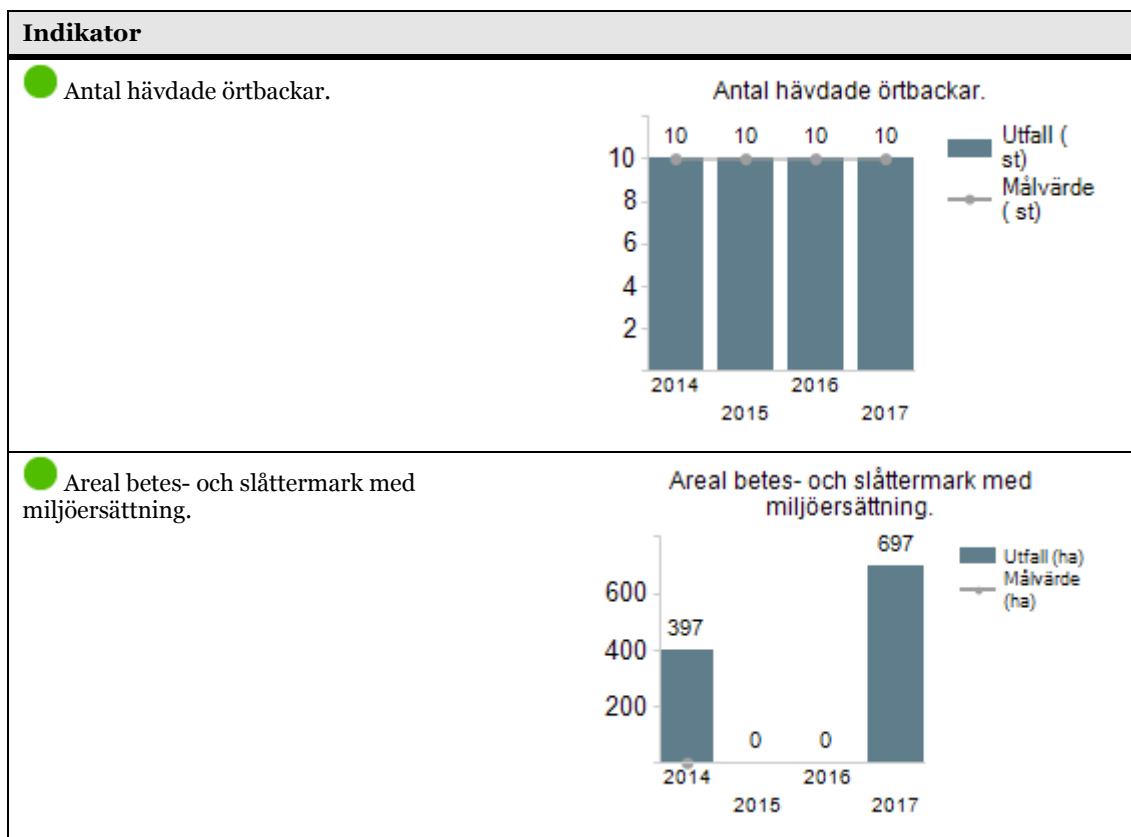
Målanalys

Tio örtbackar har hävdats i kommunens regi under 2017. Antalet har inte minskat och prognosen är att målet kommer att nås även nästa år.

De senaste åren har det inte gått att få fram statistik för indikatorn Andel betes- och slåttermarker med miljöstöd, därför byts denna från och med 2017 till annan statistik från Jordbruksverket kring total areal betesmark. Den totala betesarealen har ökat de senaste fyra åren och ligger 2017 på 697 hektar. Det är en ökning på 5,4 % jämfört med 2016. Av detta så brukades 12 hektar slåtteräng under 2017. Detta är en ökning jämfört med 2016. Då det är små arealer är siffran något osäker. 2011 var den totala betesarealen 590 ha, så arealen har ökat jämfört med basåret för målet.

Samhällsbyggnad har även arbetat med att avstyra förhandsbesked som berör jordbruks- och betesmark. Riktlinjer skulle behövas för en mer rättvist och transparent bedömning av vad som är brukningsvärd jordbruksmark. Detta ingår i arbetet med genomförande planer för Översiktsplan för Gävle kommun.

Indikator

Alla åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) som berör Gävle kommun ska senast år 2020 vara implementerade i kommunkoncernens verksamhet

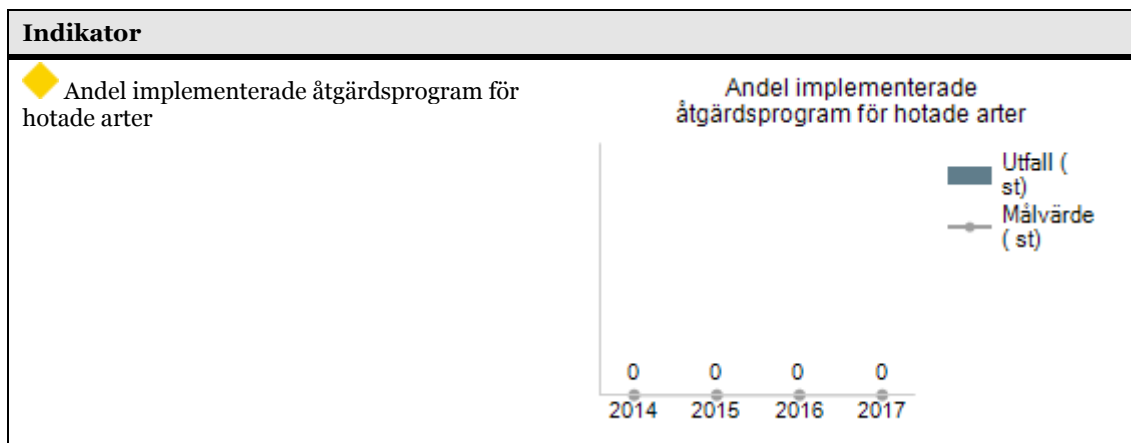

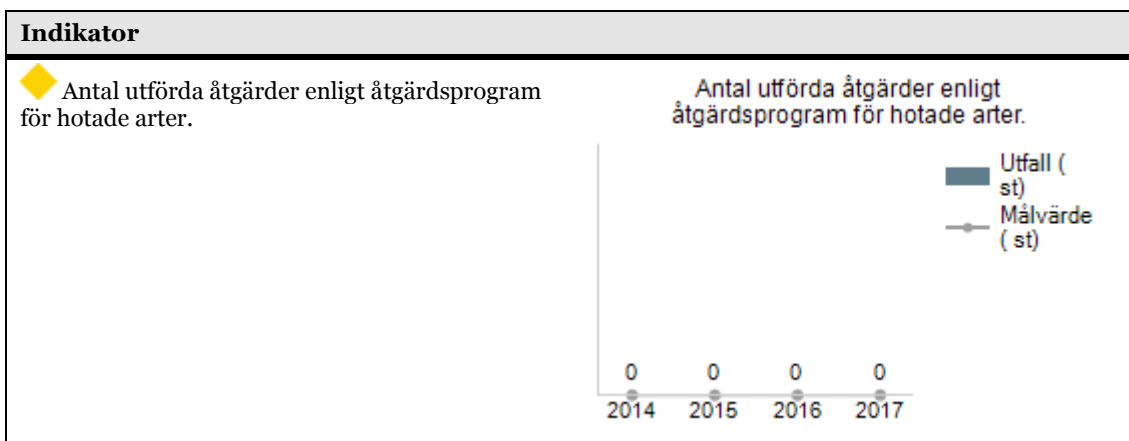
Målanalys

På grund av hög arbetsbelastning har arbetet med att identifiera vilka åtgärdsprogram som är aktuella för Gävle kommun nedprioriterats under 2017. Identifieringen kommer istället att göras under 2018.

Även arbetet med att utföra åtgärder enligt åtgärdsprogrammen för hotade arter som är aktuella för Gävle kommun har nedprioriterats. Arbetet kommer att påbörjas under 2018.

Målet kan nås, men det kan komma att krävas extra resurser för att genomföra identifieringen och de åtgärder som föreslås.

Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för rekreation ska stärkas och utvecklas.

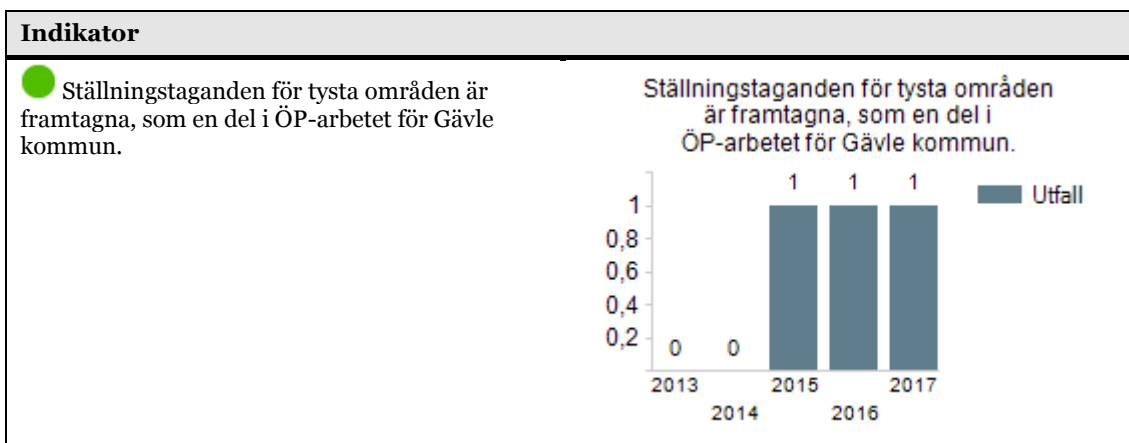
Tysta områden som är värdefulla för rekreation och friluftsliv ska bevaras

Målanalys

Fastlagda riktlinjer för tysta områden är ett viktigt första steg för bevarande av dem. En ny kommuntäckande översiktsplan med ställningstagande för tysta område beslutades av Kommunfullmäktige i december 2017. Detta är ett viktigt steg i arbetet med att bevara de tysta områdena.

Sammantaget bedöms målet vara på god väg, men fler insatser krävs för att målet ska nås.

Användningen av parkområden för närrekreation ska öka till år 2020

Målanalys

Samhällsbyggnad har för andra året genomfört mätningar av antal besökare vid parkområdena T-udden, Sätmaskogen och Valls Hage. För 2017 var det totalt 9341 besökare per månad jämfört med 6062 besökare per månad 2016. På grund av att siffrorna tidigare varit osäkra är det svårt att analysera utfallet.

Det bedöms finnas goda möjligheter att uppnå målet utifrån de insatser som görs och planeras.

Indikator

● Antal besökare per tidsenhet vid parkområden.

Ett stadsbad ska finnas i Gavleån år 2015

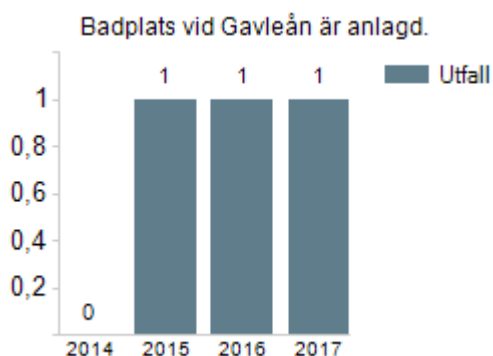

Målanalys

Stadsbadet vid Gavleån är byggt. Den genomförda delen omfattar det som kallades "ungdomsbadet". Badet är tillgänglighetsanpassat med ramp. Eventuellt kommer en fortsättning som innehåller ett familjebad, men beslut om det har inte tagits ännu.

Indikator

● Badplats vid Gavleån är anlagd.

En strandpromenad med natur- och kulturinformation ska finnas längs Norrlandet år 2020

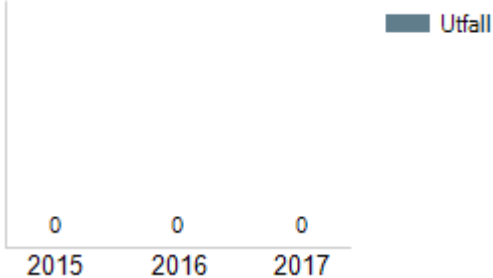
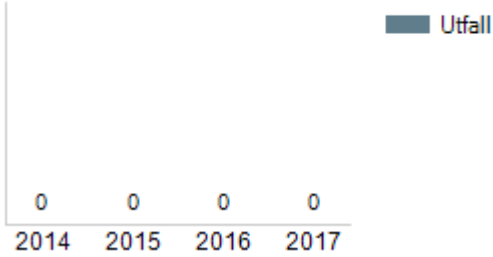

Målanalys

Större delen av Strandpromenaden längs Norrlandet anlades under 2017. De tre delområden som kvarstår kommer att färdigställas under våren 2018. Under 2018 kommer kommunekolog och kommunantikvarie utreda på vilket sätt och i vilken omfattning informationsinsatsen ska göras.

Bedömningen är att målet kan nås, men att extra resurser behövs.

Indikator

Indikator									
<p>◆ Strandpromenad längs Norrlandet är anlagd och skyltad.</p>	<p>Strandpromenad längs Norrlandet är anlagd och skyltad.</p> <table border="1"> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>0</td> </tr> </table>	2015	0	2016	0	2017	0		
2015	0								
2016	0								
2017	0								
<p>◆ Information om natur- och kulturvärden vid strandpromenaden är tillgänglig.</p>	<p>Information om natur- och kulturvärden vid strandpromenaden är tillgänglig.</p> <table border="1"> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>0</td> </tr> </table>	2014	0	2015	0	2016	0	2017	0
2014	0								
2015	0								
2016	0								
2017	0								

Ett komplett och välbesökt arboretum med inhemska träd- och buskarter ska finnas år 2020

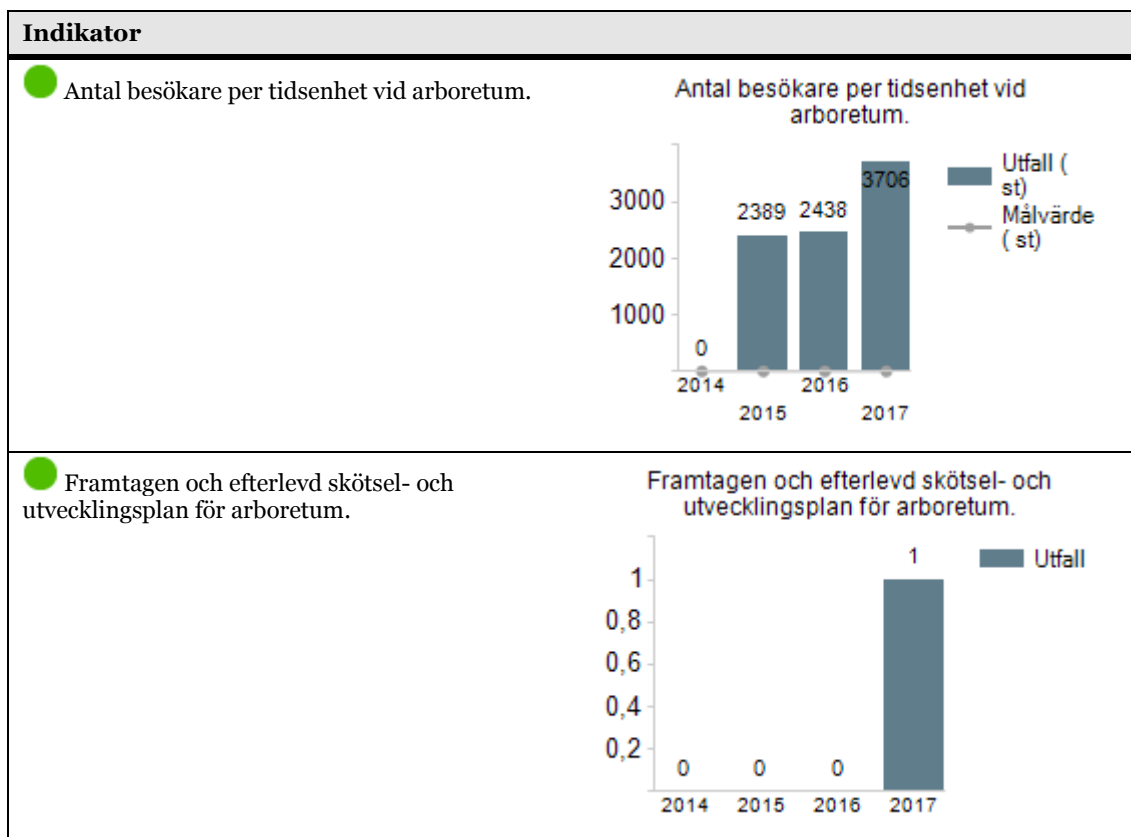
Målanalys

Målet innehåller två delar, att Gävles arboretum Valls Hage ska vara komplett och även välbesökt. Samhällsbyggnad Gävle har genomfört besöksmätningar som visar att 44 475 besök gjorts i Valls Hage under 2017. Detta innebär 3706 besökare per månad. Detta är en kraftig ökning jämfört med siffrorna från 2016, men mätresultaten har tidigare inte varit helt tillförlitliga varför ökningen inte är helt kvalitetssäkrad.

Den färdiga planen för efterlevnad och skötsel är framtagen under 2017 och håller på att implementeras.

Bedömningen är att det finns goda möjligheter att uppnå målet utifrån de insatser som görs och planeras.

Indikator

3.6 Vatten

Det ska finnas ett långsiktigt hållbart skydd av råvatten och dricksvatten

Befintliga vattentäkter och blivande vattentäkter ska skyddas och säkras senast år 2020

Målanalys

Andelen skyddade vattentäkter med skyddsföreskrifter yngre än 15 år eller med relevanta uppdaterade föreskrifter var 25 % år 2017 vilket är samma värde som 2016.

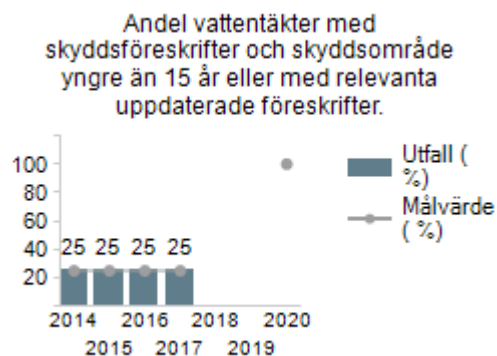
Vattenförbrukningen har minskat med 239 369 m3 sedan föregående år. Det är en minskning med 2,4 %.

För att målet ska nås 2020 krävs att vattentäkterna skyddas i snabbare takt.

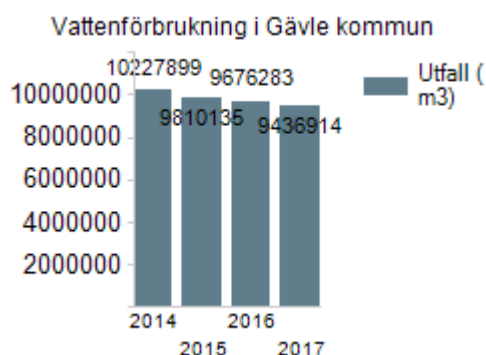
Indikator

Indikator

◆ Andel vattentäkter med skyddsföreskrifter och skyddsområde yngre än 15 år eller med relevanta uppdaterade föreskrifter.

● Vattenförbrukning i Gävle kommun

Råvattenförekomster som kan vara väsentliga för framtida dricksvattenförsörjning ska skyddas genom planläggning senast år 2017

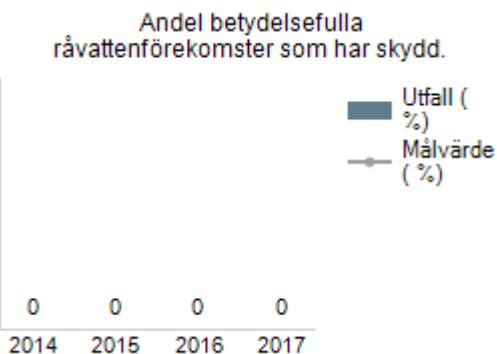

Målanalys

Följs ej upp 2017 då det saknas data.

Indikator

■ Andel betydelsefulla råvattenförekomster som har skydd.

Alla vattenförekomster ska ha god ekologisk och kemisk status

I vattendrag, sjöar och hav ska det finnas goda reproduktionsmöjligheter och livskraftiga bestånd för fiskar och andra vattenlevande djur år 2020

Målanalys

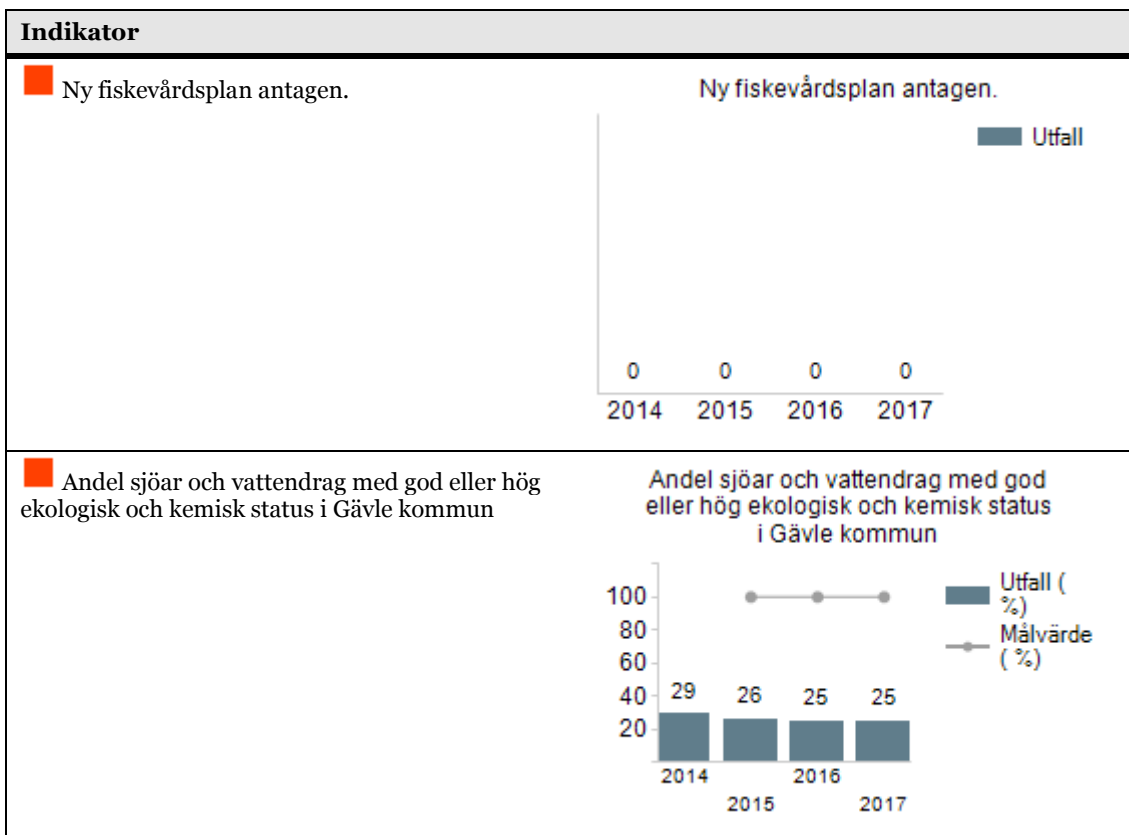
Det finns ingen ny statusklassning av vattenförekomster för 2017. Detta innebär att det är samma värde som 2016, att 25 % av sjöarna och vattendragen har hög eller god status. Åtgärdsbehovet för att nå målet är mycket omfattande och komplicerat. Många av de anledningar till att god status ej uppnås är kan härledas till att andra än Gävle kommuns ägo och är därför komplicerade att åtgärda.

Det finns ingen ny fiskevårdsplan antagen, men frågan kommer att aktualiseras under 2018 med Kultur och Fritid.

En VA-plan med handlingsplan antogs i början av 2016. För att aktualisera planen behövs resurser för genomförande.

Under 2017 har en vattensamordnare anställts. Detta är en viktig del i att nå målet då insatser behöver göras samordnat inom vattenförvaltningen t.ex. frågor som fiskevård, miljötillsyn och vatten och avlopp.

Sammantaget bedöms målet inte kommer nås till 2020.

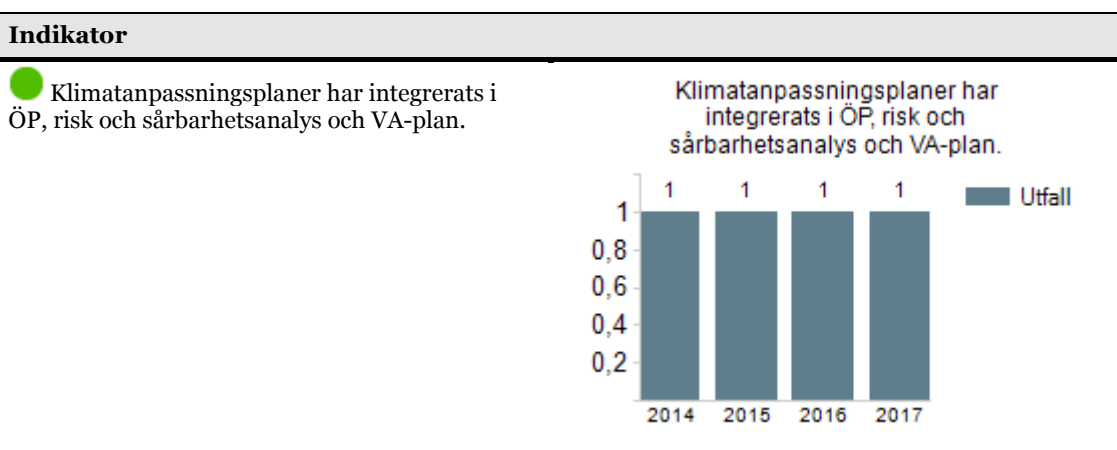

Gävle kommunkoncern ska minimera risken för negativa miljö- och hälsoeffekter vid översvämningar och ökade flöden, till följd av ändrat klimat

Målanalys

I arbetet med översiktsplanen har klimatanpassning integrerats. Klimatanpassningsfrågorna har även inkluderats i risk- och sårbarhetsanalysen samt VA-planen för Gävle kommun. För att nå målet behöver även dessa styrdokument implementeras i kommunens verksamhet, i syfte att vi använder och följer de strategier som satts upp.

Förorenat vatten och dagvatten ska inte släppas till sjöar, vattendrag eller kustområden

Målanalys

Det har gjorts inventeringar av dagvattenledningar under mark i samband med underhåll/skador och skadeärenden. Det går dock inte att få fram specifikt antalet inventerade meter ledning. Under 2017 har 9 km av ledningsnätet förnyats.

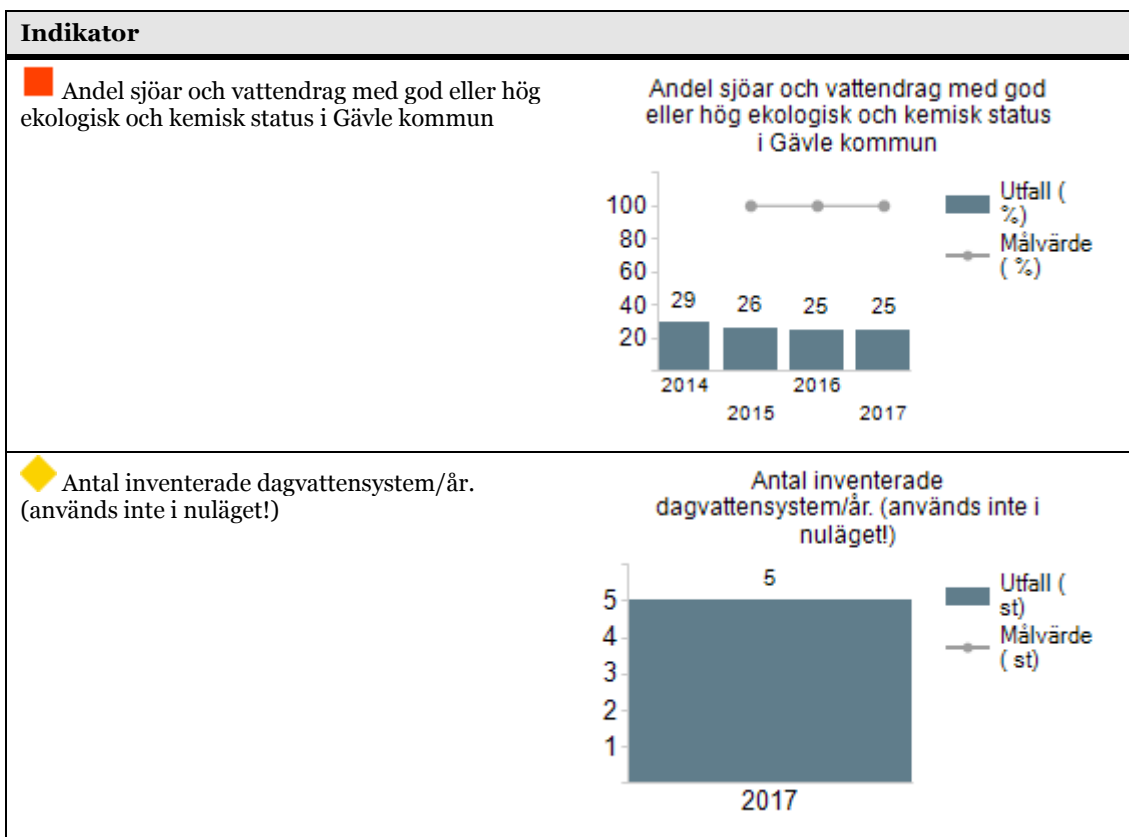
Avseende dagvattenanläggningar ovan mark, dvs dammar, pumpar och andra åtgärder, så har de anläggningar som Gästrike vatten ansvarar för följts upp/inventerats under 2017. Det är en damm i Furuvik, en reningsåtgärd i Gavleån i Valbo, samt en pumpstation i Hedvigslund och en större pumpstation och damm vid Utgjordsvägen i Sörby Urfjäll.

Det finns ingen ny statusklassning av vattenförekomster för 2017. Detta innebär att det är samma värde som 2016, att 25 % av sjöarna och vattendragen har hög eller god status.

Gävle kommun deltar i EU-projektet Iwater. I och med detta har en ny dagvattenpolicy tagits fram som är ute på remiss. Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering kommer att tas fram under våren 2018.

Sammantaget så bedöms det krävas ökade insatser för att målet ska kunna nås.

Indikator

Miljöbelastningen från spillvatten ska minska

Målanalys

Andelen åtgärdade pumpstationer som är utrustade med provtagningsmöjlighet och bräddflödesberäkning ligger på samma nivå som 2016, dvs 85 %

Under 2017 har 372 enskilda avlopp anslutits till kommunalt VA (Norrlandet 340 st, Forsby 20 st och Rörberg 12 st). Därutöver har 39 st enskilda avlopp åtgärdats under 2017. Totalt sett har 411 enskilda avlopp då åtgärdats.

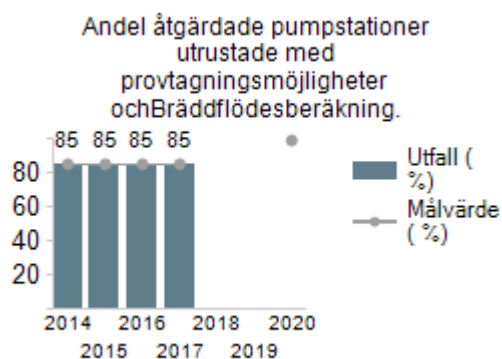
Andelen fosfor per kubikmeter bräddat avloppsvatten har minskat.

Många insatser har genomförts och målet är på rätt väg, men arbetet behöver fortsätta i samma riktning för att målet ska kunna uppnås.

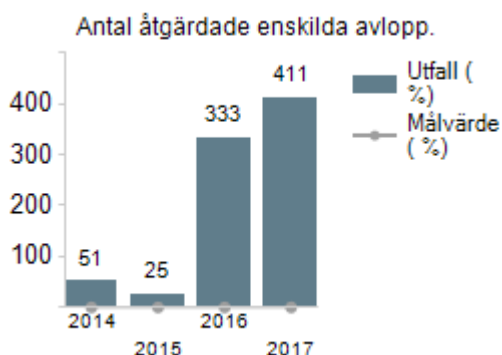
Indikator

Indikator

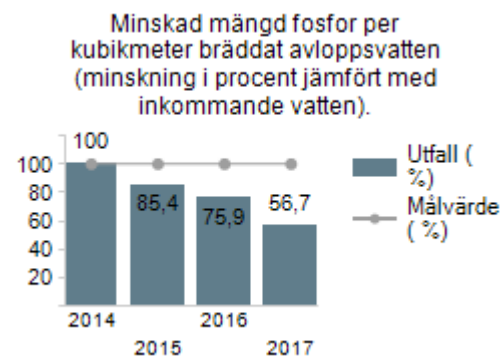
● Andel åtgärdade pumpstationer utrustade med provtagningsmöjligheter och Bräddflödesberäkning.

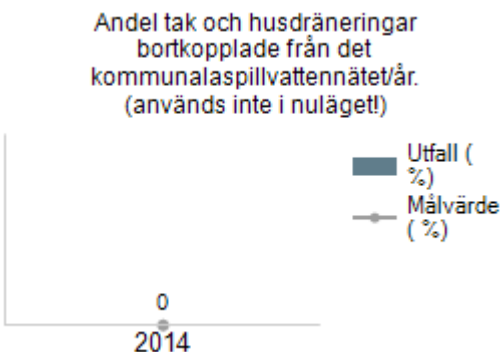
● Antal åtgärdade enskilda avlopp.

◆ Minskad mängd fosfor per kubikmeter bräddat avloppsvatten (minskning i procent jämfört med inkommande vatten).

■ Andel tak och husdräningar bortkopplade från det kommunalaspillvattennätet/år. (används inte i nuläget!)

Äldre deponier ska vara åtgärdade senast år 2025 så att spridning av farliga ämnen från dessa minimeras

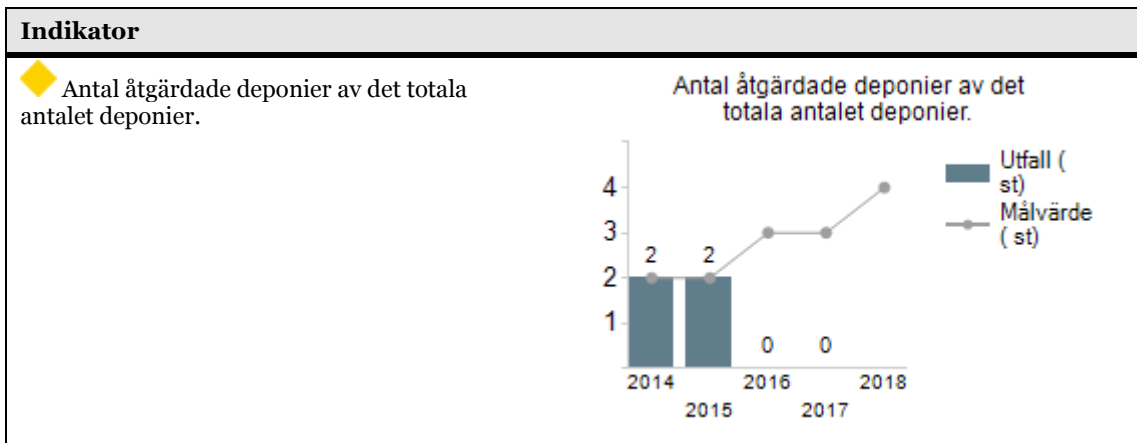
Målanalys

Sluttäckning av Åbyfors f.d. deponi är projekterad och klar för upphandling av entreprenör. Innan dess måste dock tillåtlighet från tillsynsmyndigheten erhållas. Ansökan är inlämnad men ännu inte beviljad. Åtgärden kan troligen slutföras under året men en förutsättning är att tillåtlighet ges senast i februari. I annat fall måste tidplanen ändras.

För deponin på Avan har omfattande undersökningar inom deponiområdet genomförts. En fördjupad riskbedömning har tagits fram. Riskbedömningen visar att deponin inte utgör en uppenbar risk för människors hälsa eller miljön. Det finns därför inget uppenbart miljömotiv till en sanering. Däremot så är delar av området instabilt och vissa stabilitetshöjandeåtgärder kommer behöva vidtas. Områdets framtida markanvändning måste dock slutgiltigt bestämmas innan det går att avgöra vilka åtgärder som behövs. Områdets markanvändning ska därför klargöras i samband med projekt "Hållbara städer" på Näringen. Under 2018 planeras inget arbete att ske med Avan f.d. deponi.

För deponierna i Bergby och Norrsundet har det under 2017 pågått uppföljande undersökningar för att utreda om vidtagna åtgärder varit tillräckliga eller om ytterligare åtgärder är nödvändiga. För Norrsundet har dessutom en inventering och provtagning av enskilda brunnar nedströms deponiområdet genomförts.

Målvärdet för 2017 är att 3 deponier ska vara åtgärdade. Det kvarstår en del arbete för att uppnå detta, och då sanering av deponier tar tid är det viktigt att undersökningar och åtgärder genomförs kontinuerligt.

3.7 Information och utbildning

Alla som bor och verkar i Gävle kommun ska kunna ta del av information och verktyg för att agera hållbart

Alla elever ska ha kunskap och handlingskompetens, i förhållande till sin ålder, för att kunna agera hållbart

Målanalys

Antalet som påbörjat ett arbete med Grön Flagg eller Skola för hållbar utveckling har ökat. Sedan tidigare har tre förskolor (Markheden, Pukslagargården och Uppfinnaren) hissat Grön

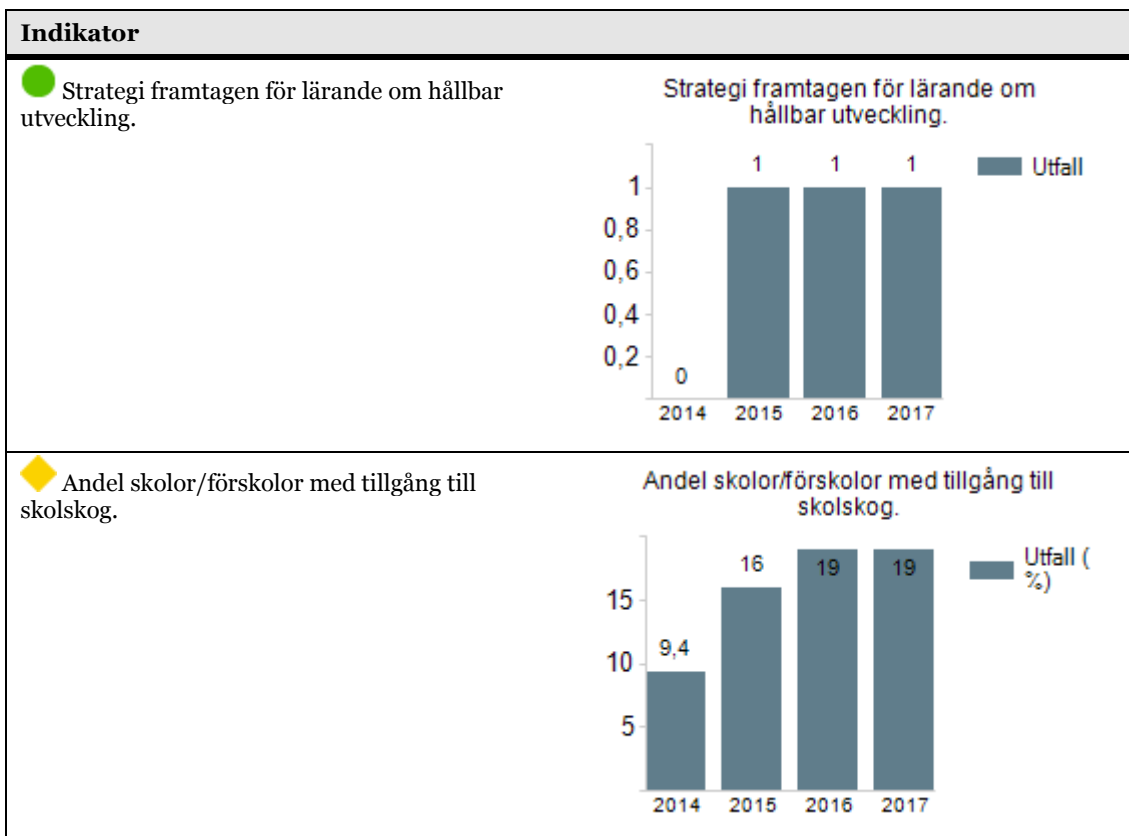
Flagg och under 2017 har det tillkommit ytterligare fyra Grön Flagg-förskolor (Bönan, Olsbackagården, Åbyggeby och Apelgården). Ytterligare 18 förskolor har under 2016 påbörjat arbetet mot Grön Flagg. När det gäller fristående förskolor så finns det nu 5 Grön Flagg förskolor och ytterligare en som påbörjat arbetet mot Grön Flagg. Totalt har 58 st av totalt 104 st verksamheter nu startat, vilket motsvarar 56%. Lilla Sätterskolan blev under året utsedd till Sveriges nästa bästa Grön Flagg-skola.

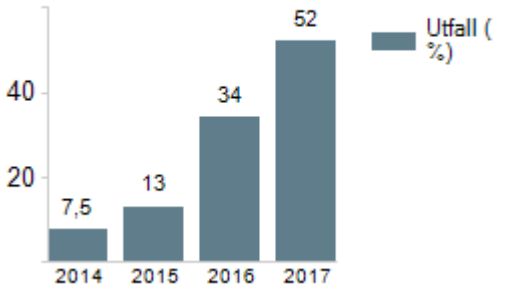
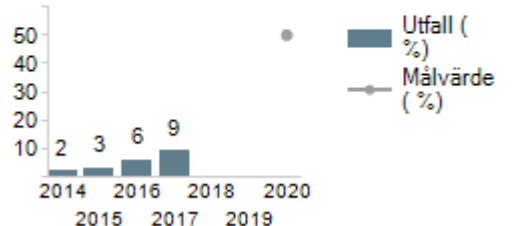
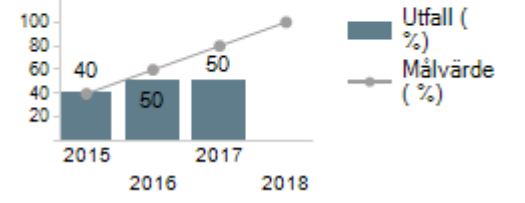
Framförallt förskolorna ligger långt framme i arbetet med att alla pedagoger och arbetslag ska ta med LHU (Lärande om hållbar utveckling) i sin verksamhet. För dem är det naturligt att jobba "ämnesövergripande" som är en viktig del i LHU, men det blir svårare ju högre upp i åldrarna vi kommer. För att komma framåt i grundskolan har vi under 2016 erbjudit grundskolorna utbildning i utomhuspedagogik vilket Lillhagsskolans personal samt ytterligare 20-talet pedagoger från flera skolor har gått. För att komma framåt med de äldsta har vi startat initiativet "Det goda livet i Gävle 2030 – inom ramen för ett jordklot" som riktar sig till åk 8, 9 och gymnasiet, där nu klasser från alla gymnasieskolor samt en grundskola deltar i en pilot.

Under året har man även arbetat med kemikaliesmart förskola. Mätning av matsvinn i förskolorna har påbörjats. De preliminära resultaten visar på stor skillnad av mängden matsvinn i tillagningskök med Utbildning Gävles egna kockar (35 st) jämfört med leverantörens matproduktion. Det produceras avsevärt mycket mer matsvinn i leverantörens matproduktion.

Tack vare extra ekonomiskt bidrag från miljöstrategiska programmet har antalet skolträdgårdar mer än fördubblats sedan 2016, och mer än fyrdubblat sedan 2015. Nu har mer än hälften av verksamheterna en skolträdgård. Det som behövs för att det ska bli fler skolträdgårdar, är främst medel till materialet, samt inspiration att sätta igång. Inga fler skolskogar har startats under 2017.

Ett stort antal aktiviteter har skett under året som främjar genomförandet av målet. Målet bedöms kunna nås om arbetet fortsätter på samma sätt kommande år.

Indikator																			
<p>◆ Andel skolor/förskolor med tillgång till skolträdgård.</p>	<p>Andel skolor/förskolor med tillgång till skolträdgård.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>7,5</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>52</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2014	7,5	2015	13	2016	34	2017	52								
År	Utfall (%)																		
2014	7,5																		
2015	13																		
2016	34																		
2017	52																		
<p>● 50 % av alla kommunala skolor och förskolor ska vara Grön Flagg-certifierade eller motsvarande certifiering senast år 2020.</p>	<p>50 % av alla kommunala skolor och förskolor ska vara Grön Flagg-certifierade eller motsvarande certifiering senast år 2020.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>3</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>6</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>9</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td></td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2014	2		2015	3		2016	6		2017	9		2020		50
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																	
2014	2																		
2015	3																		
2016	6																		
2017	9																		
2020		50																	
<p>■ Lärande för hållbar utveckling - andel rektorsområden och förskoleområden som har tagit fram en egen handlingsplan, som med fördel kan införlivas i redan befintliga planer.</p>	<p>Lärande för hållbar utveckling - andel rektorsområden och förskoleområden som har tagit fram en egen handlingsplan, som med fördel kan införlivas i redan befintliga planer.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>40</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>50</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>50</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td></td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2015	40		2016	50		2017	50		2018		100			
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																	
2015	40																		
2016	50																		
2017	50																		
2018		100																	

Gävlebor och näringsliv ska kunna ta del av information och verktyg för att kunna agera hållbart

Målanalys

Under året har ett flertal insatser gjorts för att nå målet.

Arbetet med ett nätverk Hållbart Näringsliv Gävle, startade i maj 2017. Målet var att 50 företag skulle ingå i nätverket innan årets slut vilket uppnåddes. Under året har företag som ingår i nätverket bjudits in till totalt 5 tematräffar. Medlemmarna har även blivit erbjudna en utbildning i Hållbarhetsredovisning vilken 15 företag medverkat på. *En digital checklista har tagits fram som ett hjälpmedel.* 30 företag har fått personliga besök. Det har tagits fram en hemsida www.gavle.se/hallbartnaringsliv. Besök till sidan har ökat kontinuerligt upp till totalt 351 besök sedan sidan startade. Näringslivsenhetens befintliga löpande nyhetsbrev används som informationskanal ut mot företagen samt deras befintliga möten med företagen.

Gävle Miljögala har flyttats fram till 24 mars 2018 som en del i att Gävle kommun har medverkat i Earth Hour under 10 år.

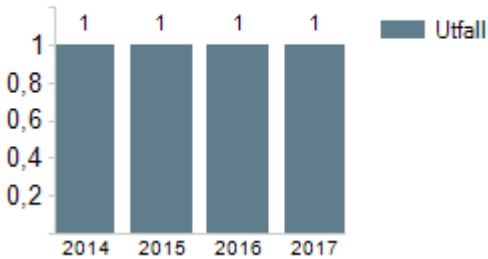
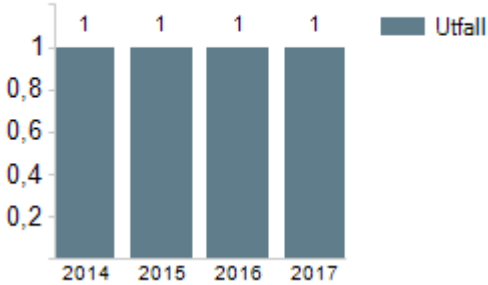
En kampanjwebb (www.gavle.se/miljo) är framtagen sedan tidigare. Sidan visar goda lokala exempel inom de 7 områden miljöstrategiska programmet omfattar. Där hittar man uppföljning av programmet, Miljebokslut under fliken Miljöläget, som visar om vi är på väg åt rätt håll. Sidan marknadsför även kampanjer och evenemang med koppling till miljömässig hållbarhet och lokala nyheter inom området miljö. Det finns även tips och råd på hur konkret bidra till att nå målen. Huvudsidans har besökts 1917 gånger under 2017, en liten nedgång från 2016 som kan bero på att det inte var någon Miljögala 2017. Nyheter och goda exempel läggs ut löpande och under 2017 har 24 nyheter lagts ut.

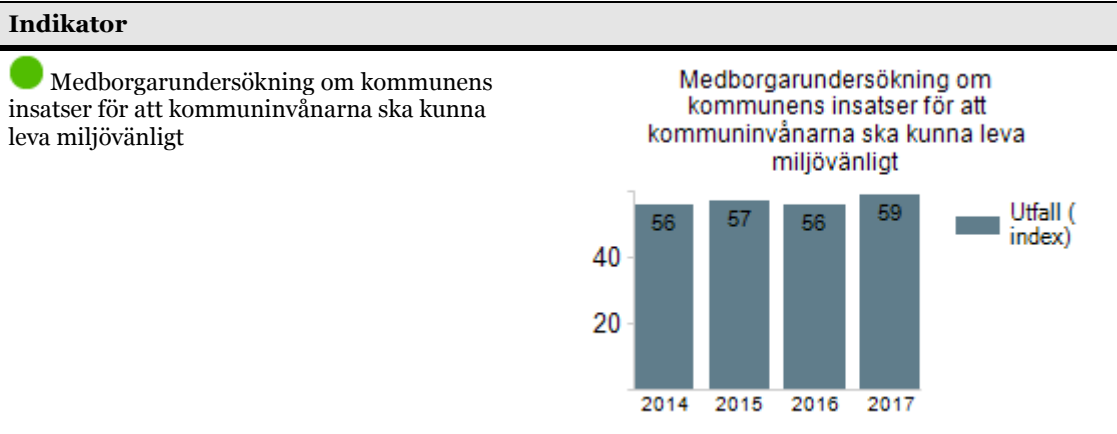
Inom hållbart näringsliv har 2 event blivit miljömärkta med Håll Sverige Rents miljömärkning, Gävle Metal festival och Bockinvigningen.

Gävles miljöpriser delas ut årligen till Gävle Grönaste företag, Gävles Miljöhjältar och Gävles unga miljöhjältar. Priserna ska uppmuntra det som sker inom miljöområdet i och delas ut till gävlebor och företag som gör det där lilla extra som bidrar till en ännu bättre miljö i Gävle. Prisutdelning sker under Gävle miljögala. Miljöpriserna för 2017 kommer att delas ut under Miljögalan 2018. 8 företag är nominerade till Gävles Grönaste företag. 8 miljöhjältar och 10 unga miljöhjältar är också nominerade.

Gävle kommuns sociala medier som Facebook, Instagram och mediaskärmar för har använts för att sprida goda exempel, kampanjer och evenemang. Detta har även skett via Högskolans studenttidning Metro.

I den senaste medborgarundersökning som genomförs kring kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt fick Gävle kommuns ett betygsindex på 59. Resultat från undersökning gällande hösten 2017 visar en höjning från vårens undersökning från 56 till 59, (40 betyder godkänt, 55 betyder nöjd och 75 betyder mycket nöjd).

Indikator											
<p>● Informationskanaler finns identifierade och upprättade mot gävlebor och näringsliv.</p>	<p>Informationskanaler finns identifierade och upprättade mot gävlebor och näringsliv.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	1	2016	1	2017	1
År	Utfall										
2014	1										
2015	1										
2016	1										
2017	1										
<p>● System finns för att sprida goda exempel till gävlebor och näringsliv.</p>	<p>System finns för att sprida goda exempel till gävlebor och näringsliv.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	1	2016	1	2017	1
År	Utfall										
2014	1										
2015	1										
2016	1										
2017	1										

Alla medarbetare och politiker ska i förhållande till sin roll ha tillräcklig kunskap i miljöfrågor för att kunna agera hållbart

Målanalys

De indikatorer som finns för målet har inte kunnat följas upp för 2017.

En del arbeten har genomförts för medarbetare och politiker i kommunen. Ankaret används för att nå ut till de anställda. Ett antal kampanjer har genomförts som tex Kampanj för att åka kollektivt där 100 medarbetare fick åka gratis kollektiv under 1 månad 2017. Kampanjen Vintercyklisten har genomfört 2017 med 20 medarbetare inom kommun och 20 gävlebor.

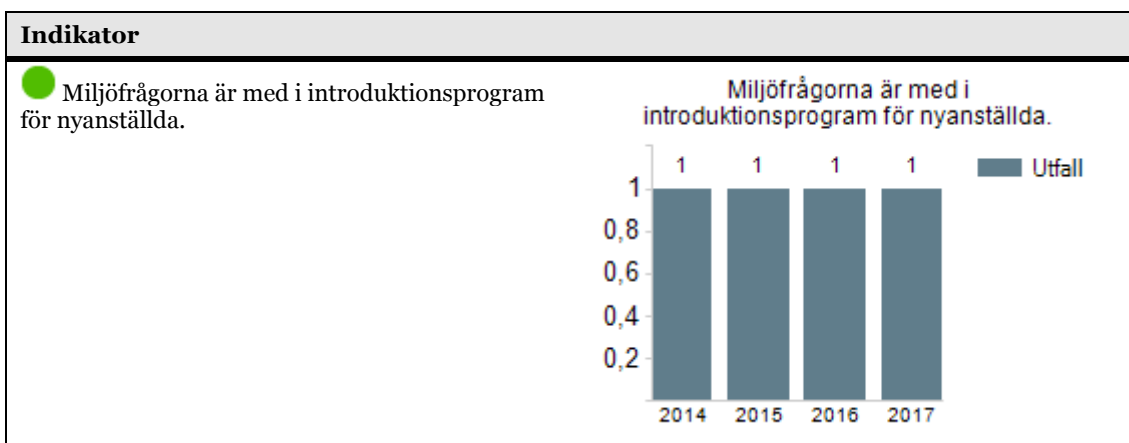
I introduktionsprogrammet för nyanställda inkluderas MSP och resepolicy.

I samband med Earth hour har en särskild kampanj genomförts för att även släcka på arbetsplatsen. kommunens arbetsplatser har även erbjudits att prova en elcykel med dubbdäck under 1 månad.

En resvaneundersökning har gått ut till alla anställda där resvanorna har kartlagts.

På Utbildning Gävle har ett ”utvecklingsverktyg” för lärande för hållbar utveckling tagits fram, som alla medarbetare nu tar del av under läsåret 2017/2018 där bl.a. kunskap om miljöfrågor, kännedom om miljöstrategiska programmet och resepolicy ingår. Här finns också ett nätverk med hållbarhetsombud i alla rektorsområden och förskoleområden, som agerar som inspiratörer och spindlar i nätet.

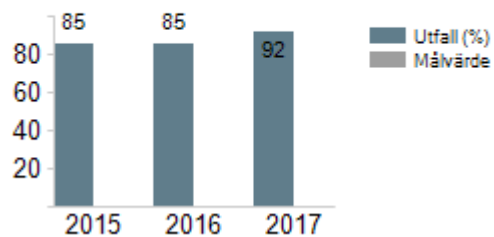
Sammantaget bedöms flera viktiga insatser genomfört för att nå målet, men det krävs mer för att målet ska nås.

Indikator

◆ I förvaltningar och bolag finns miljösamordnare (större förvaltningar också miljöombud) samt utbildning och nätverk för dessa.

I förvaltningar och bolag finns miljösamordnare (större förvaltningar också miljöombud) samt utbildning och nätverk för dessa.

4 Slutsatser

Svar på frågor om miljöbokslut 2017 från KS den 10/4 2018

1. 1000 ha skyddad natur – vad var utgångsvärdet och vad är planen?

Målet i MSP är: Ytterligare minst 1000 ha värdefulla natur- och rekreationsområden ska vara långsiktigt skyddade år 2020 jämfört med 2011.

Utgångsläget var att vi år 2011 hade 68 ha värdefulla natur och rekreationsområden som var långsiktigt skyddade.

Utfallet ligger 2017 på 617,5 ha.

Planen är att färdigställa bildandet av Limöns naturreservat under 2018. Den 7 juni 2016 beslutade Kommunstyrelsen (dnr 16KS181) att uppdra åt Samhällsbyggnadsnämnden att utreda Holmsundskogen och Fjärdön för naturreservat senast år 2020. Sammantaget bedöms ändå målet om minst 1000 ha till år 2020 uppnås, om Samhällsbyggnad Gävle fortsätter med bildandet av naturreservat enligt plan.

2. Kan det svaga resultatet på cykling bero på ombyggnationer i närheten av mätstationerna?

Det kan vara en anledning till att cyklandet minskat något sedan föregående år.

3. Vad behöver vi göra för att vända utvecklingen när det gäller transporter?

Vi behöver samla våra kompetenser och erfarenheter och jobba mer intensivt utifrån en handlingsplan där vi utvärderar syfte, effektmål och kostnad. Vi har stora förväntningar på att den kommunikationsstrategi för hållbara resor som ligger för antagande ska hjälpa oss på vägen i detta arbete. Vi har också behov av mer resurser som jobbar med externa transporter, detta hoppas vi kunna växla upp med att söka externa medel.

4. Vilka kommuner har varit framgångsrika när det gäller transporter och vad har de gjort?

Ett sätt att omvärldsbevaka detta är att titta på Trivectors kommunundersökning SHIIFT. Syftet är att lyfta fram de kommuner som kommit långt i arbetet med hållbara transporter samt sprida kunskap och idéer. Kommunrankningen SHIFT bygger på verktyget EcoMobility SHIFT, ett europeiskt benchmarkingverktyg för hållbara transporter i städer.

SHIFT2018 baseras dels på en enkät till kommunerna, dels på data från olika nationella databaser. Utifrån uppgifterna i dessa källor tilldelas varje kommun ett visst antal poäng.

2017 Såg det ut så här:

10 topp 2017

- 1.Lund
- 2.Stockholm
- 3.Malmö
- 4.Örebro
- 5.Linköping
- 6.Västerås
- 7.Göteborg
- 8.Eskilstuna
- 9.Umeå
- 10.Luleå

Vi kan tyvärr inte se Gävles placering i denna ranking (kostar pengar). Den kommun som fått högst poäng i SHIFT2017 är Lund.

Det som gör att Lund kommer högt är att de är bra på mycket. De har höga poäng inom processer som gör det hållbara transportsystemet möjligt, bland annat har de mål för att minska biltrafiken och arbetar sedan lång tid tillbaka med att öka andelen som går, cyklar och åker kollektivt inom ramen för trafikstrategin LundaMaTs. Lund har också höga poäng på området skapa förutsättningar, där bland annat kan nämnas stor andel 30-gator, bra cykelinfrastruktur och ett långvarigt arbete med Mobility Management. Inom området se resultat utmärker sig Lund med låg andel bilresor av alla resor i kommunen. I år får Lund även bonuspoäng för sin spårvägssatsning.

Mer finns att läsa på: <https://www.trivector.se/konsulttjanster/hallbara-transporter/klimat-energi-miljo/shift/>

5. Hur jobbar vi kring ekologisk status i vattendrag?

Vi jobbar med att samla in underlag för handlingsplan till att höja den ekologiska och kemiska statusen i våra vattendrag. Arbetet med att höja statusen är komplext och kräver långsiktig planering och finansiering för att lösas. Bidragande faktorer för statusen är övergödning, vandringshinder för fisk, höga halter metaller och miljögifter.

6. Vad gör vi för insatser i frågorna kring park och mark?

Målet i MSP: Alla Gävles tätortsnära parker och naturområden ska år 2020 skötas och utvecklas på ett sådant sätt att biologisk mångfald och god tillgänglighet främjas.

En framgångsfaktor för målet är att kommunen antar styrande dokument där det fastläggs vilka park- och naturområden som har betydelse för tätorterna i form av ekologisk funktion, allmänhetens tillgänglighet och gynnande av folkhälsan.

Alla värdefulla park- och naturområden behöver också en framtagna skötsel- och utvecklingsplan som följs. För nya parker som anläggs finns underlag för arbetet, men för de befintliga parkerna går arbetet långsamt och har inte varit prioriterat under 2017.

Naturskyddsföreningens ranking av Bästa naturvårdskommun är ett sätt att mäta hur Gävle kommuns naturvårdsarbete står sig jämfört med andra kommuner. För närvarande finns bara resultat från 2014. Gävle kommun låg 2014 på plats 124 av 208 kommuner, vilket indikerar att vi behöver göra mer insatser på naturvårdssidan.

För att nå detta mål i MSP behövs mer resurser enligt samhällsbyggnad.